

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE

HRUBÝ ŠŮR

na obdobie rokov

2023 – 2029

verzia 1.0

Dielo: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hrubý Šúr na obdobie rokov 2023-2029

Objednávateľ: Obec Hrubý Šúr
Hrubý Šúr 205
903 01 Senec

Zhotoviteľ: Ing. Iveta Kostková
Vígľašská 1282/34
951 93 Topoľčianky

Spracovateľský kolektív: Ing. Barbora Babjaková, PhD.
Ing. Iveta Kostková
doc. Ing. Viera Papcunová, PhD.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHRSR) obce Hrubý Šúr na obdobie rokov 2023 - 2029 je nezávislý strategický dokument schválený Obecným zastupiteľstvom obce Hrubý Šúr
dňa
Uznesením č.

OBSAH

ÚVOD.....	5
1 ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ.....	6
1.1 Administratívne začlenenie a geografická poloha obce a väzby obce na dôležité póly rozvoja.....	6
1.2 História obce a jej rozvoj	7
1.3 Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií.....	10
1.4 Analýza rozvojových faktorov	12
1.4.1 Prírodné zdroje.....	12
1.4.2 Demografický potenciál	17
1.4.3 Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj.....	23
1.5 Ekonomika miestnej samosprávy	27
1.6 Sociálna infraštruktúra.....	33
1.6.1 Technická infraštruktúra	42
1.7 Zhodnotenie dotazníkového prieskumu	44
1.8 Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala.....	54
1.9 Identifikácia potenciálov, výziev, limitov a problémov	55
1.10 Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie.....	57
1.11 Výstup benchmarkingu v kontexte širšieho územia	59
1.12 Identifikácia disparít a faktorov rozvoja.....	62
1.13 Strom výziev a problémov	62
2 Rozvojová stratégia.....	64
2.1 Vízia rozvoja a hlavný cieľ.....	64
2.2 Štruktúra priorít a ich väzby.....	64
2.2.1 PRIORITA 1 Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj	64
2.2.2 PRIORITA 2 Verejné služby a komunitný život v obci.....	64
2.2.3 PRIORITA 3 Životné prostredie a vzhľad obce	65
2.3 Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov.....	65
2.3.1 Detailný popis strategických a špecifických (operatívnych) cieľov a zapojenia partnerov pre implementáciu PHRSR.....	66
3 Implementačný plán a plán monitorovania.....	72
3.1 Nástroje na implementáciu stratégie	72
3.2 Inštitucionálny rámec, riadenie implementácie	75
3.3 Systém monitorovania hodnotenia stratégie.....	75
3.4 Plán využitia zdrojov vrátane finančného plánu	76
3.5 Riziká implementácie a ich prevencia.....	77

Závěrečná správa.....	78
Zoznam príloh	80

ÚVOD

Potreba tvorby Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHRSR) obce vyplýva zo Zákona 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ktorý ukladá obciam povinnosť vypracovávať a aktualizovať PHRSR obce podľa potreby. PHRSR predstavuje strednodobý programový dokument, ktorý vychádza z podrobnej socio-ekonomickej analýzy a stanovuje smer ďalšieho rozvoja obce, ciele a prvoradé potreby a úlohy v zabezpečení všestranného rozvoja. Výsledkom je stratégia rozvoja obce a akčný plán, ktorý transformuje definované strategické ciele do konkrétnych realizačných krokov. Vypracovanie tohto programového dokumentu je takisto podmienkou pre využitie finančných zdrojov EÚ.

Stratégia rozvoja vyjadruje predstavu obce o svojom budúcom rozvoji, ktorý sa bude snažiť dosahovať. Definovanie takejto stratégie, teda stanovenie „*kam sa chce obec dostať v období nasledujúcich 7 rokov*“, dáva obci, jej obyvateľom, podnikateľom a ďalším aktérom možnosť rozhodovať o svojom budúcom rozvoji. Obec je živý organizmus. Jednotlivé články žijú vlastným životom, avšak ovplyvňujú aj životy druhých, a takisto ovplyvňujú aj život obce ako celku. Obyvatelia obce menia priestor, v ktorom žijú rôznymi aktivitami, čo môže viesť k pozitívnemu rozvoju. Často však občania vytvárajú svojimi nekoordinovanými aktivitami bariéry, ktoré brzdia rozvoj celej obce. Práve Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hrubý Šúr pre roky 2023 – 2029 vytvára dôležitý priestor pre koordinovanie aktivít realizovaných v obci, ktoré prinesú synergický úžitok celej obci.

Ak však má takýto dokument spĺňať svoju úlohu, je nevyhnutné, aby sa jeho prípravy ako aj realizácie zúčastnili všetky záujmové skupiny (obyvatelia, podnikatelia, samospráva, spolky, združenia, ďalší dôležití aktéri). Diskusia všetkých záujmových skupín ponúka príležitosť dozvedieť sa o rozdielnych pohľadoch na problémy v obci, o možnostiach ich riešenia ako aj dozvedieť sa o plánoch jednotlivcov. Preto aj pri príprave tejto stratégie boli realizované workshopy so zástupcami rôznych aktérov a dotazníkový prieskum. Spoločné plánovanie sa zároveň môže stať priestorom pre začatie spolupráce, pre vytváranie inovatívnych riešení medzi rôznymi aktérmi.

Obec v podobe programu rozvoja získava nielen nástroj na proaktívne riadenie rozvoja, založené na iniciovaní potrebných a žiadúcich zmien, ale predstavuje aj určitý kontrolný nástroj napĺňania stanovených aktivít. Z tohto hľadiska ho možno vnímať ako dôležitý nástroj marketingovej komunikácie. Obec vypracovaním programu rozvoja dáva najavo záujem o svoju budúcnosť, ako aj budúcnosť svojich obyvateľov a súčasne tým preberá na seba zodpovednosť za ďalší rozvoj.

1 ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ

Analytické východiská predstavujú zhodnotenie toho, čo v obci je. Je to základný pilier, na ktorom je možné stavať stratégie rozvoja. Pre rozhodovanie o tom, ako ďalej rozvíjať obec, je nutné najskôr vyhodnotiť viacero aspektov, ako:

- jej zasadenie do priestoru, historické míľniky
- ako sa napĺňali predošlé plány rozvoja
- rozvojové faktory, ktorými sú prírodné zdroje, krajnotvorba, environmentálne podmienky, demografický potenciál, ekonomika regiónu
- rozvojové faktory špecifické pre rozvoj cestovného ruchu.

1.1 ADMINISTRATÍVNE ZAČLENENIE A GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE A VÄZBY OBCE NA DÔLEŽITÉ PÓLY ROZVOJA

Obec Hrubý Šúr sa rozprestiera na nízkom priečnom vale Malého Dunaja v nadmorskej výške 126 m medzi Čiernou vodou a Malým Dunajom, na štátnej ceste druhej triedy Senec – Šamorín a na rozhraní okresov Galanta, Senec a Dunajská Streda. Obec sa nachádza v okrajovej juhovýchodnej časti Bratislavského kraja a v okrajovej južnej časti okresu Senec.

Katastrálne územie obce Hrubý Šúr je vymedzené katastrálnymi hranicami zo severu Kráľová pri Senci, zo severovýchodu Kostolná pri Dunaji, z juhovýchodu Hurbanova Ves, z juhu Janíky (Horné a Dolné – Trnavský kraj, okres Dunajská Streda) a z východu Tureň.

Z hľadiska územno–správneho členenia patrí obec do okresu Senec a do Bratislavského samosprávneho kraja.



Obrázok 1 Geografická poloha obce Hrubý Šúr

Zdroj: <https://www.google.sk/maps>

Dopravná poloha obce je vo väzbe na región pomerne priaznivá. Obec leží 8,6 km od okresného mesta Senec a 32,3 km od regionálneho centra a súčasne hlavného mesta Slovenska Bratislavy.

Od pólov ekonomického rozvoja nadnárodného významu akými sú Győr či Viedeň je obec vzdialená 66,7 km (Győr, Maďarská republika), 112 km (Viedeň, Rakúsko).

Od pólov ekonomického rozvoja širšieho regionálneho významu a regionálneho významu je vzdialená nasledovne:

- Dunajská Streda 29,7 km
- Šamorín 19,6 km
- Trnava 31,3 km

1.2 HISTÓRIA OBCE A JEJ ROZVOJ

Archeologické nálezy v katastri a okolitých lokalitách dokazujú prítomnosť človeka už od mladšej doby kamennej. Priamy doklad o osídlení katastra obce pochádza zo 7. storočia. Pri hlbokej orbe v lokalite Csandal boli roku 1952 objavené ľudské kosti a rôzne dobové zbrane. Ďalšou lokalitou je Kerekttó, kde sa našlo pohrebisko z 8.–11. storočia. Prvé písomné pamiatky, v ktorých je zmienka aj o obci, pochádzajú z 13. storočia a sú uložené v štátnych archívoch. Najstaršia písomná pamiatka pochádza z roku 1245, v ktorej sa obec – osada spomína ako SWR. V listine z 15. marca 1256 sa uvádza, že vlastníkom chotára a osady je magister Bolch de Súr.¹

Názov obce Hegysúr – terajší Hrubý Šúr – sa prvýkrát objavuje na listine z roku 1524 z čias panovania kráľa Ľudovíta II. Obec bola v tomto období poddanskou dedinou zaoberajúcou sa poľnohospodárstvom a chovom domácich zvierat. Od 18. storočia obec spravovali richtári a tzv. prísediaci. Podľa písomných záznamov prvým obecným richtárom bol Ján Takács, neskôr Ján Berka.²

Obec leží v blízkosti Malého Dunaja, ktorého rameno pretekalo priamo pod obcou. V dávnej minulosti pracovali na tomto ramene tri malé vodné mlyny, preto sa táto časť obce nazývala Molnárházak – mlynské domy. Okolo roku 1860 mlyny zanikli pre nízky a nestály prítok vody z Malého Dunaja, lebo mohli pracovať iba občas a to nevyhovovalo ani okolitým, ani vlastným obyvateľom. Starší obyvatelia túto časť obce ešte aj v súčasnosti nazývajú Molnárházak - mlynské domy. V roku 1891 vypukol v obci veľký požiar, ktorý pohltil jej značnú časť. Po požiari si gazdovia založili Obecný dobrovoľný požiarny zbor pod vedením Titusa Andrásyho a v roku 1894 zakúpili v Soproni koňmi ťahanú požiarnu striekačku. Táto sa zachovala až do dnešných dní, je v dobrom technickom stave a slúži ako historická pamiatka. Po ukončení prvej svetovej vojny a rozpade Rakúsko–uhorskej monarchie bola roku 1918 vyhlásená prvá Československá republika, ku ktorej bola pripojená aj obec Hrubý Šúr. Od roku 1938 až do skončenia 2. svetovej vojny patrila obec k Maďarsku. Po roku 1945 znova k Československu a od 1.1.1993 patrí k samostatnej Slovenskej republike. V roku 1926 občan obce Máté Katona kúpil nový, väčší zvon, ktorý potom daroval miestnej kaplnke. Od tej doby slúži tento zvon občanom.³

V obci sa nachádza viacero historických pamiatok. Jednou z nich je aj **Kaplnka Najsvätejšej Trojice**, ktorá reprezentuje klasicistickú sakrálnu architektúru z roku 1847, upravovanú začiatkom 20. storočia (Priestor kaplnky, rozčlenený na obdĺžnikovom pôdoryse s podkovovitým uzáverom, je zaklenutý pruskými klenbami, zbiehajúcimi sa do pilastrov s rímsovými hlavicami. Fasáda objektu má jednoduché klasicistické členenie. Z pôvodného mobiliáru z polovice 19. storočia pochádza hlavný oltár s obrazom Najsvätejšej Trojice, obraz Krista a symbolický obraz sv. Príbuzenstva). V polovici 19. storočia vypukla epidémia cholery, ktorá zasiahla aj obyvateľov obce. Po jej ústupe bola na znak vďaky zo zbierok obyvateľov postavená kaplnka v roku 1848. Od posvätenia kaplnky sa na nedeľu Najsvätejšej Trojice každoročne slávia v obci hody. Kaplnka slúžila svojmu účelu až do roku 1968, kedy už bola jej

¹Kolektív autorov: Hrubý Šúr – história a súčasnosť. Dostupné: https://www.hrubby-sur.sk/files/2019-11-16-231312-Tibor_Putz_Hrub____r_-_KR_TKA_HIST_RIA_A_S____ASNOS_.pdf

²Tamtiež

³Tamtiež

statika natoľko narušená, že ju bolo treba zbúrať. Na jej mieste bol postavený nový, väčší kostolík.

Na začiatku obce smerom na Senec sa nachádza **pomník v podobe kríža**, ktorý patrí medzi najstaršie a najvýznamnejšie historické pamiatky obce. Pochádza z roku 1818. Kríž bol obnovený roku 1886 a nápis na ňom roku 1994.



Obrázok 1 Kaplnka Najsvätejšej Trojice
Prameň: <http://hruby-sur.sk/index.php?img=4>



Obrázok 2 Pomník v podobe kríža z roku 1818
Prameň: <http://hruby-ur.sk/index.php?img=4>

V roku 1890 bol zo zbierok zakúpený prvý **obecný zvon**, ktorý bol až do roku 1929 umiestnený na drevenom stojane. V tomto roku bol premiestnený na terajšie miesto a na novú železnú konštrukciu, ktorá slúži dodnes. V roku 2020 bola na zvone vymenená strieška za medenú, taktiež bol v tomto roku zvon natretý a osvetlený.

V obci sa nachádza aj jedinečná stavba na svete - **samonosný dom zo slamených bál**. Autorom stavby je nemecký architekt a emeritný profesor univerzity v Kasseli Gernot Minke. Minke za pomoci špeciálneho počítačového programu vypočítal presné rozmery slamených tvárnic, ktoré mali hmotnosť 120 kg / m³ a ktoré sa dokonale podľa vzoru narezali a pospájali. Dom má osem klenieb a uprostred kupolu s priemerom šesť metrov.⁴



Obrázok 3 Samonosný dom zo slamených bál
Prameň: *Obecný úrad Hrubý Šúr*



Obrázok 4 Obecná zvonica
Prameň: <http://hrubysur.sk/index.php?img=4>

⁴ <http://www.dobrenoviny.sk/c/6923/video-prvy-slameny-dom-na-svete-postavili-na-slovensku>

.Od roku 1941 sa začala zbierka na stavbu **pomníka padlým** v 1. svetovej vojne. Pomník bol slávnostne odhalený 2. mája 1943. Po ukončení II: svetovej vojny boli na pomníky pripísané mená aj padlých hrdinov v tejto vojne. V roku 2020 prešiel pomník kompletnou rekonštrukciou, aj podporou Ministerstva vnútra SR, na pomník bol vrátený znak Rakúska-Uhorska a pomník bol tiež osvetlený.



Obrázok 5 Pomník padlých v I. a II. svetovej vojne
Prameň: Obecný úrad Hrubý Šúr

Lesná záhrada je troj hektárový areál, ktorého súčasťou je farma, ktorá je kombináciou produktívneho organického pestovania zeleniny technikou Agrokruh. Dvojkupola v Európe je unikátna.⁵



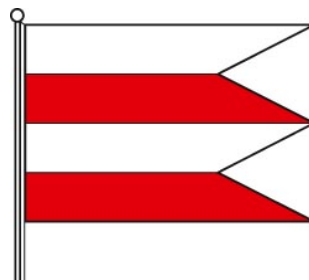
Obrázok 6 Lesná záhrada
Prameň: <http://lesnazahrada.sk/>

Symbolmi obce sú erb, vlajka a pečať. Erb obce Hrubý Šúr má túto podobu: v červenom štíte veľký šikmý súmerný lemeš, nad ním šikmé sklonené čerieslo, všetko strieborné. Pečate obce Hrubý Šúr tvorí erb obce Hrubý Šúr s kruhopsom „OBEC - HRUBÝ ŠÚR" a druhý text „OBEC HRUBÝ ŠÚR -- HEGYSÚR község". Pečate obce sa používajú pri slávnostných príležitostiach, ale aj na matričných dokumentáciách.

⁵ <http://lesnazahrada.sk/>



Obrázok 7 Erb obce Hrubý Šúr



Obrázok 8 Vlajka obce Hrubý Šúr

Prameň: http://www.vs.sk/heraldreg/wp_detail.aspx?ID=791



Obrázok 9 Pečať obce Hrubý Šúr

Prameň: <http://hruby-sur.sk/symboly-obce.htm>

1.3 ZHODNOTENIE IMPLEMENTÁCIE DOTERAJŠÍCH STRATÉGIÍ

Pri plánovaní stratégie na ďalšie obdobie je nutné vychádzať z toho, čo už sa v obci realizovalo, akým spôsobom sa podarilo naplniť, resp. nenaplniť predchádzajúce ciele, aby bolo možné poučiť sa z chýb a tiež zachovať kontinuitu v rozvoji. Preto je potrebné zhodnotiť predchádzajúci *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hrubý Šúr na roky 2015 - 2022*. Hodnotí sa jednak realizácia projektov a ďalej aj proces implementácie, nakoľko sa naplnili stanovené ciele.

PHSR obce Hrubý Šúr na roky 2015 – 2022 sa zameriavalo na tri oblasti, a to na oblasť ekonomickú, ktorá sa vzťahovala na občiansku vybavenosť a ekonomický rozvoj, oblasť sociálnu, kde boli hlavnou prioritou sociálna infraštruktúra, služby a komunitný život a na environmentálnu oblasť smerujúcu do životného prostredia a vzhľadu obce.. Víziu, ktorú si stanovila obec na obdobie rokov 2015-2022 bola nasledovná: „Vďaka kvalitnému životnému prostrediu, občianskej vybavenosti a dostupnosti služieb v obci bude obec Hrubý Šúr vyhľadávaným a atraktívnym miestom pre bývanie. Obyvatelia sa budú aktívne podieľať na dianí v obci, čím bude v obci rozvinutý kultúrno-spoločenský a komunitný život ako aj široké možnosti športového vyžitia.“

Pre naplnenie vízie bol stanovený nasledovný strategický cieľ „Do roku 2022 sa v obci Hrubý Šúr zvýši kvalita technickej a sociálnej infraštruktúry, podporí sa ekonomický a komunitný rozvoj na základe využitia potenciálu obce a zlepší sa stav zložiek životného prostredia.“

Pre naplnenie vízie a strategického cieľa boli stanovené nasledovné špecifické ciele v rámci jednotlivých priorít, ktoré sa napĺňali realizáciou aktivít v rámci jednotlivých opatrení:

V rámci prioritnej oblasti 1 **Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj** boli nastavené dva globálne ciele. Prvým globálnym cieľom priority 1 bolo „Zvýšiť kvalitu a dostupnosť občianskej vybavenosti pre obyvateľov“, nakoľko v obci sledujeme plynulý nárast

počtu obyvateľstva a rozvoj domovej a bytovej výstavby. Preto sa obec v sledovanom období prioritne zameriavala na investície do miestnej infraštruktúry. V obci boli zrekonštruované chodníky na Cintorínskej ulici a časť chodníkov na Hlavnej ulici. V obci boli vybudované 2 nové komunikácie na parcelách č. 193 a 122/19. Zatiaľ čo výstavba miestnej komunikácie na parc. č. 193 bola predmetom projektu „Rekonštrukcia miestnej komunikácie v obci Hrubý Šúr“ v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020, miestna komunikácia na parcele 122/19 sa zrealizovala aj s finančným príspevkom obyvateľov dotknutej ulice. V rámci zvyšovania bezpečnosti obyvateľov a ochrany majetku boli na 9 bodoch umiestnené kamerové systémy. Obec aktívne pracovala aj na vysporiadaní vlastníckych vzťahov pod miestnymi komunikáciami a chodníkmi. Podarilo sa vysporiadať dve miestne komunikácie na par. č. 308 a 185/101 a ďalšie sú v procese so Slovenským pozemkovým fondom. V rokoch 2019 – 2020 sa výrazne zvýšila kvalita komunikačnej infraštruktúry zavedením optických káblov, sprístupnenia internetu na verejných priestranstvách, vylepšením funkcionality webovej stránky obce a sprístupnením mobilnej aplikácie INFOURAD pre obyvateľov obce.

Druhým globálnym cieľom tejto priority bolo „*Využiť potenciál obce pre jej ekonomický rozvoj*“, v akčnom pláne nebola pre túto oblasť plánovaná ani zrealizovaná žiadna aktivita.

V rámci prioritnej oblasti 2 **Sociálna infraštruktúra, služby a komunitný život** obec realizovala aktivity na naplnenie globálneho cieľa „*Zvýšiť dostupnosť a efektivitu verejných služieb*“ prostredníctvom výstavby a rekonštrukcie budov vo svojom vlastníctve, čím došlo k zvýšeniu ich využívania a zvýšila sa ich energetická efektivnosť. Z Environmentálneho fondu bolo možné v rokoch 2019 - 2020 realizovať zateplenie obvodových múrov a strechy základnej školy prostredníctvom projektu „Zateplenie 4triednej základnej školy“ a v rokoch 2022 – 2023 sa realizoval projekt „Zníženie energetickej náročnosti obecného úradu“. V obci bola vybudovaná nová materská škola v rámci projektu „Zmena užívania podkrovia na materskú škôlku“ financovaného prostredníctvom Integrovaného regionálneho operačného programu. Pôvodná materská škola bola zrekonštruovaná z projektu Maďarskej republiky „A Hegysúri Óvoda felújítása“. Pri obidvoch materských školách boli vybudované detské ihriská. S podporou Úradu vlády SR bola v roku 2019 zrekonštruovaná telocvičňa pri základnej škole. Prostredníctvom individuálnej dotácie Bratislavského samosprávneho kraja bolo možné zrealizovať niekoľko projektov zameraných na dobudovanie športovísk vrátane športového vybavenia (2019 – vybavenie pieskového/plážového ihriska, 2021 – nabíjacie stanice pre elektrobicykle a elektrické kolobežky, 2022 - betónová plocha a betónový stôl s príslušenstvom na vonkajší tenis), na zveľaďovanie verejných priestranstiev (2019 - verejné osvetlenie na Družstevnej ulici, lavičky, prístrešok na bicykle), a na kultúru (2019 – vybavenie miestnej ľudovej knižnice). Podpora vybavenia knižníc sa realizovala prostredníctvom Fondu na podporu umenia. Rozbehla sa aj prístavba kultúrneho domu, ktorá bude funkčná od druhej polovice roku 2023. Na viacerých častiach obce pribudli prvky drobnej architektúry. Obec získala v roku 2020 dotáciu na opravu pomníka padlých obyvateľov obce v 1. a 2. svetovej vojne z dotácie Ministerstva vnútra SR.

Obec naplnila aj druhý globálny cieľ „*Posilniť komunitný život a efektivitu verejnej správy*“. V obci vznikol od 1.10.2020 Klub dôchodcov a obec pravidelne podporuje a vytvára podmienky pre aktívne organizácie. V roku 2019 bolo založené občianske združenie Š.Ú.R., ktoré sa zameriava na aktivity v oblasti športu, rozvoja telesnej kultúry, turistiky a voľnočasových aktivít. Taktiež bol v roku 2019 spustený projekt „Pamäť obce – kronika a múzeum“, ktorého výsledkom bolo 7.9.2020 zriadenie obecného múzea vrátane kronikára, ktoré je organizačným útvarom obce Hrubý Šúr. Z hľadiska posilnenia informovanosti a komunikácie s obyvateľmi bola vytvorená moderná webová stránka obce. V období pred

pandémiou COVID-19 fungovala aktívna cezhraničná spolupráca s obcou Súr v Maďarsku vzájomnými návštevami a spoločným programom.

Obec bola aktívna aj pri implementácii tretej prioritnej oblasti **Životné prostredie a vzhľad obce** investíciami v oblasti odpadového a vodného hospodárstva. Zvyšovanie environmentálneho povedomia sa prejavilo na rastúcom % vyseparovanosti všetkých druhov odpadov. Obci sa podarilo sprietočniť 6,9 km úsek Malého Dunaja vrátane vybudovania hrádze. Časť týchto aktivít sa zrealizovalo prostredníctvom projektu „Revitalizácia Hrubošúrskeho prameňa“ z prostriedkov Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy a vlastného spolufinancovania. V roku 2022 sa zrekonštruovala šachta na studni na obecnú pitnú vodu. Z Programu obnovy dediny bolo možné zakúpiť technológie na údržbu verejnej zelene a na zber a spracovanie bioodpadu.

Z výsledkov hodnotenia vyplýva, že:

- obec Hrubý Šúr diverzifikovala zdroje na rozvoj územia, v čom by mala pokračovať aj pri napĺňaní pripravovanej stratégie,
- pri realizácii projektov sa zamerala najmä na zlepšovanie kvality občianskej vybavenosti, predovšetkým investíciami v oblasti technickej infraštruktúry, ale aj do budov vo vlastníctve obce a do objektov pre rozvoj kultúrno-spoločenských a voľno-časových aktivít, aktívna bola aj v oblasti investícií do životného prostredia. Nepodarilo sa jej naplniť ciele v oblasti ekonomického rozvoja podporou podnikania a vytvárania pracovných príležitostí.
- pri pohľade na SWOT analýzu a výsledky hodnotenia je nutné zamerať ďalší rozvoj na doriešenie kanalizácie a ČOV v obci a komplexný prístup k zabezpečeniu sociálnych služieb a komunitnej starostlivosti pre obyvateľov.

1.4 ANALÝZA ROZVOJOVÝCH FAKTOROV

Každá obec disponuje zdrojmi, ktoré môžu vystupovať ako faktory jej ekonomického a sociálneho rozvoja. Tie zdroje a faktory, ktoré sa nachádzajú v rámci hraníc katastrálneho územia obce sa označujú ako endogénne (vnútorné) faktory rozvoja a tie, ktoré vplývajú na rozvoj obce z vonka (t.j. spoza hraníc obce) tvoria exogénne (vonkajšie) faktory rozvoja. Súbor faktorov a zdrojov rozvoja obce tvorí rozvojový potenciál konkrétnej obce. Rozvojové faktory sa rozdeľujú do nasledovných skupín: prírodné zdroje, obyvateľstvo, ekonomické činnosti, sociálna infraštruktúra, technická infraštruktúra, rozpočet a majetok.

1.4.1 Prírodné zdroje

Obec sa nachádza na Podunajskej rovine, ktorá v rámci geologicko-tektonických jednotiek patrí medzi neogénne nížiny. V horninovom zložení prevládajú najmä sedimentárne horniny spevnené i nespevnené: sivé a pestré íly, piesky, štrky, ílovce, pieskovce a zlepenec.

Podľa inžiniersko-geologickej rajonizácie sa územie obce nachádza v rajóne údolných riečnych náplavov (rajóny kvartérnych sedimentov) a rajóne piesčitých sedimentov (rajóny predkvartérnych sedimentov). Kvartérne pokryvy sú zastúpené fluviálnymi sedimentmi, prevažne nivnými humóznymi hlinami alebo hlinito-piesčitými až štrkovo-piesčitými hlinami dolinných nív.

Územie obce Hrubý Šúr má výrazne rovinatý charakter. Podľa geomorfologického členenia Slovenska patrí územie obce do geomorfologickej jednotky Podunajská nížina a v rámci nej do geomorfologického celku Podunajská rovina.

Nerastné suroviny

Vzhľadom na geologickú stavbu je územie obce pomerne chudobné na nerastné suroviny. Na základe údajov ŠÚ SR sa v obci v súčasnosti nenachádzajú žiadne ložiská nerastných surovín. V období rokov 2000-2005 ŠÚ SR evidoval geologické ložisko Hrubý Šúr v rámci ktorého sa vyskytovali štrkopiesky a piesky.

Klimatické podmienky

Obec patrí do teplej klimatickej oblasti, okrsok veľmi suchý, s miernou zimou. Celkovo je možné túto oblasť charakterizovať ako najteplejšiu ale zároveň pomerne suchú oblasť v rámci Slovenska. Priemerná ročná teplota je 9 – 10 °C, pričom priemerná teplota v januári je - 1 až - 2 °C a v júli dosahuje viac ako 20 °C. Priemerný počet letných dní za rok je 60 – 70 a počet dní so snehovou pokrývkou 40 – 50. Dané územia patrí do oblasti s priemerným ročným úhrnom zrážok 550 – 600 mm.

Priamo v obci nie je klimatická stanica. Katastrálne územie obce je vymedzené katastrálnymi hranicami zo severu obcou Kráľová pri Senci a v tejto obci sa nachádza aj najbližšia klimatická stanica. Uvedené klimatické charakteristiky je tak možné analyzovať aj pre územie obce Hrubý Šúr.

Z tabuľky 1 vyplýva, že v rámci úhrnu zrážok za rok najviac zrážok spadlo v roku 2013, naopak najsuchším rokom bol rok 2015. Keďže celé územie obce patrí do teplej klimatickej oblasti, zodpovedá tomu aj počet letných dní, ale aj dni so snehovou prikrývkou. Počet letných dní v období rokov 2014 - 2019 každoročne narastal, k miernemu poklesu došlo v rokoch 2013 a 2020. V roku 2021 sa počet letných dní opätovne zvýšil. V dôsledku globálneho otepľovania a s tým súvisiacimi klimatickými zmenami dochádza aj k zmenám v rámci zimných mesiacov. V roku 2013 bol počet dní so snehovou prikrývkou 41 a následne v ďalších rokoch sledujeme pokles týchto dní. V roku 2020 bol zaznamenaný iba jeden deň so snehovou prikrývkou (tabuľka 1).

Tabuľka 1 Vybrané klimatické charakteristiky klimatickej stanice Kráľová pri Senci

	2013	2014	2015	2016	2019	2020	2021
Úhrn zrážok za rok (v mm)	658	594	506	550	545	642	528
Počet dní - letných	77	75	85	93	94	82	91
Počet dní v roku - so snehovou prikrývkou	41	9	20	12	17	1	31

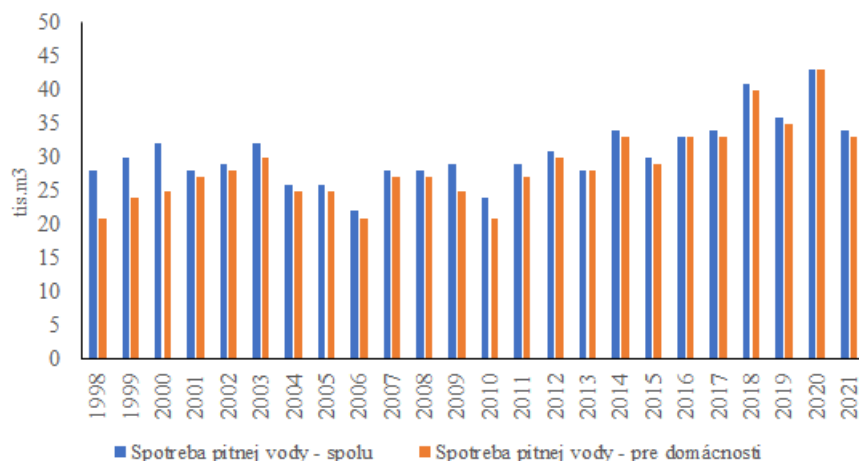
Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Vodné pomery

Obec Hrubý Šúr sa nachádza na území medzi Malým Dunajom a Čiernou vodou, a teda patrí do úmoria Čierneho mora. Malý Dunaj tvorí juhozápadnú hranicu katastra.

Územie sa podľa charakteru odtoku zaraďuje do vrchovinnó-nížinnej oblasti s daždovo-snehovým režimom odtoku. V tejto oblasti majú vodné toky najvyššie stavy vody v marci a v apríli. Sneh sa topí aj viackrát za zimu, preto vysoký stav vody býva aj v zimných mesiacoch. Najmenší odtok v tejto oblasti je koncom leta a začiatkom jesene. Geologická stavba územia sa podpísala pod vytvorenie výborných podmienok pre tvorbu zásob podzemnej vody. V katastrálnom území obce sa nachádza vodný zdroj. Celé katastrálne územie obce sa zároveň nachádza v Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný Ostrov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR



Obrázok 2 Spotreba pitnej vody v obci Hrubý Šúr v období rokov 1998-2020

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Spotreba pitnej vody v obci (množstvo fakturovanej pitnej vody predanej priamym odberateľom) v období rokov 1998 až 2003 mala rastúci trend s výnimkou roku 2001. Od roku 2004 až do roku 2011 boli iba minimálne zmeny v každoročnej spotrebe. Od roku 2012 spotreba vody v obci zaznamenáva kolísavý trend. V porovnaní rokov 2021 a 1998 bol zaznamenaný nárast spotreby vody v obci o 21,43%, čo predstavuje nárast o 6 tis.m³.

Obdobne aj spotreba pitnej vody pre domácnosti (zahŕňa spotrebu vody v domácnostiach) v období kopírovala trend spotreby vody v obci. V porovnaní rokov 1998 a 2021 došlo k nárastu spotreby pitnej vody pre domácnosti o 12 tis.m³, čo predstavuje takmer 2 – násobný nárast.

Flóra a fauna

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu predstavujú vrbovo-topoľové lesy (mäkký lužný les), z ktorých na katastrálne územie obce zasahujú tie, čo sa vyskytujú pozdĺž Malého Dunaja. V stromovom poschodí sú hlavnými drevinami: vrbá biela, vrbá krehká, topoľ biely, topoľ čierny. Z kríkov sa najčastejšie vyskytuje svíb krvavý a baza čierna. V bylinnom podraste sa nachádzajú vlhkomilné a mezofilné druhy: chrastica trstová, žihľava dvojdomá, ostružina ožina, lipnica pospolitá, netýkavka nedotklivá. Na relatívne suchšie polohy s nižšie položenou hladinou podzemnej vody sa viažu jasenovo-brestovo- dubové lesy. V stromovom poschodí sú tu hlavnými drevinami: jaseň úzkolistý, bresty a dub letný. Bylinné poschodie má pestré zloženie, nachádza sa tu napr.: čarovník parížsky, konvalinka voňavá, brečtan popínavý, ostrice a iné.

Vzhľadom k tomu, že väčšinu katastrálneho územia obce tvoria polia, živočíšne spoločenstvá reprezentujú druhy, ktoré pôvodne obývali stepi. Typickými zástupcami vyšších živočíchov sú bylinožravé vtáky a hlodavce. Z vtákov sú to: jarabica poľná, prepelica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný. Z hlodavcov sú typické: zajac poľný, syseľ obyčajný, chrček roľný. Na poliach, lúkach a ich okrajoch žije veľa dravcov a iných vtákov, ktoré majú v tomto biotope dobré podmienky na lov a chytanie drobnejších živočíchov. Sú to predovšetkým kaňa sivá, kaňa popolavá a chrapkáč poľný. Z bezstavovcov tu žijú najmä dáždovka zemná, bystruška menivá, bystruška medená. Na miestach pestovania poľnohospodárskych plodín žijú škodcovia: napr. obilniny poškodzuje kováčik obilný, repku olejnú blyskáčik repkový. Na zastavané územia ľudských obydľí sa viažu niektoré typické druhy živočíchov ako myš domová, potkan obyčajný, vrabec domový, drozd čierny. Potom sa tu vyskytujú živočíchy,

ktoré využívajú hospodárske budovy a ľudské obydlia na hniezdiská, napr. bocian biely, lastovička obyčajná, belorítka obyčajná a žltouchvosť domový.



Obrázok 3 Verejná zeleň v obci

Zdroj: <https://www.hruby-sur.sk/revitalizacia-verejneho-priestranstva-g28-189>

V širšom okolí obce sa nachádza Národná prírodná rezervácia Šúr ležiaca v tesnej blízkosti katastra. Význam tejto zelene spočíva predovšetkým v plnení vzdelávacej a priestorovej funkcie. Do katastra obce čiastočne zasahuje CHKO aj CHVÚ Malé Karpaty. Chránené vtáčie územia patria medzi chránené územia ako lokalita NATURA 2000. Vymedzené chránené vtáčie územie má v k. ú. obce značný plošný rozsah a môže obmedzovať rozvojové zámery v území. Nedotknuteľnosť územia je taktiež v rozpore s ekonomikou využívania viníc v týchto lokalitách.

Živočíšstvo Malých Karpát je veľmi pestré. Z vtáctva sa tu vyskytujú dravce aj ostatné druhy. Z dravých vtákov sa vyskytuje myšiarka ušatá, výr skalný a sokol rároh. K ostatným druhom vtáctva, ktoré tu hniezdia patrí bocian čierny, lelek obyčajný. Medzi typické cicavce v tejto oblasti patrí diviak, srnec, jeleň a líška, veverica a kuna.⁶

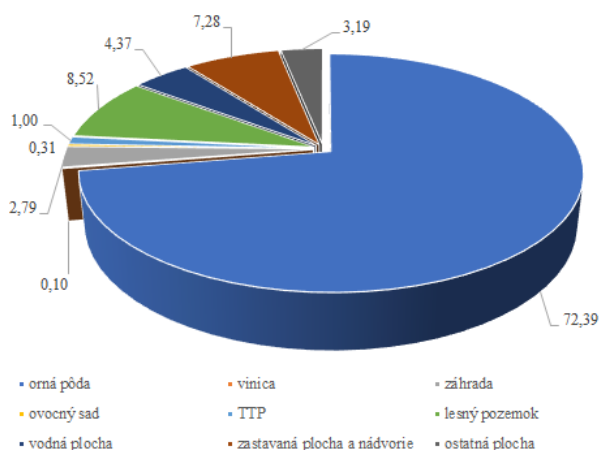
Štruktúra pôdneho fondu

Z pôdnych typov sa na území obce nachádzajú fluvizeme a černozy. Z pôdnych druhov sa v katastrálnom území obce nachádzajú pôdy hlinité a hlinito-pieščité. Hlinité pôdy sú stredne ťažké, ktoré majú najlepšie vlastnosti na obrábanie aj na úrodnosť.

Celková výmera katastra obce je 620,7 ha, z toho 76,59 % (475,4 ha) tvorí poľnohospodárska pôda a 23,41 % (145,2 ha) nepoľnohospodárska pôda. V poľnohospodárskom pôdnom fonde k 31.12.2022 dominovalo v obci Hrubý Šúr zastúpenie ornej pôdy s výmerou 449,3 ha (94,51 %) a záhrad s výmerou 17,3 ha (s podielom 3,64 %). V rámci nepoľnohospodárskeho pôdneho fondu mali najvyššie zastúpenie lesné pozemky s podielom 36,43 % (52,9 ha) a zastavané plochy a nádvorcia s výmerou 45,2 ha (s podielom 31,13%). Vo využití pôdneho fondu obce sa nenachádzali chmeľnice.

⁶ Kaliská a kol. (2006)

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR



Obrázok 4 Využitie pôdneho fondu obce Hrubý Šúr k 31.12.2022 (v %)

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Na základe vývoja využitia pôdneho fondu, ktoré je prezentované v Tabuľke 2, môžeme skonštatovať, že v sledovanom období sa podiel výmery viacerých kultúr výrazne nemenil. Zmenu môžeme pozorovať vo výmere viníc, ktorých zastúpenie pokleslo o 63%. Pokles výmery pozorujeme aj pri ovocných sadoch o 66%, trvalých trávnych porastov o 5 % a ornej pôdy o 2 %. Na druhej strane môžeme pozorovať nárast výmery ostatnej plochy o 25 %, zastavanej plochy o 8 % a záhrad o 7 %.

Tabuľka 2 Štruktúra využitia pôdy v katastri obce v rokoch 2009-2022 (v ha)

Rok	2009	2011	2013	2022	Index 2022/2009
Celková výmera územia obce	620,7	620,7	620,7	620,7	1,00
Poľnohospodárska pôda – spolu	482,8	480,6	480,0	475,4	0,98
- orná pôda	456,1	455,5	455,1	449,3	0,98
- chmeľnica	-	-	-	-	-
- vinica	1,02	0,74	0,74	0,64	0,63
- záhrada	16,2	16,5	17,4	17,3	1,07
- ovocný sad	2,9	1,5	0,34	1,9	0,66
- trvalý trávny porast	6,5	6,4	6,4	6,2	0,95
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	137,9	140,0	140,6	145,2	1,05
- lesný pozemok	52,9	53,2	53,2	52,9	1,00
- vodná plocha	27,1	27,1	27,1	27,1	1,00
- zastavaná plocha a nádvorie	41,9	41,9	42,2	45,2	1,08
- ostatná plocha	15,9	17,9	18,2	19,8	1,25

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

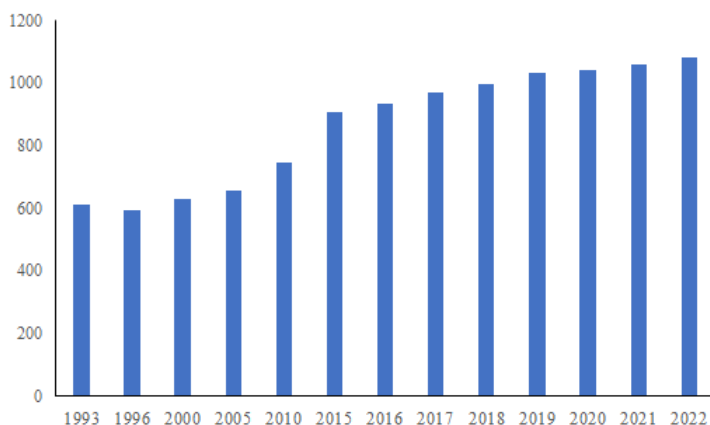
Obec má spracovaný ROEP, má schválený aktualizovaný územný plán. V obci neprebehla komasácia pôdy. Výraznejší pokles výmery ovocných sádov a viníc a mierny nárast zastavaných plôch môže byť dôsledkom rozvíjajúcej sa výstavby v obci.

1.4.2 Demografický potenciál

Pri analýze demografického potenciálu sa vychádza z údajov ŠÚ SR, ktoré vychádzajú z údajov obyvateľov s trvalým pobytom v danom území. Tieto čísla však môžu skresľovať realitu, keďže v obciach žijú aj ľudia, ktorí tu nemajú prihlásený trvalý pobyt. Táto analýza nám ozrejní charakteristiku obyvateľov, ktorí v území žijú.

Počet obyvateľov a pohyby obyvateľstva

Obec Hrubý Šúr sa počtom obyvateľov zaraďuje k stredne veľkým obciam Slovenska. Z vývoja počtu obyvateľov (obrázok 5) zaznamenaného od roku 1993 až do roku 2022 vidieť, že došlo k 1,7 – násobnému nárastu populácie. K 31.12.2022 žilo v obci 1 082 obyvateľov.



Obrázok 5 Vývoj počtu obyvateľov v obci Hrubý Šúr v rokoch 1993 - 2022

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Na základe analýzy pohlavnej štruktúry je možné konštatovať, že podiel mužskej zložky populácie bol nižší oproti ženskej zložke populácie (Tabuľka 3), avšak v skúmanom období rokov celkový počet mužov mal každoročný rastúci trend. Tento trend môžeme sledovať aj cez vývoj hodnoty indexu maskulinity.

V roku 1996 index maskulinity zaznamenal hodnotu 95, čo znamená, že na 100 žien pripadlo 95 mužov. Zároveň to bola aj najnižšia hodnota indexu. V roku 2016 mal hodnotu 99, čo znamená, že na 100 žien už pripadlo 99 mužov. Najvyššiu hodnotu dosiahol index v roku 2022, kedy na 10 žien pripadlo 100 mužov. Podobné tendencie zaznamenávame aj pri indexe feminity. Na základe dosiahnutých hodnôt indexu feminity môžeme skonštatovať, že počet žien na 100 mužov sa výraznejšie nemenil. V roku 1996 pripadlo na 100 mužov 105 žien, ale v roku 2018 to už bolo iba 100 žien. Najvyššiu hodnotu index feminity dosiahol v roku 1996 a najnižšiu v rokoch 2018 a 2022 (100). Hustota obyvateľov, vyjadrená počtom obyvateľov na km², sa pohybovala v rozpätí od 95,5 obyvateľov na km² (rok 1996) do 172,4 (rok 2022).

Tabuľka 3 Vývoj vybraných charakteristík obyvateľstva v obci v rokoch 1996-2022

Rok	1996	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ukazovateľ												
Celkový počet obyvateľov	594	629	656	746	908	935	971	997	1033	1044	1058	1082
Počet mužov	290	313	325	369	447	465	478	498	509	518	527	542
Index maskulinity (počet mužov/na 100 žien)	95	99	98	98	97	99	97	99	97	98	99	100

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

Počet žien	304	316	331	377	461	470	493	499	524	526	531	540
Index feminity (počet žien/na 100 mužov)	105	101	102	102	103	104	103	100	103	102	101	100
Hustota obyvateľov	95,5	101,6	104,2	120,2	142,4	148,5	153,5	158,5	163,5	167,3	168,8	172,4

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Celkový počet obyvateľov v obci je ovplyvnený pohybom obyvateľov. Prirodzený pohyb obyvateľov súvisí s prirodzenou schopnosťou človeka, t.j. reprodukciou. V rámci prirodzeného pohybu sa sledujú dve základné zložky, a to pôrodnosť vyjadrená cez počet narodených a úmrtnosť vyjadrená cez počet zomrelých. Výsledkom prirodzeného pohybu je prirodzený prírastok alebo úbytok. Počet narodených v obci Hrubý Šúr v období rokov 1996 až 2022 vykazoval kolísavý trend. Najviac narodených obec zaznamenala v roku 2016, naopak najmenej detí sa v obci narodilo v roku 1996. V roku 2022 v porovnaní s rokom 1996 počet narodených detí bol viac ako 2 násobný. Iba v roku 2010 obec zaznamenala prirodzený úbytok obyvateľstva, čo znamená, že viac obyvateľov v obci zomrelo ako sa narodilo (Tabuľka 4).

Tabuľka 4 Vývoj pohybu obyvateľstva v obci v rokoch 1996-2022

Rok Ukazovateľ	1996	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet narodených	5	9	6	9	18	19	17	11	18	10	9	12
Počet zomrelých	3	8	5	11	7	6	7	9	9	9	9	5
Prirodzený prírastok/úbytok	2	1	1	-2	11	13	10	2	9	1	0	7
Počet prisťahovaných	4	13	10	25	48	37	47	42	49	32	46	45
Počet vysťahovaných	4	4	2	5	11	23	21	18	22	22	26	28
Migračné saldo	0	9	8	20	37	14	26	24	27	10	20	17
Celkový prírastok/úbytok	2	10	9	18	48	27	36	26	36	11	20	24

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

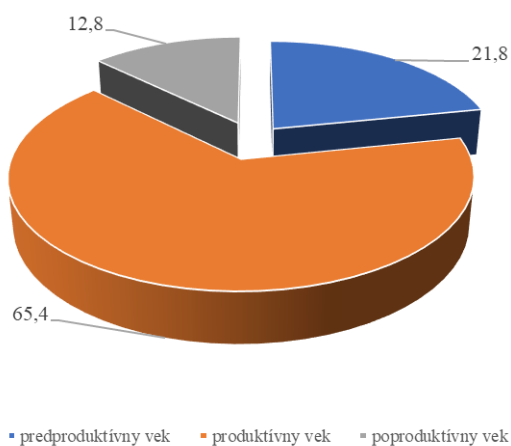
Ďalším pohybom, ktorý ovplyvňuje celkový počet obyvateľov v obci, je mechanický pohyb, ktorý skúma najmä dva javy, imigráciu vyjadrenú cez počet prisťahovaných a emigráciu vyjadrenú cez počet vysťahovaných. Obdobnú situáciu ako pri prirodzenom prírastku/úbytku je možné sledovať aj v rámci migrácie. Najviac obyvateľov sa do obce prisťahovalo v roku 2019, naopak najmenej sa prisťahovalo obyvateľov do obce v roku 1996. V porovnaní rokov 1996 a 2022 bol počet obyvateľov, ktorí sa sťahujú do obce viac ako 11 – násobný. Pozitívne je možné hodnotiť skutočnosť, že ani v jednom sledovanom roku nedosiahlo migračné saldo zápornú hodnotu, čo znamená, že v každom roku sa do obce viac ľudí prisťahovalo ako odsťahovalo (Tabuľka 4). Celkovo tak môžeme konštatovať, že obec získava obyvateľov predovšetkým prisťahovaním a na základe kladného prirodzeného prírastku je možné konštatovať, že sa do obce sťahujú najmä mladí ľudia, ktorí si následne v obci zakladajú rodiny.

Súčet prirodzeného a migračného prírastku tvorí celkový prírastok obyvateľov, ktorý v obci v sledovanom období dosahoval vždy kladnú hodnotu. Vidieť, že pod celkový prírastok obyvateľov v obci sa výraznou mierou podpísal mechanický pohyb obyvateľov, ale aj prirodzený prírastok.

V hodnotách ukazovateľov prirodzeného, migračného a celkového pohybu sa však neodzrkadľujú obyvatelia, ktorí sa do obce prisťahujú, ale k trvalému pobytu sa neprihlasujú.

Veková štruktúra obyvateľstva

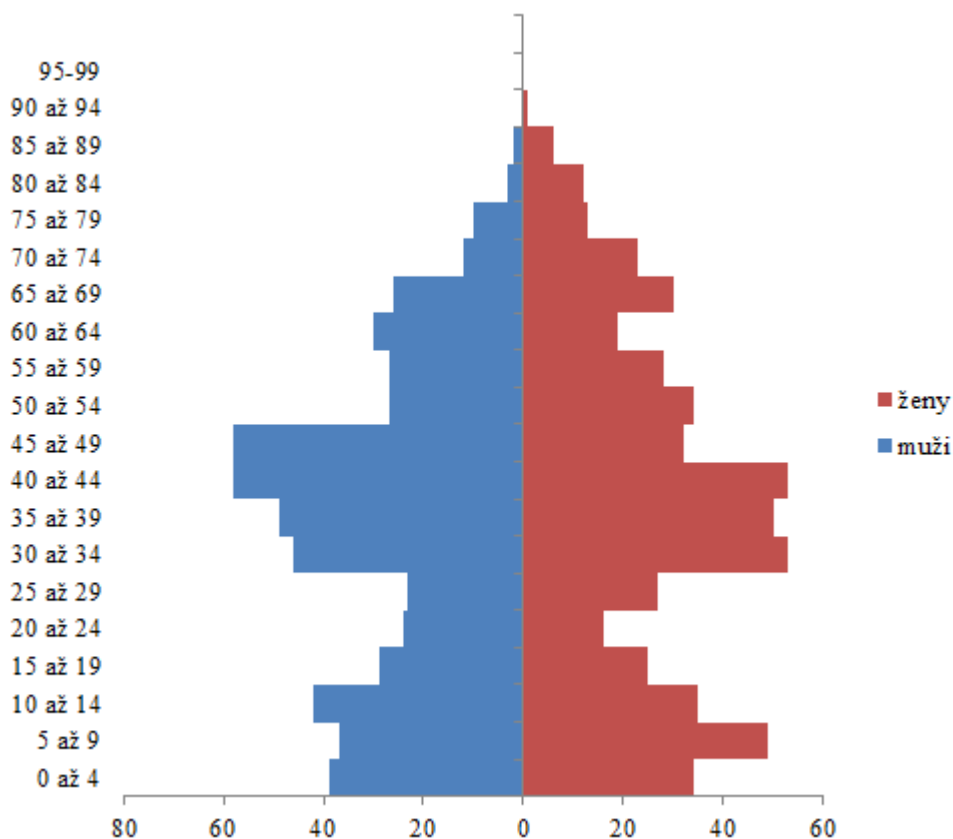
Významným ukazovateľom hodnotenia obyvateľstva v obci patrí veková štruktúra. Na základe vekovej štruktúry je možné rozdeliť obyvateľov na tri základné vekové skupiny: obyvateľov v predproduktívnom veku (deti od 0-14 rokov veku), obyvateľov v produktívnom veku (od 15 – 64 rokov) a obyvateľov v poproduktívnom veku (od 65 rokov). Z hľadiska posúdenia vekovej štruktúry je pre rozvoj obce nutné poznať podiel zastúpenia jednotlivých vekových kategórií na celkovej populácii v obci, nakoľko každá skupina obyvateľov má svoje špecifické potreby a nároky. Na základe údajov zo ŠÚ SR je vo vekovej štruktúre v obci 21,8% - ný podiel obyvateľov v predproduktívnom veku (abs. 236 obyvateľov), 65,4% - ný podiel v produktívnom veku (abs. 708 obyvateľov) a 12,8% v poproduktívnom veku (abs. 138 obyvateľov).



Obrázok 6 Podiel základných vekových skupín v obci Hrubý Šúr v roku 2022

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Matematicky je možné vekovú štruktúru obyvateľstva vyjadriť cez index starnutia, ktorý predstavuje pomer poproduktívnej a predproduktívnej zložky obyvateľov. Index starnutia dosiahol v roku 2022 v obci hodnotu 58, čo znamená, že na 100 obyvateľov v predproduktívnom veku pripadá 58 obyvateľov poproduktívneho veku. Na základe hodnoty indexu sa veková štruktúra obce charakterizuje ako progresívna. Priemerný vek obyvateľov v obci je 37,5 roka. Vekovú štruktúru je možno graficky zaznamenať do vekovej pyramídy, v rámci ktorej je možné predpokladať zmeny vo vekovej štruktúre v ďalších rokoch.



Obrazok 7 Veková pyramída obyvateľstva v obci Hrubý Šúr v roku 2022

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Vzdelanostná štruktúra

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva delí populáciu podľa výšky dosiahnutého vzdelania. Na základe výšky dosiahnutého vzdelania obyvatelia ovplyvňujú štruktúru výroby, ale aj dynamiku početnosti firiem. Vzdelané obyvateľstvo (na každom stupni) je viac informované, rýchlejšie sa zapája do výrobného procesu, skôr nachádza riešenia aj z krízových situácií, je ochotné meniť zamestnanie. Je rozhodne aktivizujúcim prvkom ekonomického rozvoja nielen obce, ale aj celého regiónu. Vzdelanostná štruktúra obyvateľov sa sleduje iba v procese sčítania obyvateľov.

Na základe výsledkov jednotlivých SODB vidieť, že v obci v rokoch 1991 a 2011 dominovali obyvatelia so základným vzdelaním a obyvatelia s učňovským vzdelaním bez maturity resp. s úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou. V roku 2021 došlo k zmene, kedy dominovali v obci obyvatelia s vysokoškolským vzdelaním (15,97% obyvateľov). Druhou najviac zastúpenou kategóriou boli obyvatelia s úplným stredným vzdelaním s maturitou, ktorých podiel bol 13,23%. V porovnaní s rokom 1991 v roku 2021 mierne poklesol počet obyvateľov so základným vzdelaním.

Tabuľka 5 Štruktúra obyvateľov obce podľa stupňa ukončeného vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	1991	2011	2021
Základné	241	134	135
Učňovské (bez maturity)	129	85	62
Stredné odborné (bez maturity)		101	2
Úplné stredné učňovské (s maturitou)*		24	32
Úplné stredné odborné (s maturitou)*	39	123	140
Úplné stredné všeobecné	40	51	46
Vyššie odborné vzdelanie		13	39
Vysokoškolské bakalárske		14	18
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		65	158
Vysokoškolské doktorandské		9	11
Vysokoškolské	16		
Bez vzdelania (osoby 0-14 rokov)	141	133	166
Bez školského vzdelania	1	4	6
Nezistené			29
Spolu	607	756	1058

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov zo SODB 1991,, 2011,2021

Národnostná a konfesijná štruktúra obyvateľstva

Aj národnostná a konfesijná štruktúra obyvateľov sa sleduje iba v procese sčítania obyvateľov. Z hľadiska národnostnej štruktúry v obci dlhodobo výrazne dominujú obyvatelia slovenskej národnosti, pričom ich podiel pri každom sčítaní obyvateľstva narastal. Opačný trend nastal u obyvateľov maďarskej národnosti. Pri poslednom sčítaní obyvateľov v obci žijú aj obyvatelia s českou a ruskou národnosťou (pozri tabuľka 6).

Tabuľka 6 Štruktúra obyvateľov obce podľa národnosti v rokoch 1991-2011 (v %)

Národnostná štruktúra	1991	2001	2011	2021
Slovenská	17,454	24,29	35,71	50,47
Maďarská	82,54	74,29	60,45	42,91
Ukrajinská			0,26	
Česká	0,003		0,79	0,76
Rómska		0,32		
Bulharská			0,13	
Poľská			0,13	
Ruská				0,19
Iná			0,26	0,85
Nezistená	0,003	0,78	2,01	4,82
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov zo SODB 1991, 2001, 2011, 2021

Náboženská štruktúra vyjadruje rozdelenie obyvateľstva obce podľa vierovyznania. V období rokov 1991 – 2021 v obci mali najväčšie zastúpenie obyvatelia s rímskokatolíckym

vierovyznaním, pričom ich podiel každoročne klesal. V porovnaní rokov 1991 a 2021 tento podiel klesol o 21,77%. V sledovanom období mali výraznejšie zastúpenie obyvatelia hlásiaci sa k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, pričom ich podiel v porovnaní rokov 1991 a 2021 sa znížil 1,65 – násobne. V roku 2011 pozorujeme aj nárast podielu obyvateľov bez vyznania (7,41%) a s nezisteným vierovyznaním (2,91%). Pričom v roku 2021 kategória obyvateľov bez vierovyznania tvorila druhú najviac zastúpenú skupinu obyvateľov (16,92%).

Tabuľka 7 Štruktúra obyvateľov obce podľa náboženského vierovyznania v rokoch 1991-2011 (v %)

Náboženské vyznanie / cirkev	1991	2001	2011	2021
Rímskokatolícka cirkev	86,99	89,27	80,03	68,05
Gréckokatolícka cirkev		0,16	1,72	1,04
Pravoslávna cirkev			0,13	
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	5,93	1,26	2,38	3,59
Reformovaná kresťanská cirkev		5,05	4,37	3,21
Cirkev adventistov siedmeho dňa		0,16	0,26	
Islam				0,19
Ad hoc hnutia				0,38
Bez vyznania	2,64	3,31	7,41	16,92
Iné	0,49		0,79	0,57
Nezistené	3,95	0,79	2,91	6,05
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov zo SODB 1991, 2001, 2011, 2021

Kultúrno-spoločenská a športová aktivita obyvateľov

Pre kultúrno – spoločenské aktivity majú obyvatelia k dispozícii kultúrny dom, ktorý má kapacitu 70 miest. Obec plánuje zvýšiť kapacitu spoločenskej miestnosti na 135 miest. V rámci kultúrno – spoločenských organizácií najvýraznejšie vyvíjajú aktivity ZO Slovenského zväzu rybárov, Csemadok, ZO Slovenského zväzu záhradkárov, ZO Jednoty dôchodcov Slovenska, Poľovnícke združenie Spolok, OZ ArTUR. V obci vznikol od 1.10.2020 Klub dôchodcov a obec pravidelne podporuje a vytvára podmienky pre aktívne organizácie.

OZ ArTUR kúpil v roku 2012 s pomocou verejnej zbierky a sponzorov starú ľudovú školu v obci a postupne ju mení na Ekocentrum ArTUR. Ekocentrum bude mať priestor na kurzy, semináre a konferencie, knižnicu a ubytovanie. Ekocentrum doplní a dá väčší význam existujúcim eko-aktivitám v obci.⁷

V roku 2019 bol spustený projekt „Pamäť obce – kronika a múzeum“, ktorého výsledkom bolo 7.9.2020 zriadenie obecného múzea v budove so súp. č. 209 vrátane kronikára, ktoré je organizačným útvarom obce Hrubý Šúr.

Pre športové aktivity obyvateľov je k dispozícii športový areál, ktorého súčasťou je futbalové ihrisko, detské ihrisko, budova Športového klubu a parkovisko pre 20 áut. Priestory v budove športového klubu na 2. poschodí využíva materská škola. V roku 2019 bolo založené občianske združenie Š.Ú.R., ktoré sa zameriava na aktivity v oblasti športu, rozvoja telesnej

⁷ <http://ozartur.sk/ekocentrum/>

kultúry, turistiky a voľnočasových aktivít (v súčasnosti 6. liga futbalu a rybárstvo). V obci pôsobí 11. skautský zbor Szent Imre Kostolná pri Dunaji – Hrubý Šúr.

V minulosti bola v obci aj hasičská zbrojnica, avšak v súčasnom období je v nej pizzeria a zachovala sa iba veža z hasičskej zbrojnice. V obci sa pravidelne odohrávajú priateľské futbalové zápasy na futbalovom ihrisku a obec organizuje aj Športové dni.

Kultúrno – spoločenské podujatia

Obec je členom viacerých záujmových združení - ZMOS, Regionálne združenie obcí Podunajskej oblasti – Podunajsko, OOCR Senec a MAS Malodunajsko.

Obec Hrubý Šúr počas roka organizuje viacero kultúrno – spoločenských podujatí pravidelného aj nepravidelného charakteru:

- Hodová zábava
- Deň obce
- Ochutnávka obecných špecialít
- Oslava MDD
- Deň matiek
- Privítanie detí do života
- Detský karneval
- Spomienka na revolúciu 15.3.1848
- Spomienka na rok 1956 v Maďarsku
- Výstava ovocia a zeleniny
- Jarné upratovanie s výsadbou stromčekov
- Deň dôchodcov
- Poľovnícka zábava
- Tekvicové oslavy
- Mikuláš
- Vianočné oslavy
- Ping-pongový turnaj

Na uvedených podujatiach spravidla vystupujú so svojim programom deti z MŠ a ZŠ, ale aj umelci z okolia, či pozvaní umelci zo Slovenska. Kultúrno – spoločenské podujatia sa odohrávajú predovšetkým v kultúrnom dome, ale aj na verejných priestranstvách v intraviláne obce.

1.4.3 Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj

Ekonomické, t.j. výrobné činnosti patria medzi základné faktory ovplyvňujúce socioekonomickú úroveň jednotlivých obcí. Ich význam spočíva v tom, že ovplyvňujú nielen ekonomickú, ale i sociálnu úroveň v obciach. Sú zdrojom pracovných príležitostí, dávajú zamestnancom mzdu, tvoria verejné príjmy, zhodnocujú podmienky územia, v ktorom sú alokované a pod. Ekonomické činnosti v obciach môžeme hodnotiť cez sektorovú štruktúru (zastúpenie činností primárneho, sekundárneho či terciárneho sektora) alebo cez štruktúru podnikov.

Ekonomická základňa obce

Ekonomickú základňu obce reprezentujú najmä súkromné podniky. Podnik predstavuje právnickú osobu, ktorá vykonáva sústavnú činnosť s cieľom dosahovať zisk. Patria sem

korporácie (podniky vo vlastníctve skupiny subjektov, ako napr. akciové spoločnosti, družstvá, spoločnosti s ručením obmedzeným a pod.) a kvázikorporácie (podniky vo vlastníctve jedného subjektu). Podniky môžu mať podobu právnických osôb (ďalej PO) alebo fyzických osôb – podnikateľov (ďalej FO).

Právnické osoby sú právne jednotky, existenciu ktorých upravuje zákon nezávisle od jednotlivcov alebo inštitúcií, ktoré ich vlastnia alebo sú jej členmi. Neziskové inštitúcie tvoria právnické osoby slúžiace finančným a nefinančným korporáciám, štátnej správe a domácnostiam, ako napr. rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, ktorých tržby z činnosti nepresahujú 50 % vykazovaných nákladov, ďalej občianske združenia, spolky a kluby, politické strany, cirkvi a iné.⁸

Výsledky prezentované v Tabuľke 8 poukazujú, že v období rokov 2005-2022 v obci Hrubý Šúr došlo k výraznému nárastu ziskových právnických osôb (o 31 subjektov). Počet neziskových právnických osôb vzrástol 3,5 - násobne. Celkový počet právnických osôb narástol o 36 subjektov.

Tabuľka 8 Vývoj počtu právnických osôb podľa ziskovosti v rokoch 2005-2021

Ukazovateľ	Rok	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2022	Index 2022/2005
Právnické osoby ziskové		11	13	29	29	34	31	49	54	42	3,8
Právnické osoby neziskové		2	2	2	3	3	3	4	4	7	3,5
Spolu		13	15	31	32	37	34	53	58	49	3,8

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Obchodný register SR uvádza 49 podnikateľských subjektov, ktoré majú svoju prevádzku v obci. Ich činnosť sa orientuje na poľnohospodársku prvovýrobu, záhradníctvo, gastronómiu, veľkoobchod a maloobchod, autodopravu a najmä komerčné služby, ale aj nekomerčné služby. Z celkového počtu podnikateľských subjektov má 48 formu spoločnosti s ručením obmedzeným a 1 spoločnosť je družstvo.

Fyzické osoby - podnikatelia nezapísaní v obchodnom registri sú osoby podnikajúce na vlastnú zodpovednosť podľa osobitných predpisov. Sú to živnostníci (podnikajúci na základe živnostenského zákona), osoby so slobodným povoláním (osoby podnikajúce na základe iného ako živnostenského zákona, napr. advokáti, lekári, audítori a iní) a samostatne hospodáriaci roľníci. Počet fyzických osôb (tabuľka 9) mal v sledovanom období rokov 2005-2022 v obci Hrubý Šúr s výnimkou rokov 2015, 2017 a 2018 každoročný nárast celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov. Celkový počet fyzických osôb v roku 2022 v porovnaní s rokom 2005 sa viac ako zdvojnásobil. V živnostenskom registri SR je evidovaných 47 fyzických osôb – podnikateľov, z toho bolo iba 20 aktívnych.

Tabuľka 9 Vývoj počtu fyzických osôb - podnikateľov v rokoch 2005-2022

Ukazovateľ	Rok	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2022	Index 2022/2005
Fyzické osoby - podnikatelia		48	68	68	71	69	61	65	91	103	2,15

⁸ http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/index_txt.htm

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

Živnostníci	42	60	60	63	61	58	56	84	95	2,26
Spolu	90	128	128	134	130	119	121	175	198	2,2

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov z www.statistics.sk

Z hľadiska sektorovej štruktúry je primárny sektor v obci (poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybné hospodárstvo a ťažba) zastúpený poľnohospodárstvom. V minulosti bolo v obci Poľnohospodárske družstvo, no v súčasnom období pôdu obhospodaruje firma Agromačaj, a.s. a Igor Skalský.

Sekundárny sektor nie je v obci výrazne zastúpený.

V terciárnom sektore (sektor služieb) prevádzkuje svoju činnosť prevažná časť podnikateľských subjektov. V obci pôsobí EL-TRAS, spol. s r.o. - montáž, údržba a opravy elektrických zariadení, L+L autobusová doprava, Vladimír Vitek - pohostinské služby, SG Caffè - Pizzeria, Peter Kiss - kladenie podlahovín, Mária Klúčiková - pohostinské služby, Kaderníctvo Nagyová, Kaderníctvo Hegyiová a Miriam Kissová – kozmetický salón.

Podnikateľské subjekty v obci predstavujú skupinu tzv. samozamestnávateľov. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (EAO) nachádza pracovné príležitosti v okolitých obciach, resp. v širšom okolí obce (Bratislava, Senec). Potvrdzuje to aj vysoká hodnota ukazovateľa dochádzka do zamestnania získaná v rámci SODB 2021 (72,83%).

Ekonomická aktivita obyvateľstva a miera nezamestnanosti

Počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci Hrubý Šúr v rokoch 1991 až 2021 vzrástol takmer dvojnásobne. Celkový počet pracujúcich v porovnaní rokov 1991 až 2021 sa takmer strojnásobil. To sa prejavilo takmer 1,5 – násobným rastom podielu pracujúcich na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Počet nezamestnaných v roku 2021 v porovnaní s rokom 1991 vzrástol viac ako 3 – násobne, avšak v porovnaní s rokom 2001 poklesol o 17,07 %.

Tabuľka 10 Ekonomická aktivita obyvateľov v obci v rokoch 1991-2021

Ukazovateľ	Rok		index			
	jednotky	1991	2001	2011	2021	2021/1991
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	abs.	273	304	374	532	1,87
Počet pracujúcich	abs.	146	174	240	420	2,88
Podiel pracujúcich na EAO	%	53,48	57,24	64,17	78,95	1,48
Počet nezamestnaných	abs.	10	41	37	34	3,4

Zdroj: vlastné spracovanie na základe SODB 1991, 2001, 2011,2021

Počas obdobia rokov 2005 až 2022 sa počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie výraznejšie zvýšil iba v roku 2015, v nasledujúcich obdobiach došlo k poklesu počtu nezamestnaných v obci (Tabuľka 11). Avšak s ohľadom na polohu obce vo vzťahu k hlavnému mestu ako aj okresnému mestu je vysoký predpoklad, že počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie bude aj naďalej klesať, resp. sú to aj obyvatelia obce, ktorí nechcú pracovať.

Tabuľka 11 Vývoj počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci v rokoch 2005-2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

Ukazovateľ	Rok	2005	2010	2015	2022	index 2022/2005
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie		11	18	36	20	1,82

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.statistics.sk

Na základe údajov o ekonomickej aktivite obyvateľstva získaných prostredníctvom SODB 2021 (Tabuľka 12) môžeme konštatovať, že obyvatelia obce sú najväčším podielom zamestnaní vo veľkoobchode a maloobchode. Obyvatelia obce bez ohľadu na odvetvie, v ktorom sú aktívni, výraznou mierou dochádzajú do zamestnania mimo obec. 100 % dochádzku do zamestnania sme zaznamenali vo viacerých skúmaných odvetviach.

Tabuľka 12 Ekonomicky aktívne osoby podľa odvetvia ekon. činností v roku 2021

Ukazovateľ	spolu	Podiel na EAO (v %)	z toho dochádza do zamestnania	Podiel dochádzky na odvetví (v %)
Odvetvie ekonomickej činnosti				
Priemyselná výroba	45	8,46	45	100
Stavebníctvo	45	8,46	45	100
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	109	20,49	105	96,33
Doprava a skladovanie	45	8,46	45	100
Odborné, vedecké a technické činnosti	37	6,95	37	100
Administratívne a podporné služby	17	3,20	16	94,12
Poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov	9	1,69	4	44,44
Ubytovacie a stravovacie služby	17	3,20	14	82,35
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	39	7,33	39	100
Informácie a komunikácia	15	2,82	15	100
Finančné a poisťovacie činnosti	18	3,38	18	100
Vzdelávanie	28	5,26	28	100
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	22	4,14	22	100
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	2	0,38	2	100
Činnosti v oblasti nehnuteľností	7	1,32	6	85,71
Umenie, zábava, rekreácia	6	1,13	6	100
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	2	0,38	2	100
Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení	1	0,19	1	100
Ostatné	11	2,07	11	100
Nezistené	57	10,69	42	73,68
Spolu	532	100,0	503	-

Zdroj: SODB 2021

1.5 EKONOMIKA MIESTNEJ SAMOSPRÁVY

Podmienky pre vplyv miestnej samosprávy na rozvoj obcí v mikroregióne určujú tri zásadné faktory:

1. disponibilné finančné prostriedky, ktoré majú obce v príjmovej časti rozpočtu,
2. majetok, ktorý majú obce vo vlastníctve,
3. kvalita samosprávneho manažmentu, ktorý rozhoduje o využití majetku a o finančných prostriedkoch

Zo zákona o obecnom zriadení a z kompetenčného zákona vyplývajú obciam mnohé kompetencie, na realizáciu ktorých je potrebný rovnako majetok ako aj finančné prostriedky. Problémom je, že rozhodujúca časť činností, ktoré zabezpečuje obec pre obyvateľov či podnikateľov má charakter verejných služieb (miestne komunikácie, osvetlenie, kultúrne a športové aktivity, sociálna starostlivosť ai.), ktoré obce poskytujú bezplatne a nie sú oceňované.

Obec teda nezáskava späť do rozpočtu financie za náklady, ktoré sú spojené s výkonom jej kompetencií v plnom rozsahu, ale len z malej časti. V tomto kontexte sa otvára otázka veľkosti územnej jednotky, ktorá by efektívne dokázala zabezpečovať svoje kompetencie a zároveň aby bola zachovaná možnosť participácie obyvateľov na správe vecí verejných.

Finančné hospodárenie miestnej samosprávy

Finančné hospodárenie samosprávy charakterizuje rozpočet obce, konkrétne jeho príjmová a výdavková časť a narábanie s disponibilnými finančnými prostriedkami. Okrem stálych príjmov, ktoré zabezpečujú obci dane a to tak miestne (najmä z nehnuteľností) ako i podielové (tzv. na hlavu obyvateľa s trvalým pobytom), sa na vlastných príjmoch podieľajú aj príjmy nedaňové – predovšetkým príjmy z využívania majetku a podnikateľskej činnosti.

Fiškálna decentralizácia uplatňovaná od 1.1.2005 priniesla obciam zásadné zmeny týkajúce sa ich financovania. Ďalšou výraznou zmenou je aj zásada tvorby viacročných rozpočtov (3 roky) a s tým súvisiaca aj povinná štruktúra rozpočtu vo forme jednotlivých programov, ktoré by mali byť úzko previazané práve s PHRSR obce (programový rozpočet pre obce nad 2000 obyvateľov).

Bežný rozpočet

Bežný rozpočet sa zostavuje ako bilancia bežných príjmov a bežných výdavkov vzťahujúcich sa k rozpočtovému roku. Bežný rozpočet slúži obci na zabezpečovania bežného (každodenného) chodu obce. Ide o príjmy a výdavky, ktoré sa pravidelne opakujú (napr. príjmy z podielových a miestnych daní, mzdy a odvody zamestnancov, nákup krátkodobého vybavenia, náklady spojené s bežnou údržbou a pod.). Bežný rozpočet má obec povinnosť plánovať ako vyrovnaný (príjmy = výdavky) alebo ako prebytkový (príjmy prevyšujú výdavky).

Príjmy bežného rozpočtu

Z Tabuľky 13 vyplýva, že počas obdobia rokov 2016 až 2022 dochádza každoročne k zvyšovaniu príjmov bežného rozpočtu obce s výnimkou roku 2019. Najväčší objem finančných prostriedkov získava obec vo forme daňových príjmov. Okrem príjmov vo forme podielovej dane, obec vyrubuje na svojom území miestne dane – daň z nehnuteľnosti, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za ubytovanie. Okrem toho obec vyrubuje aj poplatok za komunálny odpad a drobné stavebné odpady. Od roku 2017 obec vyrubuje aj poplatok za rozvoj.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

V dôsledku pozitívneho vývoja ekonomiky na úrovni štátu každoročne sa zvyšovali príjmy z výnosu dane z príjmov poukázaných územnej samospráve. A takisto k tomu prispela aj skutočnosť, že počas sledovaného obdobia narastal počet obyvateľov obce. Nárast príjmov z podielovej dane v roku 2022 v porovnaní s rokom 2016 predstavoval takmer dvojnásobný nárast. Príjmy z dane z nehnuteľnosti s výnimkou rokov 2018, 2021 a 2022 každoročne narastali. Nárast príjmov z dane z nehnuteľnosti v roku 2022 v porovnaní s rokom 2016 predstavoval takmer 1,5 násobný nárast.

Pokles príjmov z miestnych daní je zaznamenaný iba v rokoch 2020 a 2022. Výraznejší pokles príjmov z miestnych daní v roku 2020 bol spôsobený pandémiou Covid -19 a s tým súvisiace protipandemické opatrenia, ktoré znížili príjmy z dane za využívanie verejného priestranstva, ale aj z dane z ubytovania. Od roku 2017 obec vyrubuje aj poplatok za rozvoj. Tieto príjmy využíva obce na rôzne aktivity, napr. v roku 2020 boli príjmy z poplatku za rozvoj použité na spolufinancovanie zateplenia budovy základnej školy 4 380,73 €, vybudovanie verejného osvetlenia v časti obce Ostrov 3 661,71€, rekonštrukciu miestnej komunikácie 8 539,24€, rekonštrukciu vedenia miestneho rozhlasu 5 810,27€. Príjmy za TKO a DSO počas analyzovaného obdobia majú každoročne rastúci trend s výnimkou rokov 2019 a 2022. V porovnaní rokov 2022 a 2016 príjmy za TKO a DSO vzrástli viac ako dvojnásobne.

Nedaňové príjmy každoročne narastali s výnimkou rokov 2019 a 2022. Tvorili ich predovšetkým príjmy z prenajatých pozemkov, z budov, priestorov a subjektov. Avšak v porovnaní rokov 2016 a 2022 poklesli tieto príjmy o 31%. V rámci administratívnych poplatkov obec eviduje príjmy za správne poplatky, príjmy za pokuty a penále, príjmy z cintorínskych poplatkov. Okrem toho v rámci týchto príjmov obec eviduje aj príjmy za predaj výrobkov a služieb, za školy a školské zariadenia a za stravné. Iné nedaňové príjmy boli tvorené predovšetkým príjmami z dobropisov a vratiek. V rámci skupiny príjmov granty a transfery obec eviduje príjmy predovšetkým určenými na prenesený výkon. V rámci ostatných transferov a dotácií sa obci darí získavať aj finančné prostriedky napr. od Bratislavského samosprávneho kraja na podporu športových aktivít v obci.

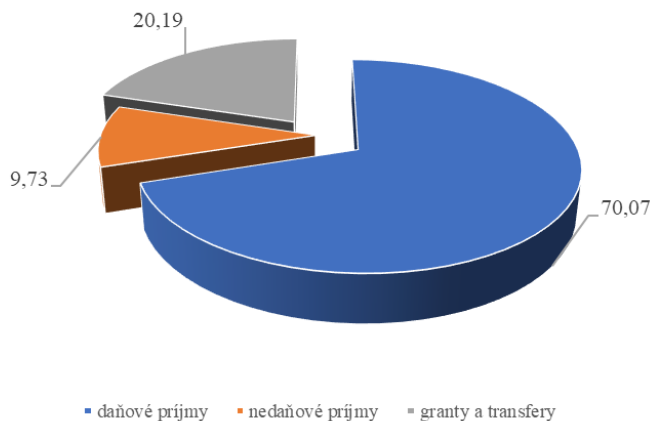
Tabuľka 13 Príjmy bežného rozpočtu obce Hrubý Šúr za obdobie rokov 2016 – 2022
(v tis. €)

Klasifikácia príjmov	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2016
100 Daňové príjmy spolu	287,6	320,7	343,3	417,6	471,7	547,3	575,3	2,0
z toho výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve	239,4	265	286,0	339,3	371,4	430,3	473,8	1,9
dane z nehnuteľností	28,2	28,4	27,7	31	43,2	42,1	41,8	1,48
špecifické dane	1,3	6,9	8,8	27,3	23,9	32,5	18,8	14,46
odvoz TKO	18,7	20,4	20,8	20,0	33,2	42,4	40,9	2,19
200 Nedaňové príjmy spolu	28,1	27,6	52,1	25,0	75,4	89,8	79,9	2,8
z toho z využívania majetku	6,3	5,6	5,5	11,6	17,6	10,9	4,4	0,69
administratívne poplatky	1,4	1,5	42,4	9,6	52,7	61,4	71,9	51,4
iné nedaňové príjmy	20,4	20,5	4,2	3,8	5,1	17,5	3,6	0,18
300 Granty a transfery	51,9	58,8	205,2	122,7	126,3	179,7	165,8	3,19
Z toho dotácie na prenesený výkon	51,9	58,8	55,9	60,9	65,4	99,5	121,9	2,35
ostatné transfery	0	0	149,3	61,8	60,9	80,2	43,9	-

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

Bežné príjmy spolu	367,6	407,1	608,3	565,3	673,4	816,8	821,0	2,23
Daňová sila obce (v €)	307,6	330,3	344,3	404,3	451,8	517,3	700,7	2,28
Ekonomická sila obce (v €)	393,2	419,3	610,1	547,2	645,0	772,0	758,8	1,9

Zdroj: Záverečné účty obce, vlastné spracovanie



Obrázok 8 Štruktúra bežných príjmov obce Hrubý Šúr v roku 2022 (v %)

Zdroj: záverečné účty, vlastné spracovanie

Z Obrázku 8 vyplýva, že najväčší podiel na celkových bežných príjmoch obce predstavujú príjmy vo forme daňových príjmov (70,07%). Nedaňové príjmy, ktoré predstavujú predovšetkým príjmy z využívania majetku predstavujú 9,73% a granty a transfery podiel 20,19%.

Výdavky bežného rozpočtu

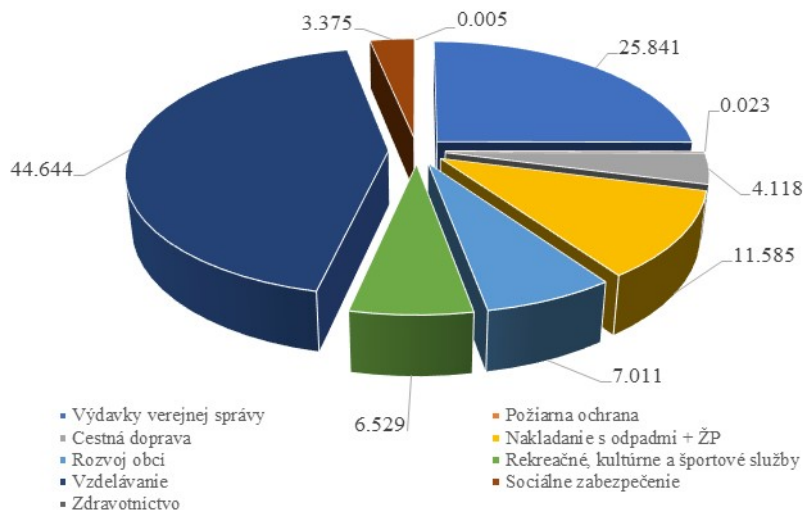
Počas obdobia rokov 2016 - 2022 bežné výdavky obce majú rastúci trend. V porovnaní rokov 2016 a 2022 vzrástli celkové bežné výdavky viac ako dvojnásobne. *Výdavky verejnej správy* zahŕňajú výdavky na mzdy, starostu, zamestnancov obecného úradu, zástupcu starostu a hlavného kontrolóra. Okrem toho súčasťou týchto výdavkov sú aj výdavky na energie a materiál. Výdavky každoročne narastali s výnimkou roku 2020. Výdavky v rámci *požiarnej ochrany* zahŕňa služby preventívára požiarnej ochrany. Výdavky v rámci *cestnej dopravy* súvisia so správou a údržbou miestnych komunikácií. Výdavky spojené s vývozom a uložením odpadu ako aj výdavky spojené s nakladaním s odpadovými vodami sú súčasťou výdavkov v kategórií *nakladanie s odpadmi a ŽP*. Výdavky na verejnú zeleň a verejné priestranstvá, s bývaním a občianskou vybavenosťou ako aj výdavky súvisiace s verejným osvetlením sú súčasťou výdavkov v kategórií *rozvoj obcí*. Prevádzkovanie a údržba športových zariadení v obci, výdavky spojené s kultúrnymi službami sú súčasťou výdavkov v rámci *rekreačných, kultúrnych a športových služieb*. V rámci *vzdelávania* obec eviduje výdavky spojené s materskou školou a základnou školou (I. stupeň), ŠKD a školskou jedálňou. Výdavky v rámci *sociálneho zabezpečenia* súvisia s prevádzkou klubu dôchodcov.

Tabuľka 14 Výdavky bežného rozpočtu obce Hrubý Šúr za obdobie rokov 2016-2022
(v tis. €)

Funkčná klasifikácia	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2016
Výdavky verejnej správy	109,2	113,3	148,9	233,5	171,6	184,2	196,3	1,8
Požiarna ochrana	0,8	0,66	0,66	0,66	0,74	0,72	0,18	0,225
Cestná doprava	1,8	1,6	8,1	8,0	2,1	15,4	31,6	17,6
Nakladanie s odpadmi + ŽP	21,7	24,3	28,1	28,1	43,7	66,0	66,9	3,08
Rozvoj obcí	10,8	13,1	31,7	29,9	49,5	57,7	53,8	4,98
Rekreačné, kultúrne a športové služby	19,9	13,7	17,9	19,5	48,4	23,1	50,1	2,5
Vzdelávanie	162,03	195,7	219,7	237,5	301,4	305,9	342,6	2,11
Sociálne zabezpečenie	10,7	4,7	2,4	2,4	1,4	2,1	25,9	2,4
Zdravotníctvo	0	0	0	0	0	18,9	0,035	-
Bežné výdavky spolu	336,93	367,06	457,4	559,6	621,04	674,02	767,4	2,28

Zdroj: Záverečné účty obce, vlastné spracovanie

Najväčší podiel výdavkov v rámci bežného rozpočtu obce tvoria výdavky spojené so vzdelávaním – 44,64% a výdavky spojené so zabezpečovaním každodenného chodu obce – 25,8%. Viac ako 11% obec vynakladá na oblasť nakladania s odpadmi a ochranu životného prostredia. Výdavky spojené s údržbou verejnej zelene a verejného osvetlenia, ktoré sú súčasťou kategórie *Rozvoj obcí* tvoria 7% z celkových bežných výdavkov. Najmenej bežných výdavkov obec vynakladá v rámci požiarnej ochrany (0,02%).



Obrázok 9 Štruktúra bežných výdavkov obce Hrubý Šúr v roku 2022 (v %)

Zdroj: záverečné účty, vlastné spracovanie

Kapitálový rozpočet

Kapitálový rozpočet sa týka tvorby dlhodobých aktív, čo znamená, že slúži na tvorbu a zhodnocovanie majetku, má investičný charakter. Kapitálový rozpočet môže byť plánovaný ako prebytkový (príjmy prevyšujú výdavky), ako vyrovnaný (príjmy = výdavky), ale môže byť aj schodkový (príjmy sú nižšie ako výdavky), ale len za podmienok stanovených zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších noviel.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

Tabuľka 15 Kapitálový rozpočet obce Hrubý Šúr za obdobie rokov 2016-2022 (v tis. €)

KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kapitálové príjmy spolu	0	1,4	2,3	2,4	272,0	106,4	204,1
Kapitálové výdavky spolu	14,9	19,1	147,7	147,7	313,3	158,0	223,1

Zdroj: záverečné účty, vlastné spracovanie

Z tabuľky 15 vyplýva, že počas celého obdobia rokov 2016 - 2022 obec realizovala investičné aktivity. Kapitálové príjmy pochádzali z predaja pozemkov a nehmotných aktív a kapitálových grantov a transferov. Výdavky v roku 2016 smerovali do výmeny okien v budove škôlky a školy, do vybudovania miestnej komunikácie a na vypracovanie projektovej dokumentácie. V roku 2017 obec realizovala zakúpenie čerpadla, kosačky, vybudovanie miestnej komunikácie a vypracovanie projektovej dokumentácie. V roku 2018 obec realizovala rekonštrukciu materskej školy a vybudovala cestné priechody a zlepšila ich zvýraznenie pre chodcov. V roku 2020 realizovala obec rekonštrukciu miestnej komunikácie, rekonštrukciu čerpacej stanice, zabezpečila prípravnú a projektovú dokumentáciu ČOV a zrealizovala aj rekonštrukciu a stavebné úpravy ZŠ. V roku 2021 obec realizovala prístavbu k viacúčelovej budove, prípravnú dokumentáciu kanalizácia/ČOV, zakúpila kamerový systém, realizovala dopravný projekt a zakúpila konvektomat do ŠJ. V roku 2022 obec realizovala prístavbu k viacúčelovej budove, prípravnú dokumentáciu kanalizácie/ČOV, rekonštrukciu armatúrnej šachty a vystrojenia/čerpacej stanice, technické zhodnotenie futbalovej infraštruktúry/rekonštrukcia oplotenia a nákup chladiaceho stroja do domu smútku.



Obrázok 10 Pohľad na futbalové ihrisko v obci Hrubý Šúr

Zdroj: fotogaléria obce

Tabuľka 16 Rekapitulácia rozpočtového hospodárenia obce Hrubý Šúr za obdobie rokov 2016 - 2022 (v tis. €)

ROZPOČTY	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2016
Bežné príjmy spolu	367,6	407,1	608,3	565,3	673,4	816,8	821,0	2,23
Bežné výdavky spolu	336,93	367,06	457,4	559,6	621,04	674,02	767,4	2,28
Kapitálové príjmy spolu	0	1,4	2,3	2,4	272,0	106,4	204,1	-

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

Kapitálové výdavky spolu	14,9	19,1	147,7	147,7	313,3	158,0	223,1	-
Finančné operácie príjmové	33,4	45,0	0	0	135,9	89,1	151,7	4,54
Finančné operácie výdavkové	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	43,6	60,9	14,16

Zdroj: Obecny úrad Hrubý Šúr, vlastné spracovanie

Súčasťou rozpočtu sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov obce a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Za finančné operácie sa považujú aj poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci z rozpočtu obce a ich splátky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí. Finančné operácie nie sú súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu obce.

Disponibilný obecný majetok a jeho využitie

Majetok obce je dôležitým nástrojom rozvoja obce. Obec Hrubý Šúr neprevádzkuje žiadnu podnikateľskú činnosť a nemá zriadené ani založené žiadne právnické osoby a tiež obec nemá zriadenú žiadnu príspevkovú organizáciu.

Tabuľka 17 Hodnota a štruktúra aktív obce Hrubý Šúr v roku 2022

AKTÍVA	HODNOTA v tis. €	ŠTRUKTÚRA v %
1. Neobežný majetok spolu (A+B+C)	1 690,9	90,14
z toho		
A. Dlhodobý nehmotný majetok celkom	4,7	0,28
B. Dlhodobý hmotný majetok celkom	1 686,3	99,7
z toho		
Pozemky	138,2	8,19
Stavby	1 058,7	62,8
C. Dlhodobý finančný majetok	158,1	9,35
2. Obežný majetok	184,5	9,84
3. Časové rozlíšenie	0,5	0,02
Majetok spolu (1+2+3)	1 875,9	100
Majetková sila obce (v €)	1 733,7	-

Zdroj: Obecny úrad Hrubý Šúr, vlastné spracovanie

Z tabuľky 17 vyplýva, že na celkovej hodnote majetku najväčší podiel tvorí dlhodobý hmotný majetok (99,7% z celkového neobežného majetku a 89,89% z celkovej hodnoty majetku). Obec vlastní pozemky v celkovej hodnote viac ako 138 tis. € a stavby v hodnote viac ako 1058 tis. €. Dlhodobý finančný majetok tvoria cenné papiere a podiely. Obežný majetok tvorí predovšetkým zúčtovanie transferov rozpočtu obce a VÚC a pohľadávky z nedaňových príjmov obce a daňových príjmov obce ako aj finančné prostriedky na bankových účtoch a v pokladnici. Časové rozlíšenie predstavujú náklady budúcich období.

Tabuľka 18 Hodnota a štruktúra pasív obce Hrubý Šúr v roku 2022

PASÍVA	HODNOTA v tis. €	ŠTRUKTÚRA v %
1. Vlastné imanie spolu	775,8	41,36
z toho		
Výsledok hospodárenia	775,8	100
2. Záväzky spolu	292,9	15,61
z toho		

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

Rezervy	0,77	0,26
Dlhodobé záväzky	8,5	2,9
Krátkodobé záväzky	61,9	21,13
3. Časové rozlíšenie	807,2	43,03
Vlastné imanie a záväzky spolu (1+2+3)	1 875,9	100

Zdroj: Obecný úrad Hrubý Šúr, vlastné spracovanie

Z hľadiska hodnotenia pasív tvorí vlastné imanie 41,36 % a záväzky 15,61% podiel na celkovej hodnote pasív. Dlhodobé záväzky sú tvorené záväzkami zo sociálneho fondu a krátkodobé záväzky tvoria predovšetkým záväzky voči dodávateľom, nevyfakturované dodávky, zúčtovanie s orgánmi sociálneho a zdravotného poistenia. Časové rozlíšenie predstavujú výdavky budúcich období.

1.6 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Sociálna infraštruktúra je dôležitá pre uspokojovanie potrieb obyvateľstva, ale má vplyv aj na rozmiestnenie niektorých výrobných zariadení. Rozmiestnenie sociálnej infraštruktúry je spojené najmä so štruktúrou obyvateľstva, ako aj veľkosťou obcí v území.

Domový a bytový fond

Bývanie v obci je typicky vidiecke. V obci prevažuje malopodlažná zástavba rodinných domov. Ponuka bývania a stav domového a bytového fondu sú kľúčovými faktormi, ktoré vplývajú na rozvoj obce a sú predpokladom naplňovania jej obytnej funkcie. Obytná funkcia obce Hrubý Šúr je základnou funkciou tejto obce.

Stav domového a bytového fondu sa v podmienkach Slovenska sleduje v desaťročných intervaloch, preto aj v ďalšej analýze uvádzame hodnotenie domového a bytového fondu za roky 2001 a 2011. V čase tvorby strategického dokumentu boli k dispozícii aj čiastočné údaje zo SODB 2021, ktoré sa však vykazujú v inej štruktúre ako v predchádzajúcich sčítaniach, preto ich vyhodnocujeme samostatne na konci kapitoly.

Tabuľka 19 Počet bytov v obci Hrubý Šúr v rokoch 2001 a 2011

	2001	2011	Index 2011/2001
Počet bytov celkom	230	267	1,16
z toho			
Počet trvale obývaných bytov	200	232	1,16
Počet neobývaných bytov	30	35	1,17
% podiel neobývaných bytov	13,04	13,11	1,005

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

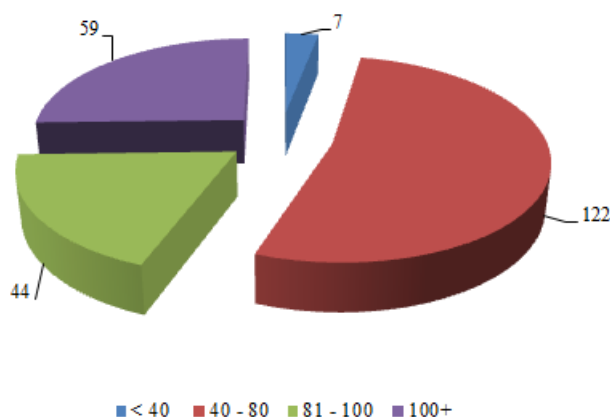
Z tabuľky 19 vyplýva, že v roku 2011 v porovnaní s rokom 2001 narástol celkový počet bytov v obci o 37 bytov. Počas obdobia 10 rokov počet neobývaných bytov v obci mierne stúpol. Z celkového počtu neobývaných bytov v roku 2011 bolo najčastejším dôvodom rekreačné využitie nehnuteľnosti, resp. nespôsobilosť na bývanie.

Tabuľka 20 Počet bytov podľa vlastníctva v roku 2001 a 2011

	2001	2011	Index 2011/2001
Počet trvale obývaných	200	232	1,16
z toho			
Vlastné byty v bytových domoch	0	16	-
Byty v rodinných domoch	200	203	1,02
Obecné byty	0	0	0
Družstevné byty	0	0	0
Iné	0	3	-

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Obec počas celého obdobia neeviduje žiadne obecné byty ani družstevné byty, všetky byty v obci sú v osobnom vlastníctve. V obci prevládajú byty v rodinných domoch, čo je dôsledkom vidieckeho charakteru obce. Počas obdobia 10 rokov sa zvýšil počet bytov v rodinných domoch a zároveň sa zvýšil počet bytov v bytových domoch. Nárast počtu bytov v bytových domoch ako aj rodinných domoch bol dôsledkom toho, že v obci sa zvyšuje počet obyvateľov predovšetkým mladých rodín s deťmi. V oboch sledovaných rokoch však napriek tomu prevládajú byty v rodinných domov, čo vyplýva aj z vidieckeho charakteru obce.



Obrázok 11 Obývané byty podľa veľkosti obytnej plochy v m² v roku 2011

Zdroj: SODB 2011, vlastné spracovanie

V rámci veľkosti obytnej plochy u trvalo obývaných bytov prevládajú v obci byty s rozlohou 40-80 m² (122 bytov, čo predstavuje 52,59 % z celkového počtu trvale obývaných bytov). Veľkometrážne byty nad 100 m² predstavujú z celkového počtu trvale obývaných bytov 25,43 % - ný podiel. Byty s rozlohou 81-100 m² tvoria 18,97 % - ný podiel a malometrážne byty 3,02 % - ný podiel.

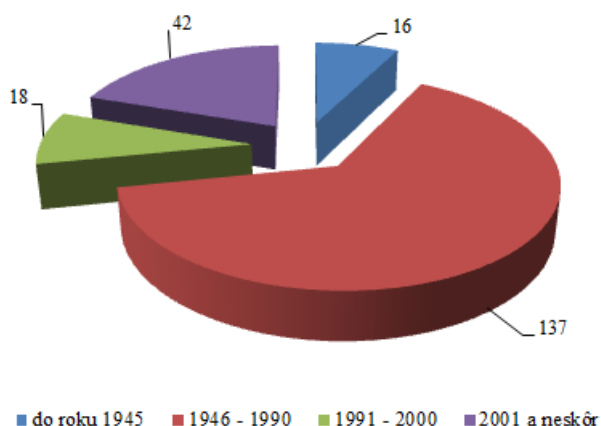
Z celkového počtu trvale obývaných bytov je 63,79 % bytov napojených na ústredné kúrenie, 71,12 % bytov využíva na vykurovanie plyn, 9,91 % bytov využíva na vykurovanie elektrinu a 9,48 % bytov používa na vykurovanie pevné palivo.

Tabuľka 21 Počet domov v obci Hrubý Šúr v rokoch 2001 a 2011

	2001	2011	Index 2011/2001
Počet domov celkom	228	261	1,14
z toho trvalo obývané:			
Rodinné domy ⁹	199	225	1,13
Bytové domy ¹⁰	0	0	0,0
Iné	0	0	0,0
% podiel neobývaných domov	12,72	13,79	1,08

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Z porovnania rokov 2001 a 2011 vyplýva, že v roku 2011 narástol celkový počet domov z dôvodu nárastu počtu rodinných domov v obci. V roku 2011 došlo v porovnaní s rokom 2001 k miernemu zvýšeniu podielu neobývaných domov v obci. Najčastejším dôvodom neobývanosti je, že sú uvoľnené na prestavbu (16,67 % z celkového počtu neobývaných domov v obci) resp. došlo k zmene vlastníkov (13,89 % z celkového počtu neobývaných domov v obci).



Obrázok 12 Obývané domy podľa roku výstavby v roku 2011

Zdroj: SODB 2011, vlastné spracovanie

V rámci hodnotenia rokov výstavby obývaných domov v obci je možné konštatovať, že najviac domov sa postavilo v období rokov 1946-1990 (60,89% z celkového počtu trvalo obývaných domov). Do roku 1945 sa v obci postavilo 16 domov, čo predstavuje 7,11% - ný podiel. Mierny stavebný útlm možno zaznamenať v období rokov 1991-2000, kedy v obci bolo postavených 18 trvalo obývaných domov. Rozvoj výstavby bol v obci zaznamenaný po roku 2001, kedy bolo postavených 42 trvalo obývaných domov.

⁹ Bytový dom je budova určená na bývanie, ktorá má štyri a viac bytov prístupných zo spoločnej chodby alebo schodiska. Za bytové domy na účely sčítania sa považovali aj vily nespĺňajúce podmienky rodinného domu.

¹⁰ Rodinný dom je budova určená na bývanie; môže mať najviac tri samostatné byty, najviac dve nadzemné podlažia a podkrovia

Tabuľka 22 Štruktúra domového fondu v obci Hrubý Šúr v roku 2021

	POČET	ŠTRUKTÚRA v %
Počet domov celkom ¹¹	432	100
z toho:		
Rodinné domy	398	92,13
Bytové domy	0	0
Prevádzková budova s bytmi	3	0,69
Ostatné budovy na bývanie	18	4,17
Neskolaudovaný rodinný dom	7	1,62
Núdzové ubytovanie na pracovisku	1	0,23
Rekreačné budovy	4	0,93
Ostatné	1	0,23

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

V obci v roku 2021 bolo celkovo 432 domov, z ktorých najväčší podiel tvorili rodinné domy (92,13% z celkového počtu). V porovnaní s rokmi 2001 a 2011 sa ich počet výraznejšie zvýšil (v porovnaní s rokom 2001 sa ich počet zdvojnásobil a v porovnaní s rokom 2011 ich počet vzrástol 1,7 násobne). Uvedený vývoj potvrdzuje skutočnosť, že obec sa stala aj vďaka svojej polohe atraktívnym miestom pre bývanie.

Tabuľka 23 Forma vlastníctva domového fondu v obci Hrubý Šúr v roku 2021

	POČET	ŠTRUKTÚRA v %
Počet domov celkom ¹²	432	100
z toho vlastník:		
Fyzické osoby	372	86,11
Iná právnická osoba	2	0,46
Štát	1	0,23
Zahraničný vlastník	4	0,93
Kombinácia vlastníkov	34	7,87
nezistený	19	4,39

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Z hľadiska vlastníctva najviac domov je v rukách fyzických osôb (86,11% z celkového počtu domov), resp. v rámci kombinácie vlastníctva (7,87% z celkového počtu domov). Pri poslednom sčítaní sa objavili domy aj so zahraničnými vlastníkmi (0,93% z celkového počtu domov v obci).

¹¹ Dom je bytová budova (rodinný dom, bytový dom, domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov, internát, študentský domov a pod.) bez ohľadu na to, či bola v rozhodujúcom okamihu sčítania obývaná a pre účely sčítania aj nebytová budova, ak bola v rozhodujúcom okamihu sčítania obývaná (útulok, chatrč, neskolaudovaný rodinný dom a pod.).

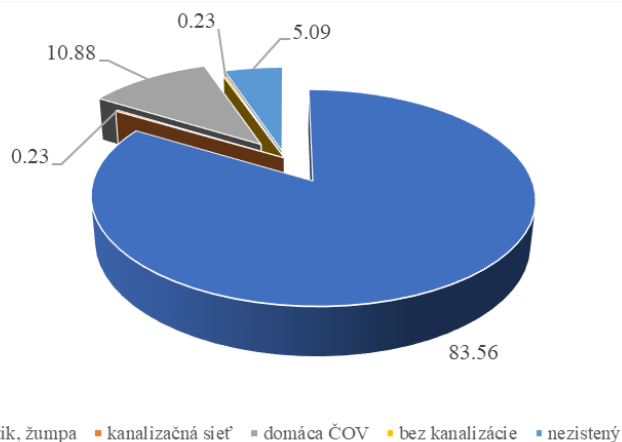
¹² Forma vlastníctva domu vyjadruje právny vzťah k vlastníctvu domu / iného obydlia. Iné vlastníctvo zahŕňa domy osobitného určenia a ostatné domy nezaradené do žiadnej z predchádzajúcich možností, napr. občianske združenia.

Tabuľka 24 Obdobie výstavby domového fondu v obci Hrubý Šúr v roku 2021

	POČET	ŠTRUKTÚRA V %
Počet domov celkom ¹³	432	100
z toho postavené:		
pred rokom 1919	1	0,23
1919-1945	28	6,48
1946-1960	54	12,5
1961-1980	73	16,90
1981-2000	52	12,04
2001-2010	76	17,60
2011-2015	50	11,57
2016 a neskôr	81	18,75
nezistené	17	3,94

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Z tabuľky 24 vyplýva, že najviac domov bolo postavených v obci v období po roku 2016 (18,75% z celkového počtu domov). Pri poslednom sčítaní v roku 2011 najviac domov bolo postavených v rozmedzí rokov 1946- 1990 (60,89%) a iba 16,09% tvorili domy postavené po roku 2001. Z uvedeného porovnania vyplýva, že obec sa od posledného sčítania v roku 2011 výrazne rozrástla v kontexte výstavby domového fondu v obci. Nárast počtu nových domov však v obci vytvára tlak na zariadenia sociálnej infraštruktúry predovšetkým na zabezpečenie predškolského a školského vzdelávania.



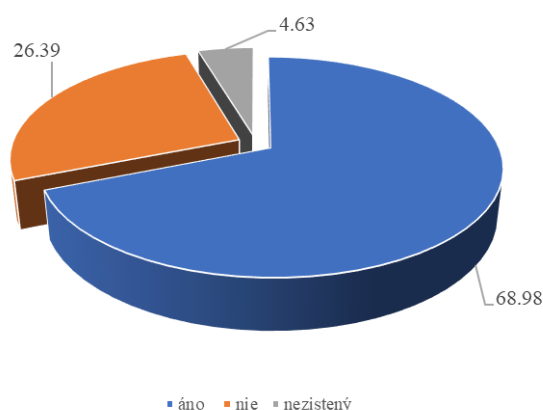
Obrázok 13 Napojenie domov na kanalizačnú sieť v % v roku 2021

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Z hľadiska napojenosti na kanalizačnú sieť 83,56% domov má vlastný septik, resp. žumpu, 10,88% domov má vlastnú domácu ČOV. Rovnaký podiel domov je napojených na kanalizáciu aj je bez kanalizácie (0,23%). Nevyhnutnosť riešenia napojenia na kanalizáciu a ČOV viedla k spracovaniu projektovej dokumentácie, vydania územného rozhodnutia a stavebného povolenia (roky 2018 – 2022). V roku 2022 obec požiadala o nenávratný finančný príspevok a začala verejné obstarávanie na dodávateľa stavby. Schválenie žiadosti o dotáciu MŽP SR umožní začiatok výstavby v odhadovanom termíne 09/2023.

¹³ Obdobie výstavby je časový údaj o roku vydania kolaudačného rozhodnutia o užívaní stavby.

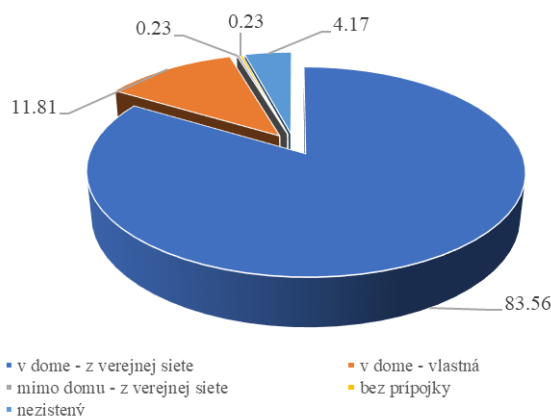
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR



Obrázok 14 Napojenie domov na plyn v % v roku 2021

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Z hľadiska napojenosti domov na plyn, v obci je 68,98% domov napojených a 26,39% nie je napojených na plyn a využíva iné alternatívne spôsoby vykurovania.



Obrázok 15 Napojenie domov na verejnú vodovodnú sieť v % v roku 2021

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Až 83,56% domov je napojených na verejnú vodovodnú sieť a iba 11,81% domov je napojených na vlastný zdroj vody. Z hľadiska napojenosti na jednotlivé súčasti technickej infraštruktúry je možné konštatovať, že obec dokáže vytvárať vhodné podmienky pre nových obyvateľov, ktorí sa rozhodnú v obci usadiť.

Tabuľka 25 Štruktúra bytového fondu v obci Hrubý Šúr v roku 2021

	POČET	ŠTRUKTÚRA V %
Počet bytov celkom ¹⁴	432	100
z toho byty v:		
rodinnom dome	398	92,13
rekreačnom objekte	4	0,93

¹⁴ Byt je obytná miestnosť alebo súbor obytných miestností s príslušenstvom usporiadaný do funkčného celku s vlastným uzavretím, určený na trvalé bývanie a pre účely sčítania aj tzv. iné obydlie, ktoré pôvodne nie je určené na bývanie, nespĺňa požiadavky na byt, ale v rozhodujúcom okamihu sčítania slúžilo na bývanie.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

prevádzkovej budove s bytmi	3	0,69
ostatných budovách na bývanie	18	4,17
Núdzovom ubytovaní na pracovisku	1	0,23
neskolaudovaných rodinných domoch	7	1,62
ostatné	1	0,23

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

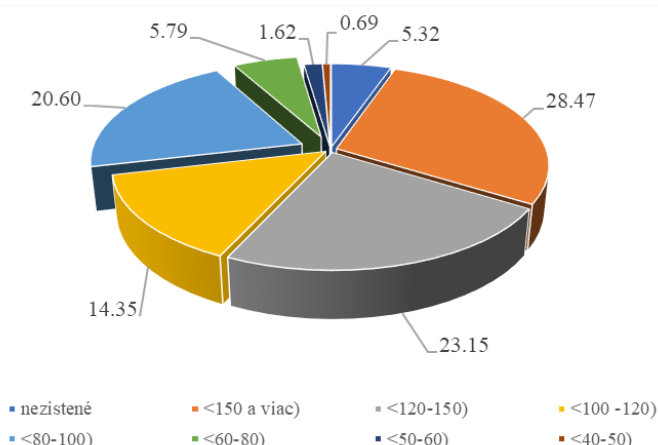
V roku 2001 bolo v obci evidovaných 230 bytov a v roku 2011 267 bytov. Pri poslednom sčítaní uskutočnenom v roku 2021 bolo v obci evidovaných 432 bytov, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2001 1,8 – násobný nárast a v roku 2011 1,6 – násobný nárast. Najviac bytov je evidovaných v rodinných domoch (92,13% z celkového počtu bytov). V neskolaudovaných rodinných domoch je 1,62% bytov z celkového počtu. A 4,17% bytov sa nachádza v ostatných budovách na bývanie.

Tabuľka 26 Formy vlastníctva bytového fondu v obci Hrubý Šúr v roku 2021

	POČET	ŠTRUKTÚRA V %
Počet bytov celkom ¹⁵	432	100
z toho byty:		
obývané vlastníkom	3	0,69
vo vlastnom rodinnom dome	398	92,13
v nájme	1	0,23
iná forma využívania bytu	21	4,86
nezistený	7	1,62
služobný	2	0,46

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Z hľadiska formy vlastníctva prevládajú byty vo vlastnom rodinnom dome (92,13% z celkového počtu bytov). Byty obývané vlastníkom predstavujú 0,69% z celkového počtu bytov. V obci je na základe výsledkov SODB 2021 evidovaný aj jeden byt v nájme a dva služobné byty, avšak tieto byty nie sú vo vlastníctve obce.



¹⁵ Forma vlastníctva bytu vyjadruje právny vzťah o užívaní bytu. Netýka sa vlastníctva pozemku, na ktorom byt stojí. Iná forma užívania je napr. byt vo vlastníctve inej právnickej osoby (cirkvi, spolku, nadácie). Patrí sem aj byt v bezplatnom užívaní (bez povinnosti platiť nájomné, bývanie v byte príbuzných alebo známych).

Obrázok 16 Celková podlahová plocha bytu v m² v % v roku 2021

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

V roku 2011 v obci prevládali byty o rozlohe 150 m² a viac (28,47%). V roku 2011 veľkometrážne byty s rozlohou viac ako 100 m² tvorili 25,43% z celkového počtu bytov. Byty s rozlohou 120-150 m² tvorili 23,15% z celkového počtu bytov v obci. Byty s výmerou 80-100 m² tvorili 20,60% z celkového počtu bytov v obci. V obci nie sú malometrážne byty s výmerou menej ako 30 m².

Školstvo

História starej základnej školy siaha do roku 1906. Prvý vymenovaný riaditeľ, a učiteľ školy zároveň, bol pán Juraj Vasilčin. V školskom roku 1933/34 mala škola 2 triedy s maďarským vyučovacím jazykom a jednu triedu slovenskej ZŠ. Od roku 1938 do roku 1945 o škole nie sú žiadne dostupné dokumenty. Od 28. januára 1946 to bola slovenská základná škola. Učiteľom bol pán Imrich Stulka. Od školského roku 1950/51 začala znovu aj maďarská základná škola. Výstavba novej ZŠ sa začala v roku 1972, odovzdaná do prevádzky bola 3. januára 1974. Od školského roku 1978/1979 tu pracoval aj školský klub.¹⁶

Tabuľka 27 Počet detí v slovenskej základnej škole

Rok	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
počet žiakov	12	16	16	15	14
Rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	
počet žiakov	14	13	14	22	

Zdroj: Správa o výsledkoch a podmienkach výchovno-vzdelávacej činnosti školy, vlastné spracovanie

V súčasnosti sa v obci nachádza základná škola pre 1. – 4. ročník s vyučovacím jazykom slovenským, ktorá má 2 triedy a základná škola pre 1. – 4. ročník s vyučovacím jazykom maďarským, ktorá má 1 triedu. Školy majú k dispozícii jedáleň, malú telocvičňu, športový areál. Školský klub je spoločný pre obe školy. Na škole výborne pracujú krúžky: literárny, počítačový, anglický jazyk. Od 1.9.2020 bol vytvorený spoločný školský obvod s obcou Kostolná pri Dunaji, ktorý umožní žiakom z uvedenej obce pokračovať v plnení školskej dochádzky v obci Hrubý Šúr. Pre žiakov 5. – 9. ročníka má obec uzatvorenú dohodu o spoločnom školskom obvode s Mestom Senec.

Tabuľka 28 Počet detí v maďarskej základnej škole

Rok	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
počet žiakov	8	11	13	11	9
Rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	
počet žiakov	6	7	6	5	

Zdroj: Správa o výsledkoch a podmienkach výchovno-vzdelávacej činnosti školy, vlastné spracovanie

¹⁶ http://www.hrubby-sur.sk/skola/o_skole.html

Keďže návšteva školského klubu nie je povinná, nie všetky deti, ktoré navštevujú základnú školu navštevujú aj školský klub, avšak z tabuľky 29 vyplýva, že takmer 90 % detí využíva aj služby školského klubu.

Tabuľka 29 Počet detí v školskom klube

Rok	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
počet žiakov	20	23	27	18	19
Rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	
počet žiakov	16	17	13	25	

Zdroj: Správa o výsledkoch a podmienkach výchovno-vzdelávacej činnosti školy, vlastné spracovanie

V obci sa nachádzajú dve materské školy s tromi triedami, ktoré zabezpečujú celodennú starostlivosť s vyučovacím jazykom maďarským.

Tabuľka 28 Počet detí v materskej škole

Rok	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
počet žiakov	34	34	33	34	37
Rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	
počet žiakov	37	42	53	62	

Zdroj: Správa o výsledkoch a podmienkach výchovno-vzdelávacej činnosti školy, vlastné spracovanie

Zdravotníctvo

Priamo v obci neposkytuje svoje služby žiaden lekár a nenachádza sa tu ani lekárneň. Obyvatelia dochádzajú za lekármi do obce Kráľová pri Senci alebo do blízkych miest Senca, Dunajskej Stredy, Galanty a Bratislavy. Vo všetkých mestách majú obyvatelia k dispozícii aj nemocnicu.

Sociálna starostlivosť

V obci sa nenachádza žiadne sociálne zariadenie a obec neposkytuje pre svojich obyvateľov ani opatrovateľskú službu. Obec poskytuje stravovanie pre seniorov a zároveň sa môžu seniori stretávať v priestoroch klubu dôchodcov.

Služby obyvateľstvu

V obci sa nachádza ubytovacie zariadenie ubytovňa u Vladuša, ktorá v rámci 3 izieb ponúka 12 postelí a obyvatelia aj návštevníci majú k dispozícii rodinnú pizzeriu a kaviareň SG Caffè & Pizza, ktorá ponúka aj donášku, 2 pohostinstvá - Bufet Mičurín a Pohostinstvo u Vladuša. V obci sa nachádza 1 predajňa potravín, 2 prevádzky kaderníctva, 1 prevádzka nechtového dizajnu.

Obecný úrad sa nachádza v budove, ktorá je plne rekonštruovaná. V obci sa nachádza cintorín, ktorého kapacita je postačujúca. Dom smútku je po rekonštrukcii. Obecná knižnica je

dostupná raz do týždňa v sobotu v čase od 15:00 – 17:00. V obci bol vybudovaný kamerový systém, ktorý zabezpečuje kontinuálne monitorovanie a záznam z exponovaných lokalít obce na 9 bodoch v nepretržitej prevádzke. Obec vydáva obecné noviny pod názvom Šúrsky spravodaj s frekvenciou raz ročne. Aktuálne informácie z obce sú dostupné aj prostredníctvom mobilnej aplikácie INFOURAD. Stavebné veci obec rieši v rámci Spoločného stavebného úradu v Senci.

1.6.1 Technická infraštruktúra

Komplexne vybudovaná technická infraštruktúra je významným rozvojovým faktorom v každom sídle, pretože vytvára podmienky pre rozvoj podnikania i pre kvalitu života jej obyvateľov.

Vzhľadom k tomu, že sa všetky súčasti technickej infraštruktúry budujú z verejných zdrojov (štátnych, obecných) pre obyvateľstvo ako i pre podnikateľov plynú z nej tzv. aglomeračné efekty v podobe úspor vlastných nákladov, ktoré by museli vynakladať z vlastných prostriedkov na zabezpečenie vody, kúrenia a likvidáciu odpadovej vody.

Cestná sieť a dopravné systémy

Obec je na nadradený komunikačný systém napojená prostredníctvom štátnej cesty II. triedy č. II/503 Šamorín - Senec, ktorá prechádza celým zastavaným územím obce Hrubý Šúr. Prechádza od Záhorskej Vsi na Rakúsko – Slovenských hraniciach cez Malacky, Malé Karpaty, Pezinok, Senec, Hrubý Šúr, Zlaté Klasy po Šamorín. Tým, že táto cesta je okruhom, pretína všetky cestné radiály smerujúce k Bratislave – c. I/2, diaľnica D2, c. II/502, diaľnica D1, c. I/61, II/572, c. I/63. Prostredníctvom cesty II/503 má obec výborné spojenie do všetkých smerov republiky i do zahraničia. Na túto komunikáciu sú napojené ostatné miestne komunikácie v zastavanom území obce. Cyklistické trasy nie sú na území obce zriadené.

Celková dĺžka miestnych komunikácií je 4,150 km. V obci sú vybudované chodníky v celkovej dĺžke 4,870 km, najmä popri hlavnej ceste.

Železničná doprava

Obec nemá priame železničné napojenie, v obci preto nie je situovaná ani železničná stanica. Najbližšia železničná stanica pre obyvateľov je v meste Senec, ktorá je vzdialená 8,6 km.

Letecká doprava

Najbližšie letisko medzinárodného významu sa nachádza v Bratislave, vzdialené približne 32,3 km. V okolí obce sa nachádza aj malé miestne letisko v Kráľovej pri Senci (4,4 km).

Autobusová doprava

V obci sa nachádzajú 2 obojsmerné autobusové zastávky. Obcou prechádzajú spoje spoločnosti Arriva smerom Senec – Šamorín a Bratislava – Hurbanova Ves. Frekvencia spojov nie je postačujúca. Od novembra 2015 sa obec zapojila do Bratislavskej integrovanej dopravy, čo prispelo k zvýšeniu kvality autobusovej dopravy v obci.

Vodné hospodárstvo

Hrubý Šúr začal v rokoch 1974 až 1975 budovať vlastný vodovod a v súčasnosti je vodovodnou sieťou pokrytá celá obec (v dĺžke 4,42 km). Rozvodná sieť je z PVC rúr o

menovitej svetlosti DN 100. Obec je napojená na vlastný zdroj vody (vrtaná studňa s výdatnosťou 16l/s) a vlastnú podzemnú úpravňu vody. Vodárenský zdroj – studňa HŠ – 10 sa nachádza na SZ okraji obce v lokalite zvanej Kapustnice. Pitná voda do rozvodnej siete sa dostáva pomocou tlakovej čerpacej stanice.

Energetické hospodárstvo

Energetické hospodárstvo v obci tvoria elektrické rozvodné siete a plynofikácia.

Energetické siete

Obec je z elektrickej siete Západoslovenskej energetiky a. s. zásobovaná vonkajším vedením VN – 22 kV c. 435, ktoré ako kmeňové vedenie prechádza západne od obce. Z tohto vedenia odbočujú prípojné vedenie a prípojky do distribučných transformačných staníc, z ktorých sú zásobované elektrickou energiou odberné miesta v obci. Elektrické rozvody NN v obci sú vonkajšími vedeniami na stĺpoch. Vonkajšie verejné osvetlenie je súčasťou rozvodov NN po obci a v súčasnom období je po rekonštrukcii. V obci sa nachádza najviac trafostaníc v prepočte na obyvateľa.

Elektrické siete a príkon elektrickej energie nie je obmedzujúcim faktorom rozvoja ani do budúcnosti iba v prípade, že by obec do budúcnosti uvažovala s rozšírením domovej výstavby bude nutné rozšíriť kapacitu elektrických sietí.

Plynofikácia

Obec bola splynofikovaná v roku 1997. Obec je zásobovaná zemným plynom (ZP) z RS1200/2/1-440, ktorá je umiestnená v obci Kostolná pri Dunaji. Z tejto RS sú zásobované ZP obce Kostolná pri Dunaji, Hurbanova Ves a Hrubý Šúr. Zdrojovým plynovodom pre zásobovanie uvedených obcí je VTL plynovod DN500, PN40 Bratislava – Šaľa, ktorý je situovaný severne od zastavaného územia obce.

V obci sú vybudované miestne STL plynovody z polyetylénu o menovitej svetlosti DN 63, DN 90. Domové prípojky sú o menovitej svetlosti DN 32. V obci je plynovod vedený v okraji miestnej komunikácie, v chodníku a v rastlom teréne. Dĺžka miestnej plynovodnej siete je 6 km. Napriek tomu, že obec je plynofikovaná, niektorí obyvatelia na vykurovanie používajú pevné palivo (drevo, uhlie) a v menšej miere majú domácnosti aj elektrické vykurovanie. V niektorých uliciach obce nie je zavedený plyn.

Telekomunikácie

Do obce je privedený telekomunikačný signál spoločnosťou Telekom, a.s.. Miestna telekomunikačná sieť obce je napojená na rekonštruovanú MTÚ Hrubý Šúr, MTS bola rozšírená v r. 1996. Celé územie je pokryté signálom všetkých mobilných operátorov, ktorý je dostatočný. Obyvatelia majú možnosť využívať aj internetové pripojenie cez vyššie uvedených operátorov prostredníctvom wifi resp. káblowymi linkami. Obec je 100-percentne pokrytá aj vysokorýchlostným internetom pomocou mikrovlnného zariadenia. Optické káble boli v obci zavedené spoločnosťou Telekom v rokoch 2019 – 2022 a zároveň spoločnosťou Maxnetwork na miestach, kde bol rozhlasový kábel. Optický internet a televíziu poskytuje spoločnosť Slovak Telekom, a.s. a spoločnosť Maxnetwork, s.r.o. poskytuje optický internet. Vďaka projektu Wifi4EU obec Hrubý Šúr získala prostriedky v sume 15 tis. Eur z výzvy Európskej komisie WiFi4EU na budovanie sietí bezdrôtového internetu na verejných priestranstvách. Obec Hrubý Šúr poskytuje bezplatné WiFi signál na jedenástich verejných priestranstvách v obci po dobu troch rokov. Obec neprevádzkuje vlastnú TV. Verejný rozhlas, ktorý obec

využíva na informovanie obyvateľov obce je vedený na stĺpoch verejného osvetlenia a v súčasnosti je po rekonštrukcii.

Odpadové hospodárstvo

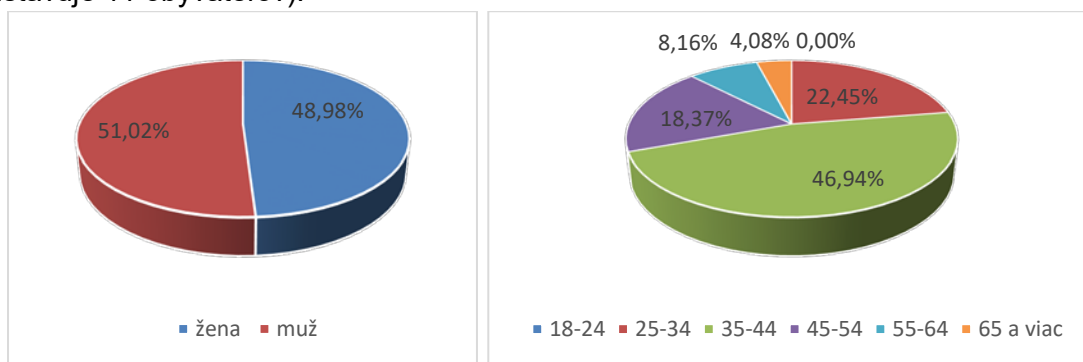
V súčasnosti obec Hrubý Šúr nemá vybudovanú kanalizačnú sieť ani ČOV a splaškové odpadové vody sú zachytávané v domových žumpách, z ktorých sa odpad po naplnení odváža fekálnym vozom do najbližšej ČOV (Senec) alebo vývozom na pole. Nevyhnutnosť riešenia napojenia na kanalizáciu a ČOV viedla k spracovaniu projektovej dokumentácie, vydania územného rozhodnutia a stavebného povolenia (roky 2018 – 2022). V roku 2022 obec požiadala o nenávratný finančný príspevok a začala verejné obstarávanie na dodávateľa stavby. Schválenie žiadosti o dotáciu MŽP SR umožní začiatok výstavby v odhadovanom termíne 09/2023.

Odvoz komunálneho odpadu je zabezpečený firmou AVE SK odpadové hospodárstvo, s.r.o.. Občania si môžu vybrať z troch intervalov vývozu – 26, 19 alebo 13-krát do roka. V rámci separovaného zberu je v obci zabezpečený zber všetkých separovaných komodít. Obec nemá vybudovaný zberný dvor, kam môžu obyvatelia vyvážať nadrozmerný odpad z domácnosti. Obec nemá vybudované kompostovisko, nakoľko obyvatelia majú vlastné kompostoviská vybudované priamo vo svojich záhradách.

1.7 ZHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Pre získanie ďalších informácií o obci a správne stanovenie ďalšieho smerovania rozvoja bol v obci Hrubý Šúr realizovaný dotazníkový prieskum (marec 2023). Prieskumu sa zúčastnilo 49 respondentov, čo tvorí 4,5 % obyvateľstva. Táto vzorka je pomerne malá, takže nie je možné konštatovať, že ide o relevantné názory a postrehy všetkých obyvateľov obce, preto výsledky prieskumu možno vnímať skôr ako možné nápady a postrehy. Pri spracovaní prechádzajúceho PHSR bola vzorka respondentov rovnaká, z čoho vyplýva, že záujem o vyjadrenie sa k strategickému dokumentu využil rovnaký počet obyvateľov.

Medzi respondentmi bolo 49 % žien a z vekového hľadiska bolo najvyššie zastúpenie vekovej skupiny 35 - 44 rokov. Najpočetnejšiu vekovú skupinu tvorili respondenti vo veku 35-44 rokov (46,94 %, čo predstavuje 23 obyvateľov) a vo veku 25-34 rokov (22,45 %, čo predstavuje 11 obyvateľov).

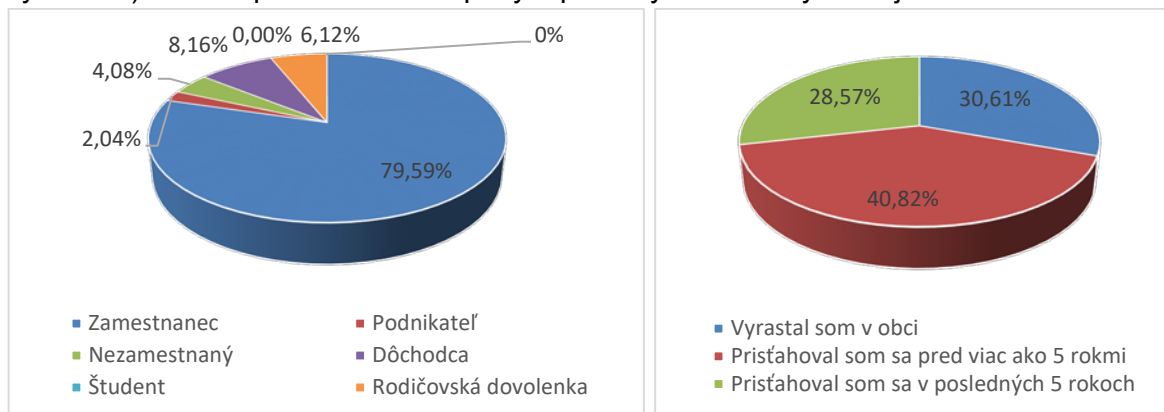


Obrázok 17 Štruktúra respondentov podľa pohlavia a veku v %

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Najväčšiu skupinu tvorili zamestnaní ľudia (79,6 %, čo predstavuje 39 obyvateľov, ďalej to boli dôchodcovia (8,2 %, čo predstavuje 4 obyvateľov) obyvatelia na rodičovskej dovolenke (6,1 %, čo predstavuje 3 obyvateľov), 2 nezamestnaní (4,1 %) a jeden podnikateľ (2 %). Väčšina respondentov sa do obce prisťahovalo do obce v posledných piatich rokoch (40,8 %, čo predstavuje 20 obyvateľov).

čo predstavuje 20 obyvateľov) a druhou najpočetnejšou skupinou boli obyvatelia, ktorí sa v obci narodili (30,6 %, čo predstavuje 15 obyvateľov). Dotazníkom sa potvrdilo, že obyvatelia, ktorí v obci žijú dlhodobo, poznajú jej problémy, ale aj rozvojový potenciál. V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom sa o veci verejné zaujímajú aj obyvatelia, ktorí v obci žijú kratšie ako 5 rokov, táto skupina má tretinové zastúpenie (28,6 %, čo predstavuje 14 obyvateľov) a môžu priniesť nové nápady a pohľady na územný rozvoj.

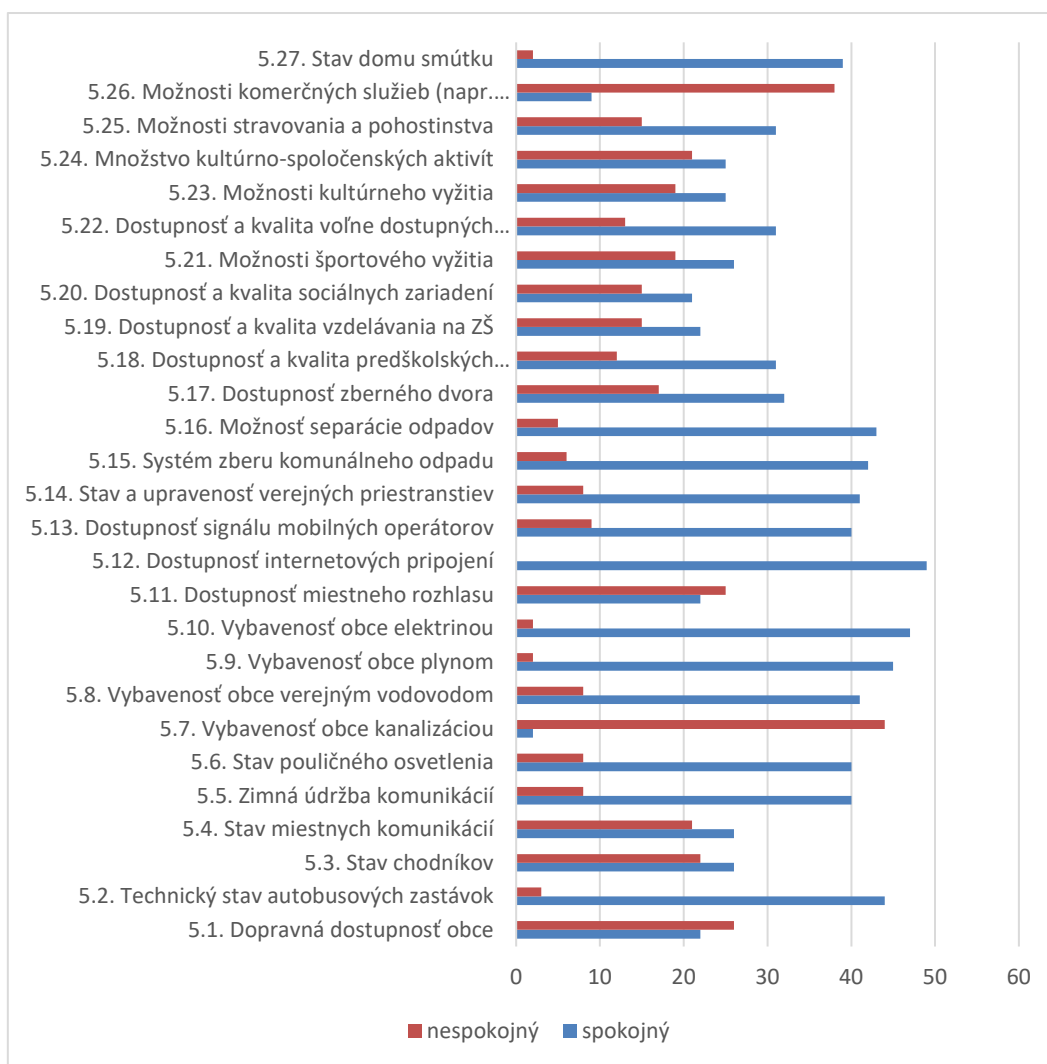


Obrázok 18 Štruktúra respondentov podľa sociálneho statusu a dĺžky života v obci

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Respondenti sú viac-menej spokojní s prevažnou väčšinou služieb v rámci technickej infraštruktúry okrem výraznej nespokojnosti s kanalizáciou a čiastočná nespokojnosť bola vyjadrená aj so stavom miestnych komunikácií a chodníkov a miestneho rozhlasu a dostupnosťou zberného dvora. Zo sociálnej infraštruktúry sa s najväčšou nespokojnosťou prejavuje dostupnosť komerčných služieb (77,55 %, čo predstavuje až 38 respondentov), zhruba tretina respondentov nie je spokojná s dostupnosťou sociálnych zariadení, dostupnosťou a kvalitou vzdelávania na ZŠ, s možnosťami športového vyžitia či s množstvom kultúrnych a kultúrno-spoločenských podujatí a stravovacích služieb. Až 56 % respondentov uviedlo nespokojnosť s dopravnou dostupnosťou obce.

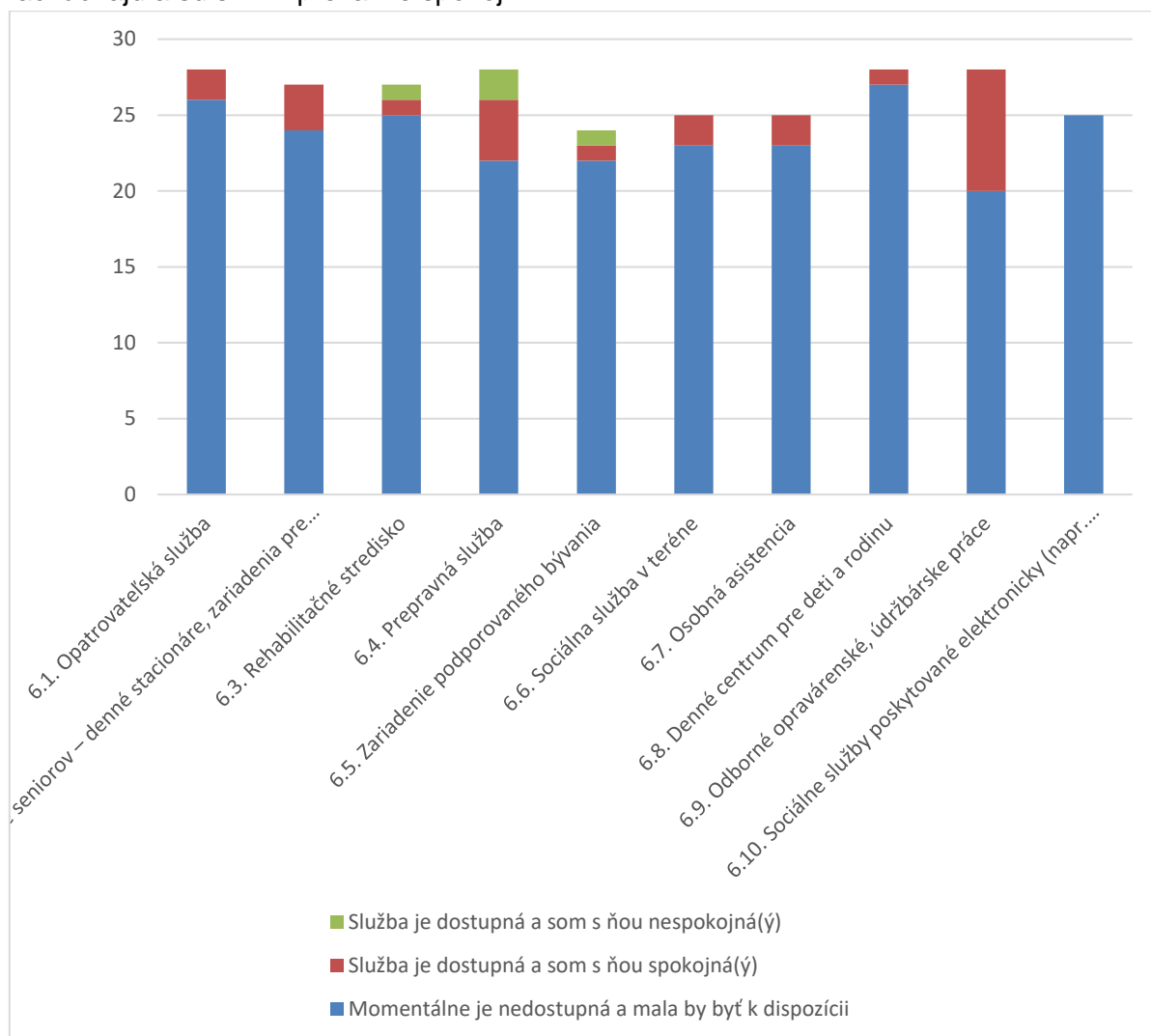
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR



Obrázok 19 Spokojnosť s poskytovaním služieb v obci

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

V rámci hodnotenia špecifických sociálnych služieb polovica respondentov označila všetky uvedené služby ako nedostupné, len dvaja až štyria respondenti uviedli že rôzne služby určené pre seniorov alebo ľudí s obmedzenou možnosťou samostatnej prepravy sa v obci nachádzajú a sú s nimi prevažne spokojní.

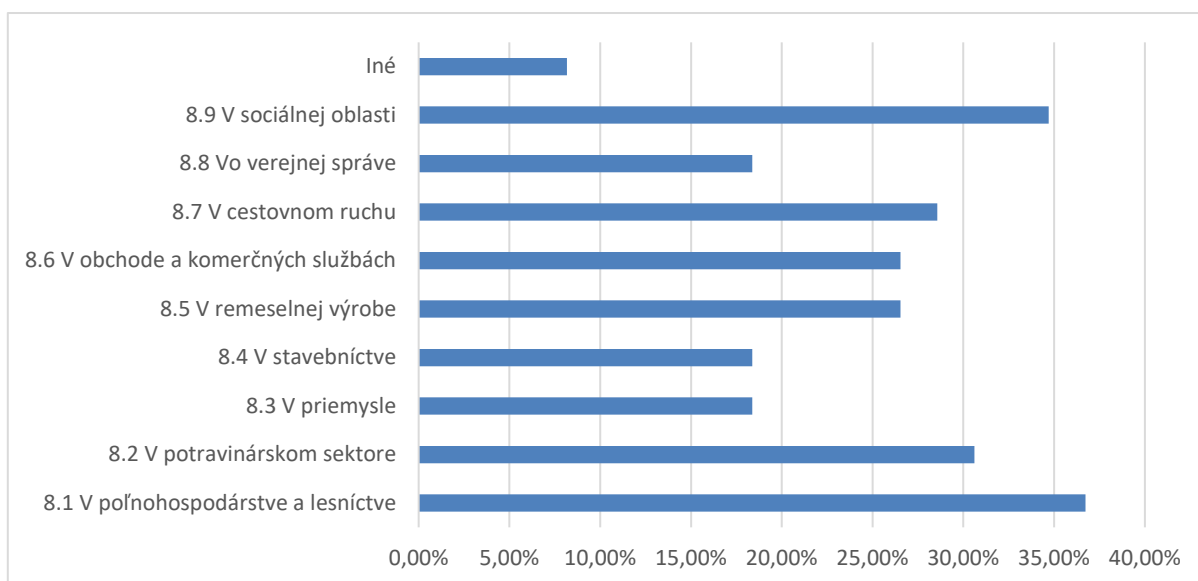


Obrázok 20 Dostupnosť a kvalita niektorých špecifických sociálnych služieb

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Okrem hodnotenia spokojnosti s kvalitou a dostupnosťou služieb v obci, mohli respondenti uviesť, ktoré služby im najviac chýbajú v obci. Z odpovedí respondentov vyplynulo, že najviac im chýba pošta, bankomat a opatrovateľské služby a zariadenia pre seniorov. Niektorí uvádzali aj chýbajúce detské ihriská, či cyklotrasy a iné vychádzkové trasy pre peších, psíčkarov a mamičky s deťmi. Medzi spomenutými nedostatkami je aj spájanie detí v triedach a absencia výučby v slovenskom jazyku na 2. stupni a absencia nedeľných omší v slovenskom jazyku.

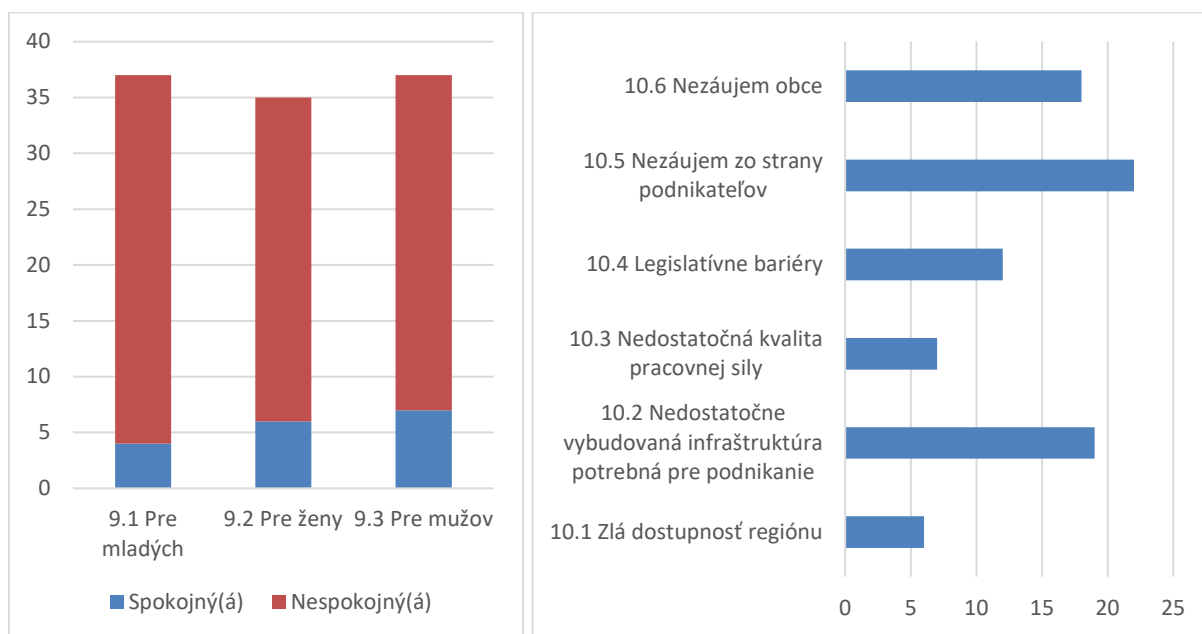
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR



Obrázok 21 Najpotrebnejší vznik nových pracovných príležitostí

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Z analýzy rozvojových faktorov vyplynulo, že obec Hrubý Šúr sa v posledných rokoch rozrastá a tomu zodpovedá aj nová potreba vzniku pracovných príležitostí pre obyvateľov. Najžiadanejším odvetvím pre vznik pracovných miest je poľnohospodárstvo a lesníctvo, sociálna oblasť, potravinársky sektor a následne v oblasti cestovného ruchu, v obchode a komerčných službách a v remeselnej výrobe. Najnižšia potreba vzniku pracovných miest bola identifikovaná v oblasti verejnej správy, stavebníctve a priemysle.

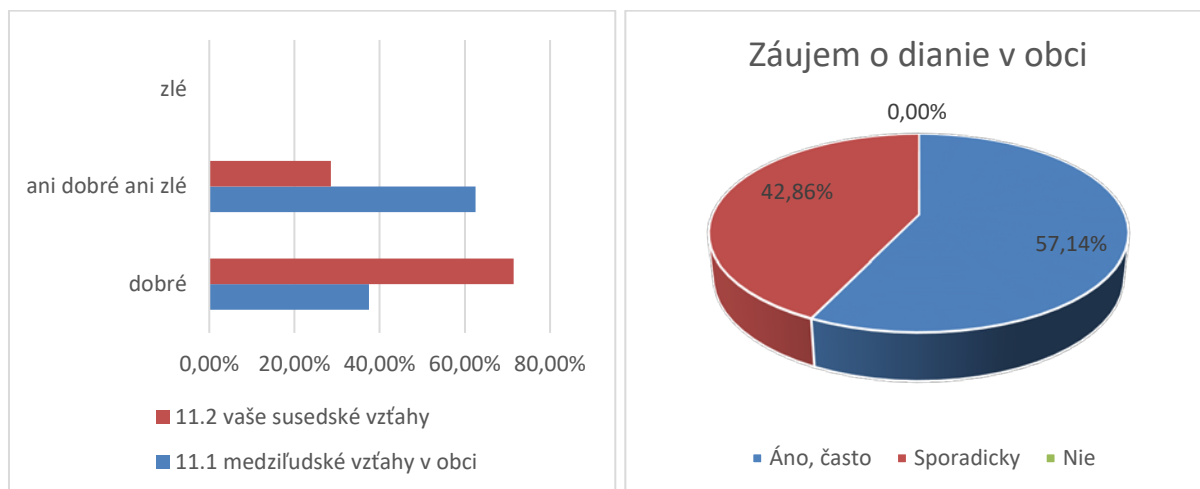


Obrázok 22 Spokojnosť s pracovnými príležitosťami v obci a dôvody nevznikania nových pracovných príležitostí

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Z odpovedí respondentov vyplýva vysoká nespokojnosť s pracovnými príležitosťami v obci pre mladých, mužov aj ženy. Dôvody prečo nevznikajú tieto pracovné príležitosti vidia

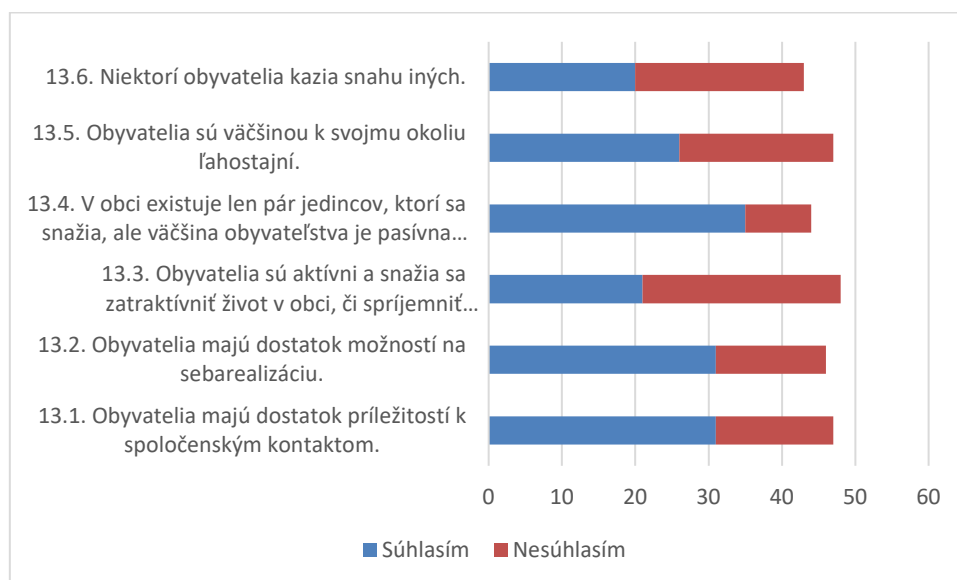
obyvatelia predovšetkým v nedostatočne vybudovanej technickej infraštruktúre potrebnej na podnikanie, a v nezaujme zo strany podnikateľov ale aj obce.



Obrázok 23 Hodnotenie susedských vzťahov a participácia obyvateľov na živote v obci

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Čo sa týka sociálneho života v obci, väčšina respondentov vníma susedské vzťahy ako dobré (71,43 %, čo predstavuje 35 respondentov) a medziľudské vzťahy v obci ako neutrálne (ani dobré, ani zlé) (61,22 %, čo predstavuje 30 respondentov). Viac ako 57% respondentov sa o dianie v obci zaujíma často, zvyšok respondentov sa o dianie v obci zaujíma sporadicky.

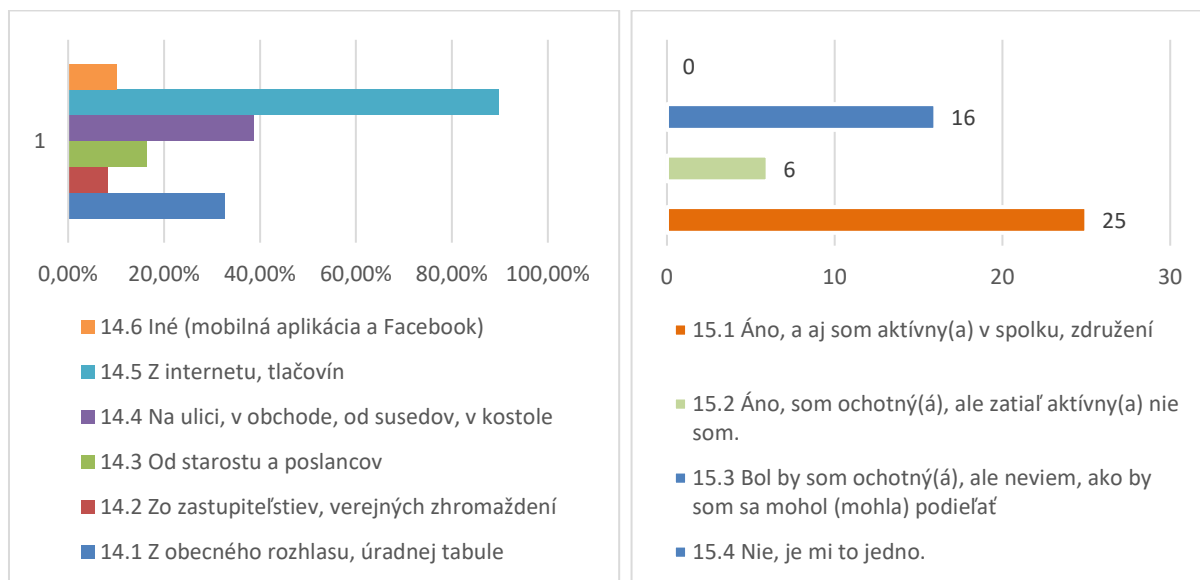


Obrázok 24 Hodnotenie výrokov

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

V rámci prieskumu sme sa snažili získať aj pohľad obyvateľov na možnosti ich sebarealizácie resp. participácie na živote obce. Väčšina respondentov uviedla, že v obci existuje len pár jedincov, ktorí sa snažia, ale väčšina obyvateľstva je pasívna a nezaujíma sa o život v obci. Napriek tomu, že obyvatelia majú dostatok príležitostí pre sebarealizáciu a majú dostatok príležitostí k spoločenským kontaktom, sú obyvatelia väčšinou k svojmu okoliu

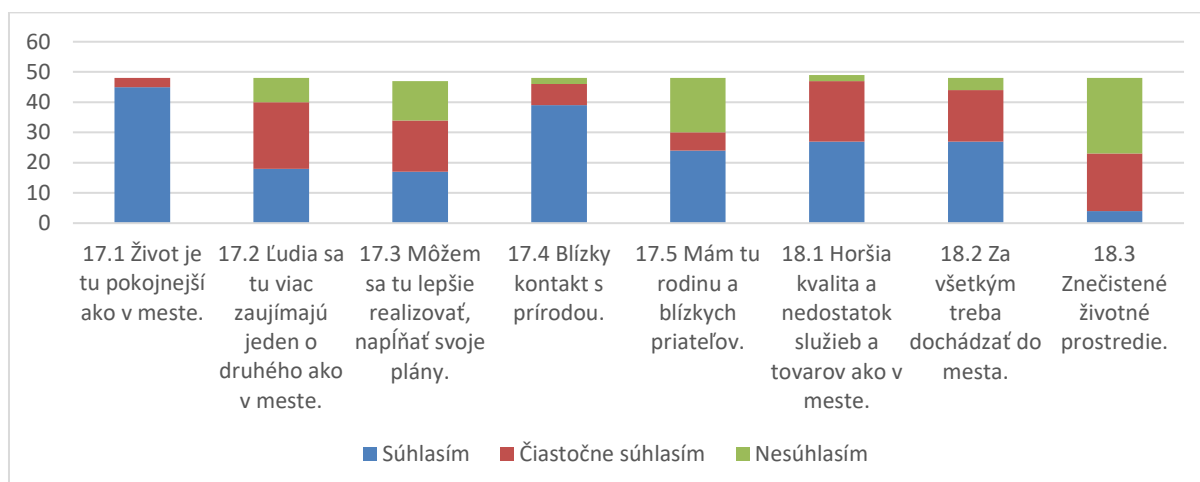
ľahostajní. Až 53,2 % respondentov uviedlo, že by boli ochotní sa zapojiť do aktivít obce, ale nevedia nájsť ten správny spôsob. Niektorí respondenti uvádzajú, že sú aktívni v združeních, resp. spolkoch na území obce a takýmto spôsobom sa podieľajú na kultúrno – spoločenskom živote obce. Najčastejšie uvádzali rybárske združenie, poľovnícke združenie, združenie záhradkárov, základnú organizáciu CSEMADOK a aktivity v sociálnej oblasti. Žiaden z respondentov nevyjadril nezáujem sa zapájať do akýchkoľvek aktivít realizovaných na území obce.



Obrázok 25 Ochota obyvateľov podieľať sa na aktivitách obce a zdroje informácií o daniach v obci

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

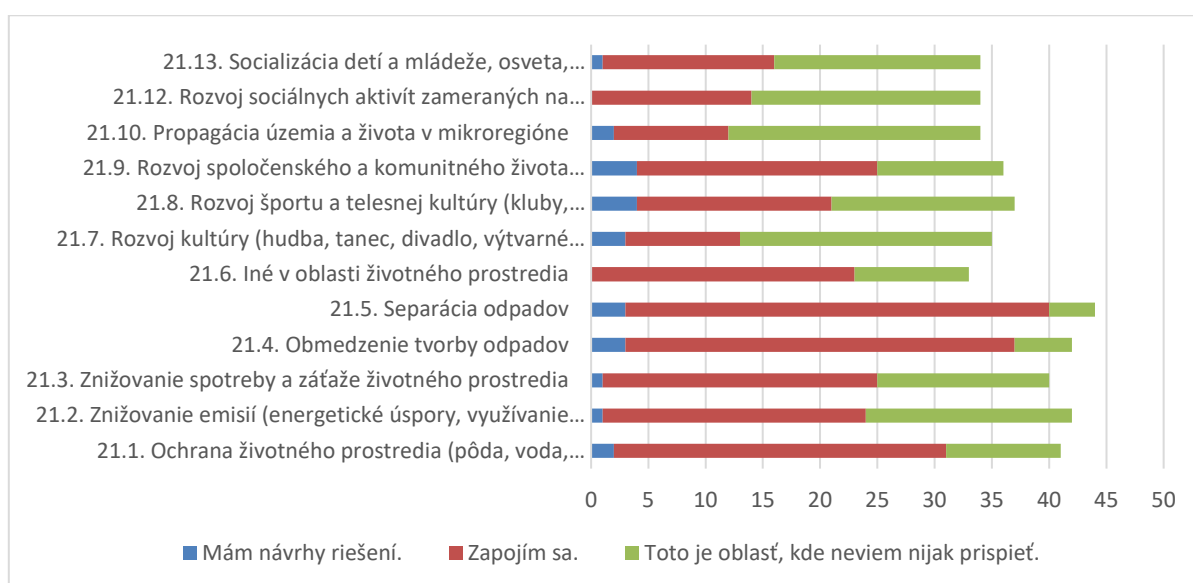
V rámci prenosu informácií najviac obyvateľov získava informácie z internetu a tlačovín. O čosi menej v rámci neformálnych stretnutí v obchode, kostole, na ulici, ale mnohí obyvatelia získavajú informácie o obci aj z obecného rozhlasu a úradnej tabule. Sporadicky sa objavili aj odpovede, že informácie obyvatelia získavajú od starostu, poslancov alebo priamo na zasadnutiach obecného zastupiteľstva a iných verejných zhromaždeniach. 5 respondentov uviedlo ako samostatnú zdroj informácií mobilnú aplikáciu a Facebook.



Obrázok 26 Odpovede na otázku: Čo sa Vám páči resp. nepáči na živote v obci

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Ako výhodu života v obci respondenti najčastejšie uvádzali, že život v obci je pokojnejší ako v meste a majú tu blízky kontakt s prírodou. Často sa objavovali aj odpovede, že výhodou života v obci je aj skutočnosť, že majú v obci rodinu, priateľov a blízkych. Naopak za nevýhodu života v obci najčastejšie uvádzali horšiu kvalitu a nedostatok služieb v porovnaní s mestom a potrebu dochádzky za službami a prácou do mesta. Zaujímavý je aj názor, že obec má stále svoju tradičný ráz bez developerských projektov a budovania satelitov, ktoré menia charakter vidieka. Napriek tomu je vraj vidieť, že prírodné prvky (les a koryto) ustupujú rozširujúcej sa bytovej výstavbe. V rámci tohto okruhu sa odkryli aj ďalšie, doteraz nespomínané negatívne stránky života v tejto obci, napríklad preťažená cestná premávka s výrazným podielom kamiónovej a nákladnej prepravy, zvýšené zadymenie a znečistenie ovzdušia spaľovaním tuhých palív v domácnostiach, ale aj nelegálnym spaľovaním odpadov, vysoké poplatky za vývoz komunálneho odpadu a odpadových vôd.

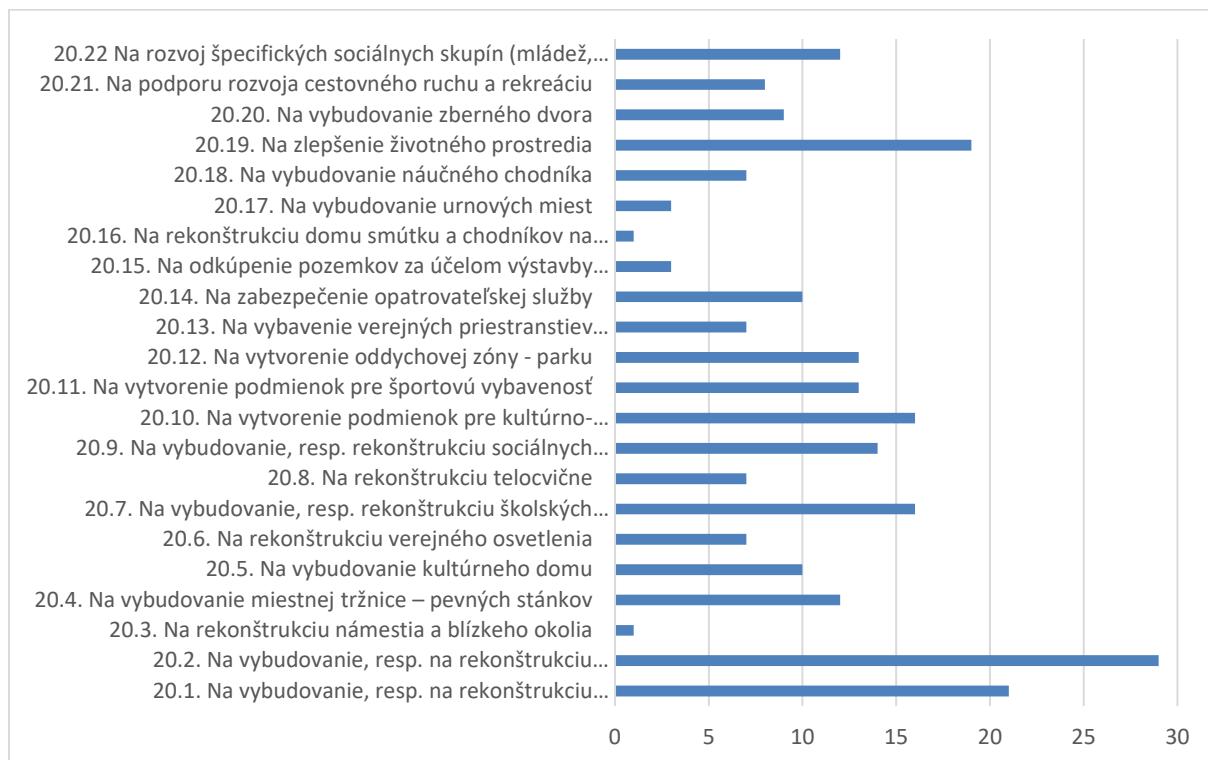


Obrázok 27 Možnosti obyvateľov zapojiť sa do projektov obce

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Obec ako predstaviteľ miestnej samosprávy v rámci svojich kompetencií a aj na základe rozhodnutia obyvateľov spravuje svoje územie samostatne. V našich kultúrnych podmienkach táto tradícia nie je rozšírená vzhľadom na minulosť, ale je vidieť aj posun v spoločnosti smerom k aktívnejšiemu pristupovaniu k správe vecí verejných. Úloha obyvateľov nekončí len voľbami, ale ich právom a povinnosťou je aj aktívne zapájanie sa do verejného života a do riešenia tých kompetencií, ktoré dokáže riešiť. Preto ďalšia časť dotazníka smerovala identifikáciu oblastí, v rámci ktorých sa obyvatelia môžu priamo zapojiť do realizácie projektov v obci. Najviac respondentov uviedlo, že sa vedia zapojiť do oblasti odpadového hospodárstva – separácia odpadov, obmedzenie tvorby odpadov a aktivity pre ochranu životného prostredia (pôda, voda, vzduch, fauna, flóra). Ďalšou oblasťou je znižovanie spotreby a záťaže životného prostredia, znižovanie emisií a iné aktivity v oblasti životného prostredia. Naopak oblasti, kde sa obyvatelia nevedia vôbec zapojiť, alebo nemajú predstavu, ako by to mohli urobiť je rozvoj sociálnych aktivít zameraných na špecifické skupiny obyvateľstva (nezamestnaní, osamelí, seniori, zdravotne postihnutí a pod.), či prekvapivo, rozvoj kultúry a propagácia územia. Z toho vyplýva, že je potrebné viac komunikovať a s obyvateľmi aj v tejto oblasti. Rozvoj sociálnych aktivít zameraných na špecifické skupiny

obyvateľov zase napr. pravidelným nákupom, či ostrihanie kríkov v záhradke pre staršieho suseda, čo určite mnohí respondenti aj robia. Oblasť kultúry je vyslovene oblasť, kde samospráva maximálne môže vytvárať predpoklady pre realizáciu takýchto aktivít nielen pre jednotlivcov, či skupiny obyvateľov, ale aj pre združenia, ktoré pôsobia v obci. Jednou z možností je aj vytvorenie fondu na finančnú podporu rozvoja takýchto aktivít v obci resp. vytvoriť, či zatraktívniť podmienky na ich realizáciu. Preto je také dôležité, aby plánovanie aj samotný rozvoj, prebiehali participatívnym spôsobom, a teda aby sa zapájali nielen predstavitelia samospráv, ale aj ďalší aktéri v území. Síce si to vyžaduje mnohokrát náročnejšiu komunikáciu, ale časom prináša pozitívne výsledky.



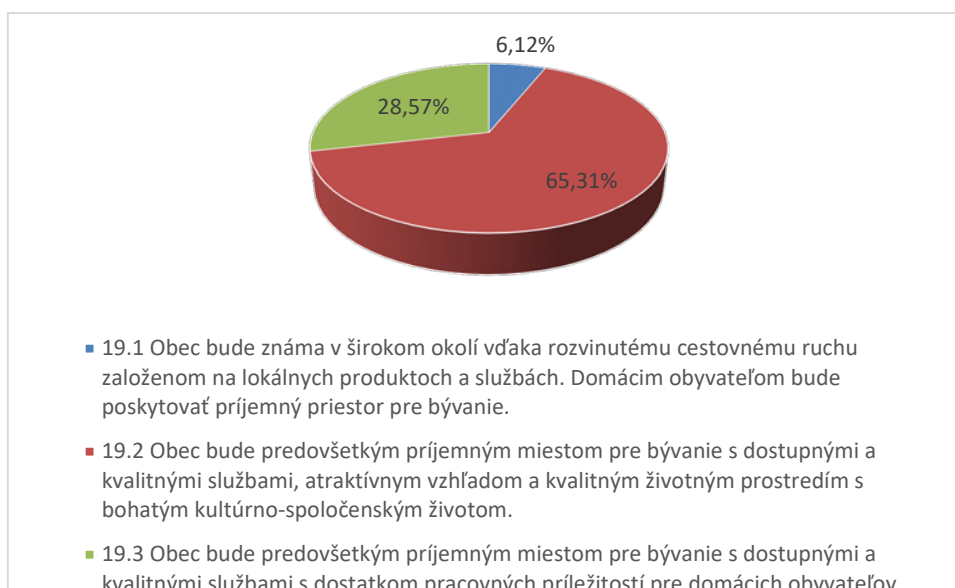
Obrázok 28 Možnosti využitia finančných prostriedkov pre rozvoj obce

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

S rozvojom súvisí aj jasné definovanie toho, čo chceme dosiahnuť, dokedy a s akými prostriedkami. K tomu slúži aj tento dokument, jeho strategická a implementačná časť. V rámci prieskumu respondenti podľa potrieb, ktoré v území pociťujú, stanovili priority pre jednotlivé aktivity Najviac respondentov by využilo finančné prostriedky na vybudovanie, resp. na rekonštrukciu infraštruktúry – miestne komunikácie, chodníky, chodník pre cyklistov a na zlepšenie životného prostredia. Respondenti v individuálnych odpovediach zdôraznili potrebu dobudovania kanalizácie a výsadby verejnej zelene.

Ďalšou oblasťou kam by mali smerovať finančné zdroje je budovanie, resp. rekonštrukcia školských zariadení a vytvorenie podmienok pre kultúrno-spoločenskú vybavenosť, budovanie a rekonštrukcia sociálnych služieb, nasledujú investície do športovej vybavenosti, vybudovania oddychovej zóny, vybavenosti pre rozvoj špecifických sociálnych skupín ohrozené skupiny a vybudovania pevnej tržnice.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR



Obrázok 29 Vízia obce

Zdroj: dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Posledná oblasť dotazníka sa zaoberala budúcnosťou a predstavou o tom, kam by mala obec smerovať. Sú to veľmi významné informácie pre ďalšie strategické nasmerovanie. Víziu, ktorú si respondenti zvolili, bude víziou obce na obdobie rokov 2023-2029. Z ponúkaných vízií si až 65,31 % obyvateľov vybralo víziu: „**Obec bude predovšetkým príjemným miestom pre bývanie s dostupnými a kvalitnými službami, atraktívnym vzhľadom a kvalitným životným prostredím s bohatým kultúrno-spoločenským životom.**“

1.8 KLÚČOVÉ TRENDY VÝVOJA, AK BY SA STRATÉGIA PHRSR NEIMPLEMENTOVALA

Obec Hrubý Šúr je zasadená do širšieho územia. Môžeme sledovať určité vývojové trendy, ktoré sú v čase spracovávania tohto strategického dokumentu ovplyvnené aj mimoriadnymi okolnosťami (pandémiou COVID-19). Môžeme pozorovať vývoj na rôznych úrovniach, preto aj kľúčové trendy vývoja je možné rozdeliť do roviny regionálnej a ďalej globálnej.

Čo sa týka regionálnej roviny – v tomto prípade je chápaný región v širšom poňatí – Bratislavský kraj. Túto rovinu charakterizujú nasledovné trendy ovplyvňujúce aj vývoj v území obce.

Premena vidieckeho charakteru obce (s určitou ekonomickou samostatnosťou a so zameraním aj na primárny sektor, najmä poľnohospodárstvo) na tzv. satelity. Tento trend môžeme pozorovať v obciach s urbanizačným efektom Bratislavy. Dochádza k čoraz masivejšej výstavbe rodinných domov, často na poľnohospodárskej pôde. Tento trend okrem veľkého tlaku na zabezpečenie základných služieb (vybudovanosť sietí, dostupnosť technickej a sociálnej infraštruktúry), prináša aj negatívne dôsledky v podobe zmeny krajiny a straty unikátnosti územia, preťaženosť životného prostredia, problémy s odpadovým hospodárstvom, s dostupnosťou služieb, a v neposlednom rade so zmenou v spoločnosti, komunite. Nadmerne rýchly nárast obyvateľstva nie je komunita schopná absorbovať a narušujú sa väzby a vzťahy v území. Dochádza k urbanizácii a k zmene vidieckeho charakteru života na mestský (anonymný, bezvzťahový). Trend nárastu budovania nových domov je nevyhnutný a viditeľný, a je nutné ho strategicky riadiť, aby sa minimalizovali negatívne externality masovej výstavby.

Ďalším trendom sú aj špekulácie na trhu s pôdou, kedy sa na poľnohospodársku pôdu pozerá len ako na možnú investíciu pre ďalší odpredaj na stavebné účely. Vysoký dopyt po pôde v tomto území výrazne zvyšuje cenu stavebných pozemkov, čo má dopad aj na poľnohospodársku pôdu. Pokiaľ nedôjde k riadenému územnému rozvoju, môže sa stať, že región o poľnohospodársku pôdu príde.

Bez spolupráce medzi rôznymi aktérmi cestovného ruchu dochádza k tomu, že územie by mohlo viac profitovať z návštevníkov obce, ktorí ju navštevujú predovšetkým z dôvodu husacích hodov. Avšak v súčasnosti dochádza viac k negatívnemu efektu – zvyšujú sa náklady na odpadové hospodárstvo, náklady na siete, zvyšuje sa napätie u obyvateľov, ktorí sú obmedzovaní návštevníkmi. Pokiaľ nebude rozvoj CR v regióne strategicky riadený, bude dochádzať k eskalácii napätia, pričom cestovný ruch je jedným z dôležitých sektorov, ktoré môžu výraznou mierou prispieť k ekonomickej samostatnosti v regióne.

Globálne trendy, ktoré pozorujeme sú – environmentálne, klimatické a spoločensko-ekonomické.

Medzi environmentálne trendy možno zaradiť:

- rast tvorby odpadov, ktoré výrazne ovplyvňujú všetky zložky životného prostredia
- trendy v znižovaní tvorby odpadu, ktorý nevieme ďalej spracovať
- cirkulárna ekonomika, resp. zvyšujúci sa tlak na druhotné využívanie odpadov
- zmeny v štruktúre plodín pestovaných na orných pôdach s orientáciou na energetické plodiny, čo ovplyvňuje biotopy, vytvára negatívne externality
- zvyšujúca sa spotreba dreva a tlak na lesné hospodárstvo

Klimatické zmeny zasahujú aj územie obce. Náhle zmeny počasia, sucho a zvyšovanie teplôt spôsobujú významné škody. Tieto je možné minimalizovať jednak správnymi

preventívnymi postupmi a ďalej správnym krízovým manažovaním. Bez strategického riadenia a plánovania preventívnych opatrení a správania sa v krízových situáciách rastú aj škody.

Pod spoločensko-ekonomickými trendami možno identifikovať:

- Digitálne technológie prinášajú veľa možností podporujúcich rozvoj, ale tiež predstavujú veľkú hrozbu v prípade ich nekontrolovaného používania, najmä u detí a mládeže. Následky prinášajú zvýšené náklady s odstraňovaním negatívnych dôsledkov (ako sú závislosti; strata sociálnych a komunikačných schopností a tým pádom znížená schopnosť uplatniť sa na trhu práce; nárast psychických ochorení a depresí; nárast obezity z nedostatku pohybu a pod.).
- Orientácia na nové sektory a nové oblasti v ekonomike – tento trend poukazuje na to, že ekonomika sa v dlhodobom meradle bude v EÚ orientovať výraznejšie na robotizáciu vo výrobe, na rozvoj sektoru služieb, inovačné a kreatívne odvetvia. Tento trend môže mať negatívny dopad na mikroregión, v rámci ktorého je väčšia časť obyvateľstva zamestnaná práve vo výrobných sektoroch zameraných na automobilový priemysel a pod. Negatívny dopad je možné minimalizovať jednak vytváraním príležitostí pre samozamestnávanie v regióne, alebo pre zvyšovanie kvalifikácie zamestnancov.
- Starnutie populácie vytvára tlak na dostupnosť kvalitných služieb, zvyšuje náklady spoločnosti na zdravotný, sociálny systém a znižuje kvalitu života obyvateľov v poproduktívnom veku. Je potrebné hľadať spôsoby a možnosti, aby populácia v poproduktívnom veku (ktorá je vďaka rozvinutému zdravotníckemu systému čoraz schopnejšia), bola čo najdlhší čas aktívna. Tým môže vytvárať ďalšie ekonomické hodnoty a znižovať svoju závislosť na sociálnom systéme.

1.9 IDENTIFIKÁCIA POTENCIÁLOV, VÝZIEV, LIMITOV A PROBLÉMOV

Na základe výsledkov analýzy, dotazníkového prieskumu boli identifikované potenciály, výzvy, limity a problémy, ktoré vychádzajú buď z obce, regiónu alebo z vonkajších vplyvov. Každý z týchto prvkov je dôležitý pre stanovenie stratégie; potenciály vychádzajú z územia – identifikovaním ich treba využiť pre ďalší rozvoj; výzvy sú potreby, na ktoré stratégia musí reagovať a navrhovať riešenia; limity sú obmedzenia rozvoja mikroregiónu – nastavením cieľov je možné tieto limity akceptovať, posúvať alebo minimalizovať; a nakoniec problémy, ktoré je nutné riešiť, inak sa budú prehlbovať.

Vnútorň potenciál:

- Zaujímavé prostredie, ráz krajiny
- Prírodné a kultúrne atraktivity v obci
- Nízka nezamestnanosť a priemerne dobré príjmy domácností
- Rastúci počet obyvateľov
- Dobrá dostupnosť do významných pólov rozvoja
- Potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
- Aktívny samosprávny manažment
- Dobré informačné kanály
- Pretrvávajúci lokalpatriotizmus

Vnútorne a vonkajšie výzvy:

- Špekulatívne zábery pôdy
- Vysoká denná odchádzka za prácou mimo obce
- Rastúca energetická náročnosť, neefektívna energetická spotreba
- Preventívne opatrenia proti prírodným katastrofám

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

- Slabé zapojenie mládeže do aktivít v obci
- Znižovanie tvorby odpadov a zvyšovanie podielu druhotne spracovateľného odpadu
- Riešenie skládkovania nespracovateľného odpadu
- Zmena štruktúry zamestnania v dôsledku robotizácie a digitalizácie
- Negatívny vývoj detí a mládeže vplyvom informatizácie, digitalizácie a masovej spotreby, nárast psychických problém a nových druhov závislostí
- Vyššia ekonomická samostatnosť obce prostredníctvom podpory lokálnej ekonomiky (zvyšovanie podielu príjmu, ktorí domácnosti vytvoria v obci, aby sa budovala ekonomická samostatnosť v zmysle závislosti od vzdialených pólov rozvoja, vytváranie pridanej hodnoty v obci a budovanie lepších služieb a tým zvyšovanie spotreby v obci)
- Rast potreby zabezpečenia komunitných služieb pre špecifické skupiny obyvateľstva
- Rastúci počet detí a potreba zabezpečenia predškolských a školských zariadení
- Rastúci počet seniorov a potreba udržania ich aktívnosti
- Zvyšovanie zainteresovanosti obyvateľov, tretieho sektora a podnikateľského sektora na celkovom rozvoji obce a budovanie ich spoločenskej zodpovednosti a hrdosti na obec a región
- Zvyšovanie efektivity samosprávy v plnení kompetencií – hlavne na zabezpečenie základnej vybavenosti a verejných a komunitných služieb

Vnútorne a vonkajšie limity

- Obmedzené možnosti koordinácie turistických aktivít súvisiacich s návštevou významných kultúrnych pamiatok, ktoré spadajú pod štátne inštitúcie
- Riziko skládkovania v budúcnosti, keď sa postupne budú uzatvárať skládky v okolí, ktoré momentálne obec využíva
- Aktívnosť obyvateľov obmedzená len na pár jedincov, odlišnosť v ich pohľade na život na vidieku, bez záujmu o zapojenie sa do diania v obci
- Limitované finančné zdroje, najmä na náročnejšie investície (do technickej a sociálnej infraštruktúry, odpadového hospodárstva, vodozádržných opatrení, či projektov na vytváranie pracovných miest a pod.)
- Limitované zdroje samosprávy pre zavádzanie nových a inovatívnych riešení pre zabezpečenie kompetencií (nielen finančné, ale najmä ľudské, legislatívne)
- Limity znalostné pre nachádzanie nových riešení

Vnútorne a vonkajšie problémy:

- Rast množstva odpadov a celkovo spotreby tovarov, energií
- Čierne skládky
- Nedostatočná ochrana proti prírodným živlom
- Pasivita obyvateľov
- Rast psychických problémov a závislostí u detí a mládeže
- Neefektívne zabezpečovanie kompetencií samosprávou
- Zameranie cestovného ruchu len na masový krátkodobý turizmus, bez pozitívnych efektov na obec
- Vysoká zamestnanosť mimo obce a štruktúra zamestnanosti nastavená na rizikové odvetvia (monotónna práca v budúcnosti nahraditeľná robotmi alebo digitalizáciou, vysoká nahraditeľnosť ľudských zdrojov)

1.10 VÝSTUPY SWOT ANALÝZY PRE VOĽBU TYPU STRATÉGIE

SWOT analýza je jednoduchá a pritom výstižná, vyčerpávajúca a objektívna charakteristika silných a slabých stránok obce z pohľadu poskytovaných sociálnych služieb a jej možných príležitostí a ohrození. Súčasne zahŕňa základné analytické poznatky o faktoroch, ktoré je možné využiť v prospech rozvoja sociálnych služieb v obci a faktoroch, ktorým je potrebné v navrhovanej rozvojovej stratégii čeliť, resp. ich eliminovať.

Samotná SWOT je skratkou 4 základných charakteristík týkajúcich sa hodnotenia vnútorného prostredia a vonkajšieho prostredia obce:

- Silné stránky (S – STRENGTHS) predstavujú faktory, ktoré majú na rozvoj obce pozitívny vplyv. Zahŕňajú komparatívne a konkurenčné výhody obce pre rôzne typy rozvojových aktivít.
- Slabé stránky (W – WEAKNESS) predstavujú faktory, ktoré majú negatívny vplyv na jeho rozvoj a obmedzujú rozvojové aktivity,
- Príležitosti (O – OPPORTUNITIES) tvoria faktory, ktoré plynú prevažne z vonkajšieho prostredia a môžu rozvoj obce ovplyvňovať pozitívne,
- Ohrozenia (T – THREATS) faktory, ktoré negatívnym spôsobom ovplyvnia rozvoj obce.

Tabuľka 30 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • výhodná geografická poloha v blízkosti hlavného mesta SR • dobrá dopravná dostupnosť • vhodné pôdno-klimatické podmienky pre poľnohospodársku prvovýrobu • vybudovaná telekomunikačná sieť, elektrická sieť, existujúci rozvod zemného plynu • zachovanie vidieckeho charakteru obce • pekné a kludné prírodné prostredie • udržiavaná a čistá obec • dobré susedské vzťahy • pretrvávajúci lokalpatriotizmus • súdržnosť obyvateľov obce v rozhodujúcich situáciách • funkčná web stránka obce • aktívny duchovný život v obci • existencia MŠ a ZŠ • organizácia kultúrnych podujatí v obci • zachovávanie kultúrnych tradícií • aktívny samosprávny manažment (starosta, poslanci OZ) • dobrá spolupráca medzi starostom a poslancami OZ 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalizácia obce v Bratislavskom samosprávnom kraji z hľadiska čerpania EÚ fondov • nedostatok pracovných príležitostí priamo v obci • nedostatočná ponuka komerčných služieb • nevybudovaná kanalizácia • poškodené chodníky v bočných uliciach • poškodené miestne komunikácie v niektorých častiach obce • nevyhovujúci stav niektorých obecných budov
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • prisťahovávanie sa mladých rodín do regiónu a zvyšovanie počtu obyvateľov prirodzeným prírastkom • udržiavanie aktívneho spôsobu života seniorov • rozvoj kultúrno-spoločenských aktivít smerom k väčšej zapojenosti rôznych skupín obyvateľstva • rozvoj nových podnikateľských aktivít so zameraním na podporu naplnenia vízie • budovanie spolupráce medzi samosprávami pre spoločné plnenie kompetencií a tým zvyšovanie dostupnosti a kvality poskytovaných služieb a zároveň znižovanie nákladov samosprávy na vykonávanie týchto kompetencií • rozvoj koordinovaných aktivít v cestovnom ruchu zameraných na destinačný manažment pre nárast viacdenných návštevnosti regiónu a zároveň na uspokojovanie potrieb obyvateľov v oblasti športu a turistiky • vytváranie partnerstiev vo vnútri obce a navonok 	<ul style="list-style-type: none"> • obec ostane len „satelitom“ – miestom pre prespatie obyvateľstva, ktorí realizujú všetky svoje aktivity mimo obce, bez vzťahu k obci • špekulatívne skupovanie pôdy pre developerské investície nevhodného charakteru • hrozba straty zamestnania v dôsledku robotizácie a digitalizácie – najmä pre nižšie príjmové skupiny • zhoršenie poskytovania verejných služieb a stagnácia rozvoja v dôsledku vysokých prevádzkových nákladov • zhoršenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti v dôsledku nízkeho počtu lekárov • nárast psychických porúch a závislostí u detí, mládeže a dospelých vplyvom informatizácie a stratou sociálnych zručností • zvyšovanie počtu sociálne-patologických javov u mladej generácie • čierne skládky odpadov • začínajúca anonymita na vidieku (nedostatočná integrita prisťahovalcov)

<ul style="list-style-type: none">• zlepšenie spolupráce obce a miestnych podnikateľov• rozšírenie spolupráce obce s lekármi v regióne• rozšírenie spolupráce s existujúcimi, resp. novovzniknutými záujmovými skupinami v obci• spolupráca obce s BSK v oblasti poskytovania sociálnych služieb• podporovať rozvoj vidieckeho cestovného ruchu• podporovať rozvoj zážitkovej turistiky• vybudovanie cyklotrás ako súčasť cestnej dopravy• prepojenie cyklotrás na existujúce cyklotrasy v okolí – Senec, Kostolná pri Dunaji• rekonštrukcia vodovodu• rekonštrukcia miestnych komunikácií v niektorých častiach obce• rekonštrukcia chodníkov v bočných uliciach• rekonštrukcia a modernizácia budov vo vlastníctve obce• zlepšiť propagáciu obce• rozšíriť domácu a cezhraničnú spoluprácu	<ul style="list-style-type: none">• pokles kúpyschopnosti obyvateľstva• silný vplyv dopytu po zážitkovej turistike na tvorbu pracovných príležitostí v obci• nadmerná návštevnosť chránených území obyvateľmi a návštevníkmi obce• developeri a masová výstavba• drobné výtržníctvo• nárast počtu obyvateľov vyžadujúcich sociálne služby• nedostatok finančných prostriedkov zo strany obce, kraja a štátu na podporu sociálnych služieb• rýchlejšie tempo starnutia populácie• nepredvídateľný vývoj legislatívy v sociálnej oblasti• vysoká denná odchádzka za prácou• tlak na výstavbu v lokalitách, kde obec nemá záujem vytvárať obytné zóny (pod lesom)
---	--

Zdroj: vlastné spracovanie

Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

Výsledky SWOT analýzy potvrdzujú identifikované výzvy, limity a problémy vychádzajúce z analýzy zdrojov. Boli identifikované viaceré oblasti, ktoré sa týkajú jednak životného prostredia a krajiny ako takej, ďalej socio-ekonomické charakteristiky týkajúce sa jednak ekonomiky regiónu ako aj zabezpečenia sociálneho rozvoja, oblasti rozvoja cestovného ruchu a oblasti komunitných služieb a ďalej oblasti týkajúcej sa komunitného života a zabezpečovania kompetencií samospráv. Ďalšia problémová analýza bude postavená na využití silných stránok, riešení/ odstraňovaní slabých stránok, napĺňaní príležitostí a minimalizácie rizík. Príležitosti vychádzajú z vnútorných potenciálov, ale aj z výziev, a snažia sa reagovať aj na minimalizáciu rizík. Takto bude orientovaný aj strategický rámec.

1.11 VÝSTUP BENCHMARKINGU V KONTEXTE ŠIRŠIEHO ÚZEMIA

V Bratislavskom kraji sú vytvorené viaceré mikroregionálne zoskupenia. Jednou z činností týchto zoskupení je aktívna podpora rozvoja cestovného ruchu v území.

Do Malokarpatského regiónu patria nasledovné mikroregióny:¹⁷

- Mikroregión Červený Kameň
- Pezinský mikroregión
- Združenie miest a obcí Malokarpatského regiónu (ZMOMR)
- Oblastná organizácia cestovného ruchu Malé Karpaty
- Oblastná organizácia cestovného ruchu Záhorie
- Oblastná organizácia cestovného ruchu Podunajsko

¹⁷ Územný plán regiónu- Bratislavský samosprávny kraj v znení zmien a doplnkov, 2017

- Združenie obcí JURAVA
- Združenie obcí Modra Šenkvice
- Združenie Malokarpatská vínna cesta (MVC),
- Občianske združenie Malokarpatský región (Miestna akčná skupina v programe Leader)
- Geopark Malé Karpaty
- Oblastná organizácia cestovného ruchu Trnava Tourism
- Klaster regionálneho rozvoja (Trnava)

Do regiónu Záhorie patria nasledovné mikroregióny:

- Združenie obcí Enviropark Pomoravie
- Mikroregión pod Pajštúnom
- Združenie miest a obcí Záhorskej oblasti
- Občianske združenie Dolné Záhorie
- MAS Podhoran (aj na území Trnavského kraja).

Do regiónu Podunajsko patria nasledovné mikroregióny:

- Regionálne združenie miest a obcí podunajskej oblasti
- Miniregión Pridunajsko
- Združenie obcí Šúr
- Občianske združenie Malodunajsko
- Občianske združenie Dunaj.

Aj keď v súčasnosti existuje súbor benchmarkingových ukazovateľov pre vybrané oblasti (napr. školstvo, sociálne veci, verejné financie, doprava, komunálne služby a pod.), nie je ich možné použiť pri vzájomnom porovnávaní, nakoľko mikroregionálne združenia pôsobiace v území Bratislavského kraja nemajú k dispozícii súhrne informácie na základe ktorých by bolo možné zhodnotiť postavenie obce Hrubý Šúr vo vzťahu k ostatným obciam, združeniam, či mikroregionálnym združeniam v území. Do budúcnosti by bolo vhodné vytvoriť databázu vstupných údajov jednotlivých obcí, združení a mikroregionálnych združení, čím by sa vytvoril priestor pre komparáciu na základe benchmarkingových ukazovateľov a tým by sa prispelo k neustálemu zvyšovaniu efektívnosti a kvality poskytovaných služieb pre obyvateľov.

Positívne príklady z praxe ukazujú často inovatívne a relatívne jednoduché riešenia, ktoré môžu byť aplikované na riešenie limitov a problémov, či výziev aj v obci Hrubý Šúr. Napríklad v rámci aktivizovania obyvateľov to môže byť fond, ktorý by podporoval rôznorodé aktivity na podporu rozvoja komunitných, kultúrno-spoločenských aktivít, podnikateľských aktivít a iných, ktoré pomôžu rozvíjať obec a budovať v nej dobré vzťahy, príkladom môže byť participatívny rozpočet, ktorý už mnohé mestá a obce zavádzajú do praxe. Iným príkladom môžu byť rôzne aplikácie, či spoločné riešenia zberu komunálneho odpadu, aké majú už v niektorých mestách. Pre rozvoj destinačného manažmentu je tu zase aplikácia, ktorá propaguje, sieťuje a spája rôznych aktérov cestovného ruchu, akú používajú viaceré miestne akčné skupiny (vytvorené prístupom Leader) – ako napr. MAS Vršatec či Strážovské vrchy.

V prípade udržania rázu krajiny, či podpory spoločného rozvoja turizmu možno nájsť zaujímavý príklad prepojenia štátnej správy a regionálnej podpory napr. v Slovinsku. Škocjavská jaskyňa je v správe štátnej inštitúcie, ktorá z výberu vstupného každý rok určitú čiastku investuje naspäť do regiónu formou vyhlásenia výzvy na získanie finančného príspevku na konkrétnu činnosť, ktorá speje k udržaniu prostredia tohto regionálneho parku

(napr. prispeje na výmenu škridiel na rodinných domoch, za dodržania urbanistického štýlu domov v tomto regióne).

Alebo úspešné sociálne podniky v Spišskom Hrhove, v Podhájskej, ktoré komplexne riešia nielen otázku aktívnej zamestnanosti a inklúzie skupín ohrozených sociálnym vylúčením, ale prínos majú hlavne v tom, že vytvárajú pridanú hodnotu v regióne a pomáhajú efektívnejšie poskytovať služby obyvateľstvu – napr. realizujú stavebné činnosti, a to či zákazky pre verejnosť alebo samosprávy.

Na Slovensku je úspešne rozvíjaný aj marketingový nástroj regionálneho značenia, ktorý pomáha propagovať slovenských lokálnych výrobcov z vidieku a rozširuje im tak ich možnosti predaja. Zaujímavý je aj koncept Banskobystrického kraja, ktorý napr. vytvoril e-shop pre všetky regionálne značky kraja, čím ešte zvýšil možnosti pre podporu predaja.

Ďalším príkladom dobrej praxe je napr. firma farmarik.sk, ktorá sa snaží okrem spoločného marketingu riešiť aj spoločnú logistiku, čím sa znižujú náklady a zvyšuje sa možnosť predaja.

1.12 IDENTIFIKÁCIA DISPARÍT A FAKTOROV ROZVOJA

Medzi kľúčové disparity, ktoré možno vnímať ako kontrasty medzi rozvojovými potenciálmi a limitmi môžeme zaradiť:

- Nekoordinácia vo viacerých oblastiach, ktorá v konečnom dôsledku prináša negatívne efekty. Pozorovať ju môžeme v i) územnom rozvoji s hrozbou nekoordinovanej zástavby a straty vidieckosti územia; ii) oblasti cestovného ruchu, kde obec minimálne profituje z existencie kultúrnych pamiatok na svojom území; iii) napĺňaní kompetencií samosprávy, kde samospráva v nízkej miere hľadá riešenia zefektívnenia svojej činnosti
- Rozvoj bytovej zástavby a hrozba premeny na mestský typ osídlenia
- Problematika odpadového hospodárstva, kde na jednej strane rastie spotreba a tým pádom aj tvorba odpadov, na druhej strane sú limitované možnosti likvidácie odpadu a je predpoklad, že tento stav sa bude zhoršovať
- Zvyšujúce sa potreby špecifických skupín obyvateľov vzhľadom na vekový vývoj v obci – napr. rastúca skupina seniorov, alebo rodičov na materskej, detí v predškolskom veku
- Disparity z pohľadu dostupnosti verejných služieb v rovnakej miere a kvalite pre obyvateľstvo, aby sa obyvatelia cítili bezpečne, mali dostupnú základnú vybavenosť ako aj ostatné verejné a komunitné služby
- Pasivita obyvateľstva, strata väzieb súvisiaca s aplikovaním urbánneho spôsobu života založenom na väčšej anonymite, slabších väzieb na okolie.

Faktory predstavujú to, o čo je možné sa oprieť pri stanovovaní cieľov rozvoja:

- Zaujímavý ráz krajiny s jedinečnými prírodnými, klimatickými podmienkami pre rozvoj poľnohospodárstva a na neho nadväzujúce odvetvia
- Vidiecky ráz krajiny so zachovávanými tradíciami
- Existencia významných kultúrnych pamiatok
- Dostupnosť do významných pólov rozvoja s regionálnou, nadregionálnou, národnou a nadnárodnou pôsobnosťou
- Aktívny samosprávny manažment

1.13 STROM VÝZIEV A PROBLÉMOV

Strom výziev a problémov predstavuje grafickú formu ujasnenia hierarchie výziev a problémov – je dôležité rozlíšiť, čo je príčinou problému a čo je jeho dôsledkom. Na základe takto utriedenej hierarchie je potom hľadať riešenia – odstránením príčin je možné vyriešiť problém a tak minimalizovať dôsledok. Týmto spôsobom je možné dosiahnuť želaný rozvoj. Pokiaľ nie sú správne stanovené hierarchické väzby, nemusí dôjsť k vyriešeniu problémov.

Obrázok 36 Strom problémov obce Hrubý Šúr

2 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

Rozvojová stratégia predstavuje rámec, v rámci ktorého bude obec Hrubý Šúr v najbližších rokoch postupovať. Bol stanovený na základe analýzy súčasného potenciálu, na výsledkoch dotazníkového prieskumu ako aj na očakávanom vývoji v tomto území v najbližšej dobe.

2.1 VÍZIA ROZVOJA A HLAVNÝ CIEĽ

Vízia

Obec bude predovšetkým príjemným miestom pre bývanie s dostupnými a kvalitnými službami, atraktívnym vzhľadom a kvalitným životným prostredím s bohatým kultúrno-spoločenským životom.

Hlavný cieľ

Obec Hrubý Šúr bude zabezpečovať dobré podmienky pre život a rozvoj obyvateľov, podnikateľov a návštevníkov. Zlepší stav občianskej vybavenosti a podporí rozvoj komunitného života inovatívnym prístupom a aktivizovaním obyvateľov. Takto zabezpečí rozvoj kľúčových oblastí, ktorými sú: občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj, sociálna infraštruktúra, služby a komunitný život v obci a životné prostredie a vzhľad obce.

Nastavenie celého strategického rámca berie do úvahy výsledky analýzy potenciálu, limitov či problémov v regióne, globálne trendy a vývoj, ktorý je ovplyvňovaný vonkajšími vplyvmi. Tento cieľ vyjadruje nielen to, na čo sa budú ďalšie aktivity orientovať (stanovenie priorít), ale vyjadruje aj spôsob, akým sa bude na tieto aktivity nazerať, aby sme mohli dosiahnuť želaný rozvoj.

Tieto sa budú aplikovať na 3 základné priority, ktorými sú:

1. Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
2. Verejné služby a komunitný život v obci
3. Životné prostredie a vzhľad obce

2.2 ŠTRUKTÚRA PRIORÍT A ICH VÄZBY

2.2.1 PRIORITA 1 Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj

Priorita Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj sa zaoberá oblasťou materiálneho zabezpečenia obyvateľov obce Hrubý Šúr. Ako vyplynulo z analýzy, táto priorita nadväzuje na riešenie kľúčového problému nedostatočné využitie potenciálu pre rozvoj obce.

Kultúrnu krajinu tvorí najmä infraštruktúra v území, ktorá je v niektorých oblastiach vybudovaná a je potrebné starať sa o ňu, na druhej strane však niektoré prvky chýbajú v niektorých častiach obce alebo budú chýbať vzhľadom na plánovaný vývoj. Je preto dôležité neustále zlepšovať dostupnosť služieb a vybavenie obce jednotlivými súčasťami sociálnej infraštruktúry v kontexte zvyšovania kvality života obyvateľov obce. Preto sa priorita zameriava okrem rozvoja ekonomických príležitostí aj na zabezpečenie kvalitnej infraštruktúry.

2.2.2 PRIORITA 2 Verejné služby a komunitný život v obci

Druhá priorita sa zameriava na sociálny a komunitný život v obci Hrubý Šúr, ktorý je podstatnou súčasťou rozvoja obce. Reaguje na kľúčový problém Slabá participácia miestneho

obyvateľstva na rozvoji obce. Ako vyplynulo zo SWOT analýzy, v obci existujú rôznorodé spoločenské a záujmové organizácie, ale slabou stránkou je slabé zapojenie mládeže do aktivít obce a skutočnosť, že aktívni sú len niektorí obyvatelia, majorita je pasívna, čo sa týka rozvoja kultúrno-spoločenských aktivít. Obec má atraktívnu polohu vo vzťahu k hlavnému mestu a preto je vyhľadávaná obyvateľmi, z čoho však vyplývajú aj zvýšené nároky na zabezpečenie verejných služieb pre špecifické skupiny obyvateľstva (seniori, deti, rodičia na materskej dovolenke a pod.) Z toho vyplývajú aj nové nároky na zabezpečenie a udržanie kvalitnej sociálnej infraštruktúry. Druhá priorita sa preto zameria práve na túto oblasť, bez ktorej by nebolo možné dosiahnuť víziu obce, ako príjemného miesta pre život.

2.2.3 PRIORITA 3 Životné prostredie a vzhľad obce

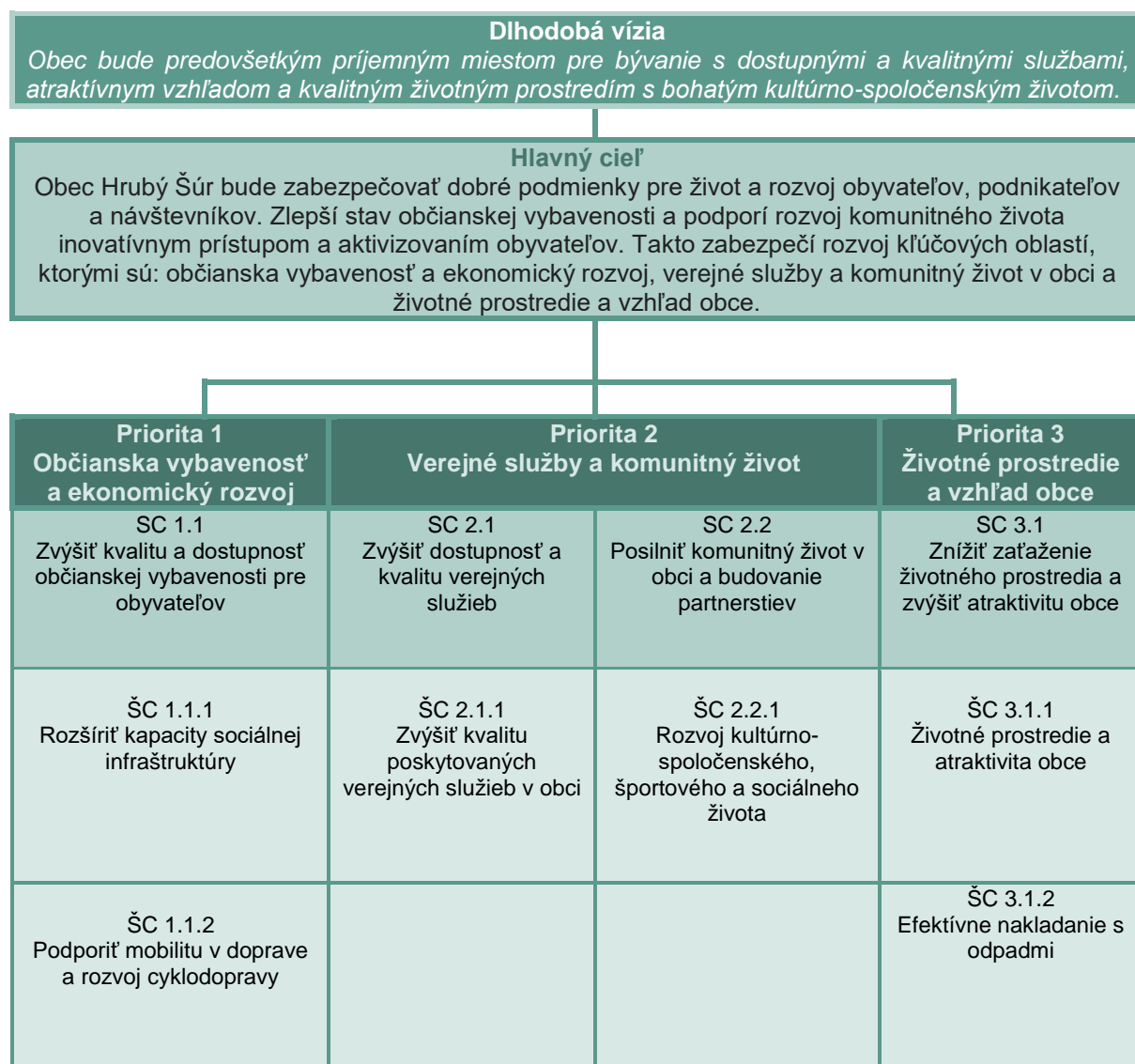
Tretia priorita sa zameriava na stránku prostredia, v ktorom obyvatelia žijú. Netýka sa len jednotlivých zložiek životného prostredia, ktoré je potrebné chrániť, ale je to všetko stále v území, prírodná aj kultúrna krajina. Zameria sa na ochranu životného prostredia najmä v oblastiach, ktoré v obci chýbajú (napr. zberný dvor), ale aj na zveľaďovanie prostredia a efektívne využívanie energie.

2.3 SYSTÉM CIEĽOV, ICH SÚVISLOSTÍ, INDIKÁTOROV A STROM CIEĽOV

Ďalšia časť dokumentu predstavuje nastavenie strategického rámca na základe vykonanej analýzy. Odráža to, akým smerom sa v najbližšom období bude uberať rozvoj v obci Hrubý Šúr, uvádza dôvody prečo to tak je, a nastavuje spôsob, cestu, k tomuto smerovaniu.

Obrázok 37 predstavuje schému strategického rámca, následne je táto schéma podrobnejšie rozpracovaná.

Obrázok 37 Schéma strategického rámca



Zdroj: vlastné spracovanie

2.3.1 Detailný popis strategických a špecifických (operatívnych) cieľov a zapojenia partnerov pre implementáciu PHRSR

PRIORITA 1 Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj

STRATEGICKÝ CIEĽ 1.1 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť občianskej vybavenosti pre obyvateľov a využiť potenciál pre ekonomický rozvoj obce

Cieľ prispieva k rozvoju prvej priority a zameriava sa na skvalitnenie sociálnej infraštruktúry v obci a na podporu mobility v doprave a cyklodoprave, čím sa zvýši ekonomický rozvoj obce a zlepšia sa podmienky pre rozvoj a podporu podnikania v území.

Cieľ sa zameriava na zabezpečenie vybavenosti územia predovšetkým špecifickou sociálnou infraštruktúrou. Sú to nehnuteľné prvky v území, ktoré zvyšujú kvalitu života obyvateľov v území. Je to oblasť investične náročná, vyžaduje si vysoké investície, často s dlhodobou dobou

návratnosti, ktoré je však nutné realizovať, aby bola zabezpečená dostupnosť služieb pre obyvateľov obce. Je potrebné si uvedomiť, že v prípade tejto priority môže obec byť nápomocná pri vytváraní prostredia pre sieťovanie a podporu spolupráce so súkromným sektorom. Prostredníctvom tohto cieľa dôjde k tvorbe a revitalizácii multifunkčných verejných priestorov, bude potrebné vytvoriť koncepciu cyklodopravy a zapojiť sa do , a tým vytvárať podmienky pre obyvateľov na zabezpečenie ich každodenných prepravných a voľnočasových potrieb.

Obec môže vytvárať podmienky vhodné pre rozvoj podnikania, pretože vo viacerých sférach má priamy vplyv na podnikateľov.

Špecifický cieľ 1.1.1 Rozšíriť kapacity sociálnej infraštruktúry

ŠC sa venuje oblasti komunitných služieb predovšetkým v sociálnej oblasti. Zameria sa na zlepšenie podmienok zabezpečovania zdravotnej starostlivosti ako aj sociálnych a komunitných služieb. Demografická štruktúra a plánovaný rozvoj zameraný na vytváranie nových možností pre bývanie bude vytvárať aj zvýšené nároky na zabezpečenie verejných služieb. Vývoj spoločnosti a vekovej štruktúry poukazuje na zvyšovanie počtu obyvateľov, ktorí budú vstupovať do dôchodkového veku. Mnohí ostávajú v pracovnom procese aj po dovŕšení dôchodkového veku buď kvôli finančným potrebám, alebo kvôli potrebe seberealizácie. Iní zase odchádzajú na dôchodok a mení sa nastavenie ich života. Zároveň pribudnú noví obyvatelia, rodiny s deťmi, ktoré majú zase svoje špecifické potreby. Je potrebné vytvárať možnosti pre seberealizáciu rôznych skupín a vytvárať podmienky pre dobrý život. Aktivity sa budú zameriavať na budovanie nových zariadení sociálnych služieb na komunitnej úrovni (najmä špecializované zariadenia, zariadenia pre seniorov, centrá pre deti a rodinu, komunitné centrum), na vytváranie podmienok pre vznik a podporu ambulantných a terénnych sociálnych služieb, na podporu nájomného bývania a podporu sociálneho podnikania.

Doba realizácie	2023 - 2029	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri:	Samospráva
	spolupracujúci partneri:	Nadväzujúce inštitúcie, majitelia nehnuteľností, ktorých sa investície týkajú
Cieľová skupina	obyvatelia, návštevníci, podnikatelia, inštitúcie v území	
Očakávaný dopad	V území bude zabezpečená dostupnosť subjektov sociálnej infraštruktúry v dostatočnej kvalite a kapacite zohľadňujúc aj blízky vývoj a očakávané výzvy. Zároveň sa zvýši kvality života obyvateľov obce.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
Celkovo súvisí so zabezpečením vybavenosti územia sociálnou infraštruktúrou a rozvojom kultúrno-spoločenského, športového a sociálneho života v obci takže má vplyv na ŠC 2,1,1, a na ŠC 2.2.1.		

Špecifický cieľ 1.1.2 Podporiť mobilitu v doprave a rozvoj cyklodopravy

ŠC sa zameriava na zlepšenie dopravnej infraštruktúry obce a zvýšenie bezpečnosti účastníkov cestnej premávky a na podporu nemotorovej dopravy.

Dopravná dostupnosť je považovaná za jeden z najdôležitejších faktorov rozvoja obce. Preto je potrebné, aby sa s rozvojom obytných, výrobných a ostatných funkčných plôch a zariadení v obci budovala adekvátne dopravná a technická vybavenosť. Intervencie budú smerovať do výstavby a rekonštrukcie miestnych komunikácií a chodníkov a parkovacích plôch najmä vo vzťahu k výstavbe nových obytných častí vrátane budovania bezpečnostných prvkov (priechody pre chodcov, osvetlenia priechodov, spomaľovacie ostrovčeky, monitorovanie rýchlosti a pod.).

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

V súčasnom období neustále narastá význam cyklo dopravy pre prímestskú mobilitu a ostatnú regionálnu mobilitu, preto bude podpora cyklistickej dopravy a opatrenia na zvýšenie bezpečnosti cyklistov v záujme obce. Zároveň cyklo doprava významne prispieva k odľahčeniu prepravy individuálnou automobilovou dopravou. Opatrením je budovanie cyklotrás v intraviláne obce s prepojením s okolitými obcami na mesto Senec v súlade s dochádzkovými trasami do zamestnania. Intervencie budú smerovať do tvorby líniovej cyklistickej infraštruktúry, do prvkov dopravného upokojovania, do odstavných zariadení pre bicykle, do drobnej cyklistickej infraštruktúry, vrátane úpravy súvisiacich verejných priestorov, ako aj do potrebného vzdelávania.

Doba realizácie	2023 - 2029	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri:	súčasní a budúci obyvatelia, podnikatelia, samospráva
	spolupracujúci partneri:	inštitúcie v území
Cieľová skupina	Podnikatelia, obyvatelia, návštevníci	
Očakávaný dopad	Zlepšenie dostupnosti obce Koordinovaný územný rozvoj v území.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
ŠC nadväzuje a je prepojený s ŠC 1.1.1 a 2.2.1		

PRIORITA 2 Verejné služby a komunitný život

STRATEGICKÝ CIEĽ 2.1 Zvýšiť dostupnosť a kvalitu verejných služieb

Cieľ zahŕňa oblasti, ktoré sa týkajú zabezpečenia verejných služieb pre obyvateľov. Na jednej strane sa zameria na rozvoj verejných služieb v rôznych oblastiach, na strane druhej budú realizované aj aktivity na podporu komunitného života v obci.

Špecifický cieľ 2.1.1 Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb v obci

ŠC sa zameriava na zvyšovanie kvality špecifických objektov pre nekomerčné využitie, medzi ktoré sa zaraďujú budovy vo vlastníctve obce (obecný úrad, kultúrny dom, dom smútku a pod.), verejné priestranstvá, cintorín a k nim prislúchajúca infraštruktúra. Taktiež je možné v rámci tohto cieľa zamerať sa na zvyšovanie bezpečnosti obce rekonštrukciou verejného osvetlenia, rozširovania kamerového systému, na podporu digitalizácie a zlepšovania informovanosti obyvateľstva a zvyšovanie kvality samosprávneho manažmentu.

Doba realizácie	2023 - 2029	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri:	Samospráva, mikroregión
	spolupracujúci partneri:	Sociálni partneri – tretí sektor, štát a štátne inštitúcie, komunity a lídri
Cieľová skupina	Obyvatelia obce, podnikatelia	
Očakávaný dopad	Napĺňanie potrieb rôznych skupín obyvateľov	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
Nadväzuje a dopĺňa ostatné špecifické ciele priority 2.		

STRATEGICKÝ CIEĽ 2.2 Posilniť komunitný život v obci a budovanie partnerstiev

Nevyhnutnou súčasťou života v akejkoľvek obci je komunitný život, vzťahy v ktorých žijú obyvatelia, podnikatelia, mimovládny sektor, inštitúcie a pod. Je to súčasť často málo viditeľná, ale bez vzťahov a spolupráce zle ovplyvňuje celkovú atmosféru v obci. Na najnižšej úrovni sú vzťahy obyvateľov s rodinnými príslušníkmi a so susedmi. Je však potrebné, aby boli budované väzby a vzťahy v širšom okolí, aby obyvatelia svojím aktívnym prístupom prispeli k rozvoju v obci.. Prvým krokom pre budovanie väzieb, vzťahov, aktívosti obyvateľov je práve ich zapojenie do spoločensko-kultúrneho, či športového života. Na túto oblasť sa zameriava druhý strategický cieľ priority 2.

Bude sa podporovať infraštruktúra typu viacúčelových športových ihrísk, areálov a workoutové zóny, ktoré budú slúžiť deťom, žiakom počas vyučovania, ale aj mimo neho na pohybové a športové aktivity, nakoľko ide o významné voľnočasové aktivity detí a mládeže s personalizovaným rozmerom. Zároveň bude tento priestor slúžiť dospelaj populácií pre zdravý životný štýl.

Špecifický cieľ 2.2.1 Rozvoj kultúrno-spoločenského, športového a sociálneho života

Pre dosiahnutie ŠC 2.2.1 je nevyhnutné realizovať aktivity, ktoré budú podporovať kultúrno-spoločenské, rekreačné, vzdelávacie, osvetové, či športové aktivity, ktoré vytvárajú prostredie pre budovanie komunitného života, pre budovanie vzájomných vzťahov rôznych aktérov (obyvateľov, ale aj lokálnych podnikateľov, mimovládnych organizácií, či špecifických komunit). Je potrebné budovať pocit spolupatričnosti. Cieľom je podporovať aj aktivnosť obyvateľov, ich seberealizáciu, pretože budovanie komunity nie je úlohou samosprávy, samospráva vie len vytvárať vhodné prostredie. Budovaním a vytváraním spoločných verejných priestorov sa zabezpečí, aby boli tieto priestory a športoviská v čo najväčšej miere prístupné pre širokú verejnosť všetkých vekových kategórií.

Doba realizácie	2023 - 2029	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní a spolupracujúci partneri:	Samospráva, mikroregión, komunity, občania, lokálni podnikatelia, lokálne inštitúcie
Cieľová skupina	obyvatelia, podnikatelia, MVO, inštitúcie v území mikroregiónu	
Očakávaný dopad	Zvýšený počet aktivít a aktívnych obyvateľov, vyššia miera spoločenskej zodpovednosti a spolupatričnosti v regióne.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
ŠC nadväzuje na ŠC 2.1.1.		

PRIORITA 3 Životné prostredie a vzhľad obce

STRATEGICKÝ CIEĽ 3.1 Znížiť zaťaženie životného prostredia a zvýšiť atraktivitu obce

Strategický cieľ priamo prispeje k napĺňaniu priority 3. Životné prostredie je v tomto ponímaní vnímané v širšom kontexte, nielen ako súbor zložiek, ktoré treba chrániť a využívať, ale ako prostredie, v ktorom žijeme – nielen v prírodnej, ale aj v kultúrnej krajine. Krajina sa neustále mení a vyvíja vplyvom prírody, ale výrazne do nej zasahuje aj ľudská činnosť a krajinu pretvára. Druhou oblasťou je aktuálna téma odpadov. Táto oblasť je kľúčová a čoraz viac ovplyvňuje aj náš každodenný život. Je nevyhnutné znižovať množstvo odpadov, ktoré

spoločnosť produkuje, a ktoré už nie je možné druhotne spracovať. Je potrebné tvoriť podmienky pre zodpovedné správanie a ďalej chýbajúce kapacity a nedostatočné technológie

Špecifický cieľ 3.1.1 Životné prostredie a atraktivita obce

Z analýzy územia vyplynuli kľúčové oblasti v tejto oblasti; opatrenia na zmenu klímy, ktorých funkciou bude zadržiavanie vody alebo ochrana pred povodňami a prípadne kombinácia oboch funkcií, zefektívnenie využívania energie, bezpečnosť v krajine, zatraktívnenie vzhľadu obce a okolia, vytváranie zelených opatrení s vodozadržnou funkciou, čo prispeje k zmierneniu prejavov sucha a opatrenia na elimináciu dopadov horúčav. Je potrebné si uvedomiť, že dôležitým aktérom v tejto oblasti sú samotní obyvatelia – svojím konaním priamo prispievajú k riešeniu problémov, alebo ich ešte zhoršujú. Samospráva nie je schopná sama riešiť tieto problémy, podarí sa to len v spolupráci s občanmi.

Doba realizácie	2023 - 2029	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri: spolupracujúci partneri:	Samospráva Obyvatelia, podnikatelia, inštitúcie
Cieľová skupina	súčasní a budúci obyvatelia, podnikatelia, inštitúcie na území obce aj mikroregiónu aj za jeho hranicami	
Očakávaný dopad	Realizácia aktivít zamedzí vzniku, resp. zabezpečí minimalizáciu škôd spôsobených prírodnými katastrofami; vytvorí energetické úspory a dosiahne zmeny v energetickej štruktúre smerom k zvýšenému využívaniu obnoviteľných zdrojov energie; zamedzí znižovaniu diverzity.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
ŠC nadväzuje na viaceré ciele v prípade kombinovaných investícií, najmä do budov, kde dochádza k energetickému zhodnocovaniu budov ŠC 1.1.1, naplnenie cieľa tiež súvisí s naplnením ŠC 2.1.1.		

Špecifický cieľ 3.1.2 Efektívne nakladanie s odpadmi

Pre zlepšenie kvality života je potrebné riešenie otázky efektívneho nakladania s odpadmi vzhľadom na každoročné zvyšujúce sa ceny za odpady. Táto oblasť je kľúčová a čoraz viac ovplyvňuje aj náš každodenný život. Je nevyhnutné znižovať množstvo odpadov, ktoré spoločnosť produkuje, a ktoré už nie je možné druhotne spracovať. Je potrebné tvoriť podmienky pre zodpovedné správanie a ďalej chýbajúce kapacity a nedostatočné technológie. Efektívnym a motivačným nástrojom je priebežné vzdelávanie obyvateľov, lepšia motivácia, povedomie a výchova, zlepšenie nakladania s odpadom pre domácnosti a dostupnosť k lepšiemu separovaniu. Jedným z výsledkov bude čistejšie prostredie, znižovanie primárnych výdavkov súvisiacich s nakladaním komunálneho odpadu. Zároveň je potrebné dokončiť kanalizačnú sieť v obci.

Doba realizácie	2023 - 2029	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri: spolupracujúci partneri:	Samospráva Obyvatelia, podnikatelia, inštitúcie
Cieľová skupina	súčasní a budúci obyvatelia, podnikatelia, inštitúcie na území obce aj mikroregiónu aj za jeho hranicami	
Očakávaný dopad	Vzrastie podiel druhotne spracovateľného odpadu na celkovom množstve odpadu. Zatraktívni sa vzhľad obce a okolia.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
ŠC nadväzuje a tiež súvisí s naplnením ŠC 2.2.1		

Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PHRSR

Celá stratégia je nastavená spôsobom, aby vďaka spolupráci; prepájaniu rôznych aktérov a ich zapojenia do rozhodovacích procesov; vďaka využívaniu najnovších poznatkov a skúseností z praxe, inovatívnych riešení, technológií, obec Hrubý Šúr dosiahne svoju víziu, ktorou je: „Obec bude predovšetkým príjemným miestom pre bývanie s dostupnými a kvalitnými službami, atraktívnym vzhladom a kvalitným životným prostredím s bohatým kultúrno-spoločenským životom.“

Napĺňanie stratégie stojí na 3 pilieroch - prioritách. Koncept stojí na myšlienke, že územie obce Hrubý Šúr sa môže rozvíjať len pokiaľ bude postavený na všetkých 3 pilieroch, a nezabudne sa ani na jednu z nich. Aktivity, ktoré budú realizované postupne, budú postupne vďaka svojim výstupom a výsledkom prispievať k naplneniu špecifického cieľa. Dopady týchto aktivít sa prejavia naplnením strategických cieľov, prispievajú k posilneniu priorít a hlavného cieľa.

Tabuľka 31 Partneri a ich úloha v napĺňaní stratégie

Partner	Úloha v napĺňaní stratégie
Samospráva	Nositel projektov v rámci všetkých SC, schvaľuje stratégiu prostredníctvom obecného zastupiteľstva, zároveň je cieľovou skupinou projektov ŠC 2.2.1.
Občania	Nositelia projektov SC 2.2 a zároveň cieľová skupina väčšiny cieľov. Z tejto skupiny tvorí špecifickú skupinu skupina proaktívnych občanov – tí sa stávajú nositeľmi niektorých aktivít a tiež vstupujú do koordinácie celého regionálneho rozvoja prostredníctvom pracovných skupín.
Podnikatelia	Nositelia projektov SC 1.1 a zároveň cieľová skupina.
Tretí sektor/MVO	Nositelia projektov v rámci všetkých SC a zároveň cieľová skupina. Očakáva sa, že budú aktívne vstupovať najmä do naplnenia ŠC 2.2.1.
Komunity	Nositelia projektov SC 2.1. a 2.2. a zároveň cieľová skupina
Štátne inštitúcie	Štátne inštitúcie v území ovplyvňujú realizáciu investícií, štátne inštitúcie na národnej úrovni – sú partnermi pre diskusiu ohľadom municipalizácie, efektívnej verejnej správy, a zabezpečovania kompetencií v území ako sú sociálne a komunitné služby, zdravotné služby či školstvo.
Návštevníci	Sú cieľovou skupinou niektorých cieľov, najmä ŠC 1.12, ale využívajú výsledky projektov ostatných cieľov. Ovplyvňujú existenciu, dostupnosť a kvalitu služieb, ktoré sú spojené s cestovným ruchom a zároveň aj s lokálnou spotrebou, bez ich prítomnosti by niektoré subjekty v regióne neexistovali. Na druhej strane však prinášajú nadmerné náklady, spojené najmä s nárazovým masovým turizmom.

Zdroj: vlastné spracovanie

3 IMPLEMENTAČNÝ PLÁN A PLÁN MONITOROVANIA

3.1 NÁSTROJE NA IMPLEMENTÁCIU STRATÉGIE

Implementačný plán predstavuje popis postupu, zodpovednosti jednotlivých aktérov a kontroly napĺňania stratégie, aby bol dosiahnutý želaný pokrok v rozvoji obce Hrubý Šúr. Stanovené ciele (hlavný cieľ, strategické ciele a špecifické ciele) sú postupne napĺňané prostredníctvom realizácie aktivít (projektov). V priebehu trvania stratégie, teda obdobia rokov 2023 – 2029, bude potrebné realizovať rôznorodé projekty, za ktoré budú zodpovedné rôzne subjekty z obce ako i mimo neho. Všetky aktivity by však mali viesť k napĺňaniu jednotlivých cieľov. Mnohé z aktivít sú multidisciplinárne a ich realizáciou sa napĺňajú viaceré ciele.

Priorita 1 Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj

Strategický cieľ 1.1 **Zvýšiť kvalitu a dostupnosť občianskej vybavenosti pre obyvateľov a využiť potenciál pre ekonomický rozvoj obce**

ŠC 1.1.1 Rozšíriť kapacity sociálnej infraštruktúry

Integrovaný projektový balík: Rekonštrukcia, modernizácia, výstavba budov pre rozšírenie kapacít objektov sociálnej infraštruktúry

Realizované budú rekonštrukcie, modernizácie existujúcich a dostavba chýbajúcich budov pre spoločenské a verejné účely. Podmienkou budú riešenia s bezbariérovými prvkami, energeticky úsporné a environmentálne priateľské.

Kľúčoví partneri	Obec	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	
	Druh zdroja	Finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, štátne zdroje
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít	

ŠC 1.1.2 Podporiť mobilitu v doprave a rozvoj cyklo dopravy

Integrovaný projektový balík: Cyklotrasy a zvýšenie bezpečnosti chodcov v obci

- Výstavba cyklotrás, ich značenie, osadenie doplnkovej infraštruktúry.

Kľúčoví partneri	Obec	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, štátne zdroje
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

	Počet realizovaných aktivít	

Priorita 2 Verejné služby a komunitný život

Strategický cieľ 2.1 Zvýšiť dostupnosť a kvalitu verejných služieb

ŠC 2.1.1 Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb v obci

Integrovaný projektový balík: Rekonštrukcia, modernizácia, výstavba budov pre zvýšenie dostupnosti a kvality poskytovaných verejných služieb

Realizované budú investičné aj neinvestičné aktivity zamerané na zvýšenie kvality a dostupnosti poskytovaných verejných služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce.

Kľúčoví partneri	Obec	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, štátne zdroje
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít	

Strategický cieľ 2.2 Posilniť komunitný život v obci a budovanie partnerstiev

ŠC 2.2.1 Rozvoj kultúrno-spoločenského, športového a sociálneho života

Rozvoj voľnočasových aktivít investíciami do vytvárania podmienok a realizovaním aktivít na podporu zmysluplného trávenia voľného času. Realizovaná bude rekonštrukcia a modernizácia nových priestorov pre rekreačné a športové účely, ktoré budú využívať nielen deti a mládež, ale celkovo verejnosť bez vekového obmedzenia.

Kľúčoví partneri	Obec	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, štátne zdroje, nadácie, granty
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

	Počet realizovaných aktivít	

PRIORITA 3 Životné prostredie a vzhľad obce

Strategický cieľ 3.1 Znížiť zaťaženie životného prostredia a zvýšiť atraktivitu obce

ŠC 3.1.1 Životné prostredie a atraktivita obce

Integrovaný projektový balík: Budovanie vodozádržných opatrení a eliminácia horúčav

Súčasťou adaptačných opatrení v krajine budú opatrenia prírodného charakteru s využitím prvkov zelenej infraštruktúry, zefektívnenie využívania energie a výsadba zelene a stromov na verejných priestranstvách a súkromných pozemkoch.

Kľúčoví partneri	Obec, domácnosti	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, vlastné zdroje
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít	

ŠC 3.1.2 Efektívne nakladanie s odpadmi

Integrovaný projektový balík: Budovanie zariadení verejnej kanalizačnej siete a Efektívne nakladanie s odpadmi

Realizované bude **vybudovanie zberného dvora** a dobudovanie chýbajúcej kanalizačnej siete a súvisiacej infraštruktúry

Kľúčoví partneri	Obec, domácnosti	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít	

3.2 INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC, RIADENIE IMPLEMENTÁCIE

Samospráva Hrubý Šúr vystupuje **ako subjekt koordinujúci proces regionálneho rozvoja** v rámci územia obce. Je nositeľom tohto strategického dokumentu a zároveň je aj vo väčšine prípadov realizátorom projektov. Koordinuje aj ostatných aktérov v území. Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hrubý Šúr po ukončení procesu hodnotenia vplyvov na životné prostredie. Následne je potrebné zabezpečiť monitorovanie, raz ročne obec pripraví monitorovaciu správu, ktorú predkladá BSK. Starosta/starostka má výkonnú moc, ale môže stanoviť aj svojho zástupcu, ktorý bude dohliadať na koordináciu aktivít na napĺňanie stratégie, bude zodpovedný za prípravu podkladov pre monitorovaciu, príp. hodnotiacu, správu. Vhodné bude zostavenie pracovných skupín (PS) pre jednotlivé oblasti z radov aktívnych občanov. PS môžu prizývať aj expertov z externého prostredia podľa potrieb. Raz ročne pripravia správu, ktorú predkladajú obecnému zastupiteľstvu na schválenie. Správa okrem zhodnotenia a monitorovania napĺňania cieľov stratégie bude obsahovať aj plán na ďalšie obdobie (min. 1 roka). Jednotlivé PS sa budú stretávať podľa okolností, min. však 2-krát do roka. Min. 1-krát do roka bude prebiehať spoločné stretnutie všetkých pracovných skupín, ktoré sa bude týkať zdieľania skúseností a spoločných tém. Pokiaľ nebude možné vytvoriť pracovné skupiny, budú stanovení zástupcovia, ktorí budú mať na starosti jednotlivé oblasti.

3.3 SYSTÉM MONITOROVANIA HODNOTENIA STRATÉGIE

Monitorovanie realizácie projektov bude prebiehať počas celej doby implementácie, pričom monitorovacie správy budú predkladané raz ročne obecnému zastupiteľstvu. Monitorovacia správa bude obsahovať:

- Zhodnotenie doterajších aktivít v nadväznosti na stanovenú stratégiu, zdôvodnenie a návrh odporúčaní pre ďalšie obdobie min. 1 roka (ale odporúča sa aj dlhšie)
- Priebežné hodnotenie monitorovacích ukazovateľov výsledkových a dopadových. Výsledkové ukazovatele sa sledujú po ukončení projektu/ aktivity, a dopadové indikátory sa sledujú raz ročne.

Monitorovacie správy sú schvaľované obecným zastupiteľstvom raz ročne.

V priebehu implementácie PHRSR prebieha hodnotenie cca. v strede obdobia implementácie stratégie (t.j. odporúčané v 2025/2026), pokiaľ sa však vyskytnú prekážky v implementácii, ktoré obec nijak nemohla ovplyvniť (napr. lock-down, oneskorenie v schvaľovaní žiadostí o nenávratný finančný príspevok či žiadostí o platbu), je možné tento termín prispôbiť okolnostiam. Hodnotenie sa zameriava na zhodnotenie v pokroku celkového rozvoja v obci, s ohľadom na širšie súvislosti, pričom sa vychádza z priebežných monitorovacích správ. Odporúča sa zopakovať dotazníkový prieskum verejnej mienky a následne upraviť nastavenie strategického rámca podľa nových okolností. Po ukončení implementácie stratégie (rok 2028) prebehne záverečné hodnotenie implementácie, ktoré sa zameriava nielen na vyhodnotenie, koľko projektov z implementačného plánu sa realizovalo, ale hodnotí sa najmä dopad týchto aktivít na rozvoj územia a vplyv ďalších faktorov, ktoré výrazne ovplyvnili regionálny rozvoj v obci. Záverečná hodnotiacia správa predstavuje zároveň vstupnú správu pre prípravu novej stratégie na ďalšie obdobie. Hodnotiace správy vypracováva človek, resp. skupina ľudí

(odporúča sa aj expert z vonkajšieho prostredia), poverený starostom/starostkou. Hodnotiace správy sú predkladané na schválenie obecnému zastupiteľstvu.

Tabuľka 32 Systém monitorovacích ukazovateľov

ŠC	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu		
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie
1.1.1	Počet realizovaných opatrení	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet obyvateľov, ktorí môžu využívať výsledky realizovaných aktivít	dopadový	interné zdroje obce, štatistika nositeľov projektov
	Zriadenie/ dobudovanie objektov sociálnej infraštruktúry	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet podporených služieb	výsledkový	interné zdroje obce, štatistika nositeľov projektov
	Počet vytvorených pracovných príležitostí	dopadový	interné zdroje obce
1.1.2	Počet realizovaných opatrení	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet obyvateľov, ktorí môžu využívať výsledky realizovaných aktivít	dopadový	interné zdroje obce, štatistika nositeľov projektov
	Dĺžka vybudovaných cyklotrás s osadenými prvkami doplnkovej infraštruktúry (v km)	výsledkový	interné zdroje obce
2.1.1	Počet realizovaných opatrení	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet obyvateľov, ktorí môžu využívať výsledky realizovaných aktivít	dopadový	interné zdroje obce, štatistika nositeľov projektov
		výsledkový	interné zdroje obce
2.2.1	Počet realizovaných opatrení	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet obyvateľov, ktorí môžu využívať výsledky realizovaných aktivít	dopadový	interné zdroje obce, štatistika nositeľov projektov
	Počet revitalizovaných verejných priestranstiev	výsledkový	interné zdroje obce
3.1.2	Počet realizovaných opatrení	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet vodozádržných opatrení a opatrení znižovania teplôt	dopadový	interné zdroje obce
	Počet objektov so zvýšenou energetickou úsporou		
3.1.2	Počet realizovaných opatrení	výsledkový	interné zdroje obce
	Počet obyvateľov, ktorí môžu využívať výsledky realizovaných aktivít	dopadový	interné zdroje obce, štatistika nositeľov projektov
	Dĺžka vybudovanej kanalizačnej siete	výsledkový	interné zdroje obce
	Podiel nehnuteľností napojených na verejnú kanalizačnú sieť	dopadový	interné zdroje obce

Zdroj: vlastné spracovanie

3.4 PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV VRÁTANE FINANČNÉHO PLÁNU

Pre implementáciu stratégie je potrebné analyzovať lokálne zdroje, ktoré sú k dispozícii a zistiť dostupnosť zdrojov z vonkajšieho prostredia.

Zdroje možno rozdeliť na:

- **Materiálne** – predstavujú materiálne vybavenie – tak hnuiteľných ako aj nehnuteľných vecí, môžu to byť napr. nevyužívané priestory (väčšinou obecné, ale budú analyzované aj iné priestory v súkromnom vlastníctve podľa charakteru projektu), ďalej hnuiteľné veci, ktoré sú v regióne k dispozícii – stroje, zariadenia, spotrebný tovar apod. Snaha bude využívať lokálne zdroje, jednak kvôli efektívnosti, ale aj z environmentálneho hľadiska
- **Ľudské** – najdôležitejší zdroj rozvoja. Celá stratégia je postavená na spolupráci, aktívnom prístupe a na inováciách. Nositeľom týchto princípov je vždy spoločnosť, stratégia bude vo veľkej miere využívať ľudský, sociálny aj kreatívny kapitál. Tento zdroj je však veľmi špecifický a bez zapojenia samotných ľudských zdrojov aj do rozhodovacích procesov nebude možné ho využiť. Je nutné nastaviť rámec využívania tohto zdroja.
- **Znalostné** – priamo súvisia s ľudskými zdrojmi, keďže ľudia sú nositelia myšlienok a znalostí. Budú využívané v rámci princípu inovatívnosti naprieč celým spektrom aktivít. Na využívanie znalostí je nutná spolupráca a s výskumnými a akademickými inštitúciami, s expertmi so špecifických oblastí, aby mohli byť úspešne aplikované.
- **Finančné** – existujú rôzne zdroje a v rámci nastavenia stratégie ich môžeme rozdeliť na externé (investície mimo regiónu) a interné (vlastné zdroje nositeľov projektu, granty z lokálnych zdrojov – napr. spoločný fond, rozpočty obcí); nenávratné (najčastejšie EŠIF, nadácie, granty) alebo návratné (bankové úvery). Stratégia sa snaží riešiť ich limitovanosť práve využívaním ostatných zdrojov. Tieto pomôžu znižovať potrebu finančných zdrojov, a zároveň nie sú tak limitované pre potreby stratégie, pokiaľ sa zvolí správny prístup.

Tabuľka nižšie popisuje alokované zdroje na jednotlivé ciele stratégie s tým, že výška alokovaných zdrojov sa môže meniť podľa reálnej implementácie. Odráža súčasný odhad finančných prostriedkov.

Tabuľka 33 Finančný plán využitia zdrojov

Ciele	2023/2024	2025/2026	2027/2028	2029	Spolu
PRIORITA 1 Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj					
Strategický cieľ 1.1					
ŠC 1.1.1					
ŠC 1.1.2					
PRIORITA 2 Verejné služby a komunitný život					
Strategický cieľ 2.1					
ŠC 2.1.1					
Strategický cieľ 2.2					
ŠC 2.2.1					
PRIORITA 3 Životné prostredie a vzhľad obce					
Strategický cieľ 3.1					
ŠC 3.1.1					
ŠC 3.1.2					
Spolu za stratégiu					

Zdroj: vlastné spracovanie

3.5 RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA

V rámci manažmentu rizík boli identifikované vonkajšie a vnútorné riziká, s rôznym stupňom ohrozenia.

Tabuľka 34 Popis identifikovaných rizík

Popis rizika	Ktoorej časti stratégie sa týka	Spôsob minimalizácie rizika
Vnútorne riziká		
Nedostatok personálnych kapacít	Celá stratégia	Vytvorením pracovných skupín založených na miestnych aktívnych obyvateľoch
Obecné zastupiteľstvo neschváli navrhovaný rámec	Celá stratégia	Schvaľovaciemu procesu bude predchádzať komunikácia s poslancami, kde budú vysvetlené všetky nedorozumenia.
Neochota obyvateľov podieľať sa na plnení cieľov	Celá stratégia	Aplikovať nástroje na šírenie povedomia medzi obyvateľmi o stratégii, propagáciu. Účelové vyhľadávanie prirodzených lídrov v území a ich oslovenie, stanovenie vhodnej stratégie na komunikáciu s rôznymi typmi ľudí.
Nedostatočný záujem zo strany podnikateľov	P1	Nastavenie motivačných nástrojov ekonomického a sociálneho charakteru.
Neochota komunikovať zo strany aktérov CR	P1	Realizácia spoločných stretnutí, oslovenie a stanovenie vhodnej komunikačnej stratégie.
Nedostatok finančných prostriedkov	Celá stratégia	Diverzifikácia zdrojov, vyhľadávanie rôznych možností financovania.
Vonkajšie riziká		
Legislatívne obmedzenia	Celá stratégia	Komunikácia so ZMOS-om, právne analýzy, alternatívne riešenia, audit.
Lock-down	Celá stratégia	Alternatívne riešenie tých aktivít, ktoré bude možné riešiť – úprava akčného plánu. Zo strany obce nie je možné ovplyvniť toto riziko.
Neukončený proces prípravy strategických dokumentov a implementačného rámca pre EŠIF	Celá stratégia	Hľadanie alternatívnych zdrojov, príp. časové preloženie projektu na neskoršie obdobie. Zo strany obce nie je možné ovplyvniť toto riziko.

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hrubý Šúr predstavuje strategický dokument zameraný na spoločné manažovanie regionálneho rozvoja na obdobie rokov 2023 – 2029.

Proces tvorby stratégie začal v prvej polovici roku 2023, kedy prebehol dotazníkový prieskum a zber údajov a postupne bola spracovaná analýza a návrh stratégie, ktorá bola predstavená v lete 2023. Po odsúhlasení strategického rámca bol dopracovaný celý dokument. Pri jeho spracovávaní boli využité primárne aj sekundárne zdroje informácií: štatistiky, dotazníkový prieskum, priamy brainstorming s predstaviteľmi obce, údaje z obce a ďalších organizácií.

Proces viedol k nastaveniu stratégie – vízie, hlavného cieľa, priorít a na ne nadväzujúcich strategických a špecifických cieľov. Obec Hrubý Šúr sa zameria v budúcnosti na 3 kľúčové oblasti:

1. Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
2. Verejné služby a komunitný život v obci
3. Životné prostredie a vzhľad obce

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE HRUBÝ ŠÚR

Pre úspešnú implementáciu stratégie sú stanovené tieto odporúčania:

- Nadväzovať svojím smerovaním na nadradené dokumenty a tiež pripomienkovať smerovanie, pokiaľ sa odkloní od smerovania.
- Vyhľadávať občanov, komunity, ktoré majú záujem proaktívne sa zapájať do rozvoja a hľadať možnosti spolupráce

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Zoznam tabuliek a obrázkov

Príloha 2 Formulár dotazníka

Príloha 3 Akčný plán

Príloha 3 Akčný plán

AKČNÝ PLÁN				
Priorita 1 – Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj				
Strategický cieľ, špecifický cieľ (ŠC), aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Hlavní partneri
Strategický cieľ 1.1 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť občianskej vybavenosti pre obyvateľov a využiť potenciál pre ekonomický rozvoj obce				
<i>ŠC 1.1.1 Rozšíriť kapacity sociálnej infraštruktúry</i>				
<ul style="list-style-type: none"> • Budovanie zariadení sociálnych služieb 				
<ul style="list-style-type: none"> • Terénne sociálne služby 				
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora nájomného bývania 				
<ul style="list-style-type: none"> • Materské a rodinné centrum 				
<ul style="list-style-type: none"> • 				

AKČNÝ PLÁN				
Priorita 1 – Občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj				
Strategický cieľ, špecifický cieľ (ŠC), aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Hlavní partneri
Strategický cieľ 1.1 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť občianskej vybavenosti pre obyvateľov a využiť potenciál pre ekonomický rozvoj obce				
<i>ŠC 1.1.2 Podporiť mobilitu v doprave a rozvoj cyklo dopravy</i>				
<ul style="list-style-type: none"> • Koncepcia cyklo dopravy 				
<ul style="list-style-type: none"> • Budovanie cyklotrás 				
<ul style="list-style-type: none"> • 				
<ul style="list-style-type: none"> • 				
<ul style="list-style-type: none"> • 				

Príloha 3 Akčný plán

AKČNÝ PLÁN				
Priorita 2 – Verejné služby a komunitný život				
Strategický cieľ, špecifický cieľ (ŠC), aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Hlavní partneri
Strategický cieľ 2.1 Zvýšiť dostupnosť a kvalitu verejných služieb				
<i>ŠC 2.1.1 Zvýšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb v obci</i>				
• Rekonštrukcia verejného osvetlenia				
• Označovanie ulíc a iných verejných priestranstiev				
• Vodárenský zdroj				
•				
•				

AKČNÝ PLÁN				
Priorita 2 – Verejné služby a komunitný život				
Strategický cieľ, špecifický cieľ (ŠC), aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Hlavní partneri
Strategický cieľ 2.2 Posilniť komunitný život v obci a budovanie partnerstiev				
<i>ŠC 2.2.1 Rozvoj kultúrno-spoločenského, športového a sociálneho života</i>				
• Multifunkčné ihriská, detské ihriská a priestory				
•				
•				
•				

Príloha 3 Akčný plán

AKČNÝ PLÁN				
Priorita 3 – Životné prostredie a vzhľad obce				
Strategický cieľ, špecifický cieľ (ŠC), aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Hlavní partneri
Strategický cieľ 3.1 Znížiť zaťaženie životného prostredia a zvýšiť atraktivitu obce				
<i>ŠC 3.1.1 Životné prostredie a atraktivita obce</i>				
<ul style="list-style-type: none"> • Zníženie energetickej náročnosti spoločenskej budovy súp. č. 253 				
<ul style="list-style-type: none"> • Zníženie energetickej náročnosti kultúrnej budovy súp. č. 209 				
<ul style="list-style-type: none"> • Výsadba zelene 				
<ul style="list-style-type: none"> • Vodozádržné opatrenia 				

AKČNÝ PLÁN				
Priorita 3 – Životné prostredie a vzhľad obce				
Strategický cieľ, špecifický cieľ (ŠC), aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Hlavní partneri
Strategický cieľ 3.1 Znížiť zaťaženie životného prostredia a zvýšiť atraktivitu obce				
<i>ŠC 3.1.2 Efektívne nakladanie s odpadmi</i>				
<ul style="list-style-type: none"> • Verejná kanalizácia a ČOV Hrubý Šúr 				
<ul style="list-style-type: none"> • Vybudovanie Zberného dvora 				